

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

14'üncü Toplantı
12 Mayıs 2016 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- AÇIKLAMALAR

1.- Denizli Milletvekili Melike Basmacı'nın, Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ Genel Müdürlüğünde görevli çoğu bürokratın konuyla hiçbir alakası olmadığına ilişkin açıklaması

III.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ Genel Müdürlüğünün 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

2.- T.C. Şeker Kurumu Başkanlığının 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 3

12 Mayıs 2016 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.40

BAŞKAN: Fatih ŞAHİN (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Uğur AYDEMİR (Manisa)

SÖZCÜ: Kasım BOSTAN (Balıkesir)

KÂTİP: Halil ELDEMİR (Bilecik)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın ve kamu kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

26'ncı Yasama Dönemi, Birinci Yasama Yılı'nın 14'üncü Birleşimini açıyorum.

Bugün gündemimizde, Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü ve Şeker Kurumunun 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri yer almaktadır.

Çalışmalarımıza Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü'nün 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle başlıyoruz.

Görüşmelere başlamadan önce, Sayın Genel Müdürümüzden başlamak üzere toplantımıza katılan kurum yetkililerinin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

(Toplantıya katılan bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akar, söz talebiniz mi var?

MELİKE BASMACI (Denizli) – Benim var.

BAŞKAN – Sayın Basmacı, buyurun.

II.- AÇIKLAMALAR

1.- *Denizli Milletvekili Melike Basmacı'nın, Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ Genel Müdürlüğünde görevli çoğu bürokratin konuyla hiçbir alakası olmadığına ilişkin açıklaması*

MELİKE BASMACI (Denizli) – Sayın Başkan, şimdi, başlamadan önce buradaki vekillerimi bilgilendirmek adına soracağım, bir de kafamı karıştıran bir şey olduğu için.

Bu kurum 2000 yılından bugüne özelleştirilmeye çalışılan bir kurum ve artık bir özelleştirme heyeti mi diyeyim, grubu mu diyeyim, kurulmuş. Buradaki tüm bürokrat arkadaşlarımdan ben özür diliyorum, çalıştıkları kurumda herhâlde yeterince biz onları finanse edebilseydik böyle ek işlere gerek duymazdı çünkü branşları değil. Şimdi, ben bakıyorum, buradaki arkadaşlarımızın çoğu - elinizde CV'ler var ama bir iki tanesini söyleyeceğim- genelde siyasaldan mezun ama mesela, Atatürk Kültür, Dil, Tarih ve Yüksek Kurumu Başkanı olup Şeker Fabrikalarında özelleştirmede olan arkadaşımız var. Çok enteresan, Sağlık Bakanlığı Müsteşarlığında çalışıp buradaki Yönetim Kurulu toplantılarına giren var. Daha enteresani, tüm Artvinlilerden özür diliyorum, Sayın Artvin Valisinin ne işi var Şekerde? Yani, ben tek tek çıkardım, arzu eden vekil arkadaşlarıma da veririm; burada görevli, özelleştirmede görevli çoğu bürokratomuzun konuyla hiçbir alakası yok, uzun zamandır buradan bir ek gelirleri var. Keşke, Hükûmetimiz onların gerçek mesleklerinden hak ettiği ücretleri verse de böyle ekstra işlere gerek duyulmasa.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürümüze sunumunu yapması için sözü bırakıyorum.

Buyurun.

III.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- *Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ Genel Müdürlüğü'nün 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri*

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Sayın Başkan, konuşma metnini dağıtmıştım, nispeten özetlenmiş bir hâli var. İsterseniz, vaktinizi almamak için onu arz edeyim, yoksa esas metinden devam edebilirim.

BAŞKAN – Bize dağıtmış olduğunuz akışa uygun olarak özetleyebilirsiniz.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Sayın Başkan, sayın Komisyon üyeleri, sayın Sayıştay denetçileri, bakanlık ve üst kuruluşların değerli temsilcileri; şirketimizin 2013 ve 2014 yılları faaliyetlerinin değerlendirileceği bu toplantıda sizleri Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi adına saygıyla selamlıyorum.

Şeker sanayisi Türkiye ekonomisinde ilk kurulan öncü sektörlerden biridir. Şeker pancarı, Doğu Karadeniz, Ege ve Akdeniz sahil şeridi ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi hariç tüm bölgelerde üretilmektedir. Ülkemizde şeker pancarı tarımı, 54 il, 2.500 yerleşim birimi, 1 milyon 700 bin dekar alanda yaklaşık 80 bin üretici tarafından sözleşmeli olarak yapılmaktadır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 4

Sayın Başkan, sayın üyeler; faaliyetlerimizin değerlendirilmesine geçmeden önce dünya ve Türkiye'deki büyüklükler hakkında bilgi vermek istiyorum. Dünyada, 2015-2016 dönemi için, 163 milyon ton şeker üretimine karşılık, 168 milyon ton civarında tüketim olması beklenmektedir. Uluslararası piyasalarda dış ticarete konu olan şeker miktarı yaklaşık 50 milyon ton civarındadır. Dünyanın en büyük şeker üreticisi ve en büyük ihracatçısı Brezilya'dır; dünyanın en büyük şeker tüketicisi ise Hindistan'dır. Dünya şeker borsa fiyatlarını, ticarete hâkim pozisyonda olan düşük maliyetli kamış şekeri belirlemektedir. 2016 yılı ilk üç aylık beyaz şeker borsa fiyatı ortalama 417 dolar/ton düzeyindedir. 2015-2016 döneminde, Avrupa Birliğinde üretimin 13,7 milyon ton, tüketimin ise 18 milyon ton olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. Türkiye, dünyada pancardan şeker üreten ülkeler arasında yüzde 8'le ABD, Rusya, Fransa, Almanya'nın ardından 5'inci sırada yer almaktadır.

Ülkemizde şeker rejimi, 2001 yılında yürürlüğe giren 4634 sayılı Şeker Kanunu'yla yönetilmektedir. Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminde bulunan yeni Şeker Kanunu Tasarısı'nda nişasta bazlı şeker kotalarının artırılması yönündeki yaklaşım pancar şeker sektörünü olumsuz olarak etkileyecektir.

TÜRKŞEKER, hâlen ülkemiz şeker sektöründe 2 milyon 36 bin ton/yıl şeker üretim kapasitesine sahip, 25 şeker fabrikası, 4 alkol, 5 makine, 1 elektromekanik aygıt, 1 tohum işleme fabrikası, 1 şeker enstitüsü, 11 bin istihdam, 2,5 milyar TL sermaye, yüzde 56 pazar payı ve yarattığı 1 milyar TL katma değerle en büyük kuruluştur.

Sayın Başkan, sayın üyeler; bu değerlendirmelerin ardından şirketimizin faaliyetlerini özetlemek istiyorum. 2013-2014 pazarlama yılında şirketimize 1 milyon 230 bin 500 ton A şeker üretim kotası tahsis edilmiş, karşılığında 10 milyon 200 bin ton pancar üretim kotası belirlenmiştir. Kota kadar taahhüt alınmış, rekolte bedeli, ödenen olarak, 9 milyon 285 bin ton olarak gerçekleşmiş, 8 milyon 923 bin ton pancar işlenerek 1 milyon 295 bin ton şeker üretilmiştir. 2013 yılında toplam 1 milyon 309 bin ton şeker satılmış, genel satış hacmi 2 milyar 755 milyon TL olmuştur. 2013-2014 pazarlama yılına 117.877 ton A kotası şeker stoku devretmiştir. 2013 yılı bilançosu 251 milyon 361 bin TL dönem zararı ile kapanmıştır. 2014-2015 pazarlama yılı için şirketimize 1 milyon 261 bin 800 ton A şeker üretim kotası tahsis edilmiş, karşılığında 10 milyon 200 bin ton pancar üretim kotası belirlenmiştir. Kota kadar taahhüt alınmış, rekolte bedeli ödenen olarak 9 milyon 352 bin 748 ton olarak gerçekleşmiştir. 8 milyon 896 bin ton pancar işlenerek, 1 milyon 79 bin 800 ton şeker üretilmiştir.

2014 yılında toplam 1 milyon 279 bin ton şeker satılmış, genel satış hacmi 3 milyar 100 milyon TL olmuştur. 2014-2015 pazarlama yılına 82.842 ton A kotası şeker stoku devretmiştir. 2014 yılı bilançosu 197 milyon 26 bin TL dönem zararı ile kapatılmıştır. Şirketimize içinde bulunduğumuz 2015-2016 pazarlama yılı için 1 milyon 251 bin ton A şeker üretim kotası tahsis edilmiş, karşılığında 10 milyon 200 bin ton pancar üretim kotası belirlenmiştir. Kota kadar taahhüt alınmış, 8 milyon 393 bin 500 ton pancar işlenerek, 1 milyon 23 bin 300 ton şeker üretilmiştir.

2016-2017 pazarlama yılı için Şeker Kurulunca ülke toplam pancar şekeri A kotası 2 milyon 385 bin ton olarak belirlenmiş, şirketimize 1 milyon 361 bin 700 ton A şeker üretim kotası tahsis edilmiş olup mukabilinde 12 milyon 600 bin ton pancar üretilmesi programlanmıştır.

Sayın Başkan, sayın üyeler; pancar alım fiyatları, Hammadde ve Şeker Fiyatları Yönetmeliği'ne göre belirlenmektedir. 2013 yılı ürünü üretici tarafından teslimi taahhüt edilen yüzde 16 polar şeker ihtiva eden, net, firesi düşürülmüş 1 ton A kotası şeker pancarının baz alım kesin fiyatı 144 TL olarak belirlenmiş, fiilî alım fiyatı 155,9 TL/ton olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılı ürünü için net 1 ton A kotası şeker pancarı baz alım kesin fiyatı 157,5 TL belirlenmiş, fiilî alım fiyatı 149,9 TL/ton olmuştur. 2015 yılı ürünü için ise net bir ton A kotası şeker pancarı baz alım kesin fiyatı 190 TL olarak belirlenmiş, bu fiyatın aynı zamanda 2016 yılı avans fiyatı olarak da uygulanması, 2016 yılı kesin fiyatının ise sektörde ve ülkede oluşacak gelişmelere bağlı olarak ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda en geç 2016 yılı Ekim ayı sonuna kadar belirlenmesi hususlarında Yönetim Kurulu kararı alınmıştır. 2015 yılı ürünü fiilî alım fiyatı 180,7 TL/ton olmuştur.

2013 yılı ürünü için üreticilerimiz adına tahakkuk eden 1 milyar 438 milyon TL, 2014 yılı ürünü için 1 milyar 395 milyon TL, 2015 yılı ürünü için 1 milyar 582 milyon TL tutarındaki pancar bedelleri fabrika bazında pancar alımlarının tamamlanmasını müteakip altmış gün içerisinde ödenmiştir. C pancarının alım fiyatı ise 2013 yılı için 80 TL/ton, 2014 yılı için 90 TL/ton, 2015 yılı için ise 105 TL/ton olarak belirlenmiştir.

Mevcut yatırımlarımız muhtelif işler ile çevre koruma amaçlı projelerden oluşmaktadır. Şirketimize 2013 ve 2014 yılları için 42'ser milyon TL, 2015 yılı için 44 milyon TL, 2016 yılı için ise 46 milyon 604 bin TL ödenek tefrik edilmiştir.

Şirketimizin özelleştirilmesi sürecinde, kısıtlı ödeneklerle bir yandan üretimin devamlılığı için gereken yatırımların yapılmasıyla yasal zorunluluklar nedeniyle çevre yatırımlarının gerçekleştirilmesi zaruret arz etmektedir.

Sayın Başkan, sayın üyeler; Sayıştayın şirketimizle ilgili raporlarında genel olarak, iklim özellikleri nedeniyle pancar tarımına uygun olmayan, polar şeker oranı düşük olduğu için ekonomik olarak şeker üretilmeyen, düşük kaliteli pancarların yanı sıra miktarı da yetersiz olan bölgelerde pancar tarımından vazgeçilerek üreticilerin alternatif ürünlere yönlendirilmesi, bu bölgelerdeki pancar kotasının kaliteli pancar üretimi yapılan bölgelere kaydırılması, üretim dışı kalacak fabrikaların personel ve ekipmanlarının ihtiyaç önceliklerine göre diğer fabrikalara dağıtılması önerileri faaliyetlerimizi yürütürken dikkate aldığımız ve önemseydiğimiz hususlardır.

Şeker üretim dönemlerinden önce, fabrikalarımızın durumları yönetsel seviyede kapsamlı olarak değerlendirilmekte, üretim programlarımız üretimin sürdürülebilirliği için tarımsal, teknik, ekonomik değerlendirme ve analiz sonuçlarına göre yapılmaktadır.

25 şeker fabrikasının her birinin aynı verimlilik ölçülerinde çalıştırılması mümkün olmadığından mümkün olabilecek en rasyonel kararları almak durumundayız.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 5

Ekim alanlarında kaliteli pancar üretilmeyen, üretilen pancar miktarı çok az olan fabrikaların düşük kapasite ve kesikli çalıştırılma durumunda, kalitesiz ürünün yanı sıra, yüksek maliyetli şeker üretilen bazı fabrikalarda 2011/12 kampanya dönemiinden bu yana şeker üretimine ara verilmiş, ancak pancar üreticilerinin mağduriyetine meydan vermemek için bu fabrikaların ekim alanlarında pancar tarımına devam edilmiştir.

Bu bağlamda, 2011/12 ve 2012/13 kampanya dönemlerinde Çarşamba ve Susurluk Şeker fabrikaları; 2013/14 kampanyasında Çarşamba, Susurluk ve Alpullu Şeker fabrikaları; 2014/15 kampanyasında Alpullu, Çarşamba, Ağrı ve Kars Şeker fabrikaları; 2015/16 kampanyasında Ağrı, Alpullu, Çarşamba ve Susurluk Şeker fabrikaları işletmeye alınamamıştır.

Bu noktada, TÜRKŞEKER fabrikalarının kapatıldığı yönündeki algının gerçeği yansıtmadığını, sadece bazı fabrikalarda dönemsel olarak şeker üretimine ara verilmek zorunda kaldığını özellikle belirtmek istiyorum.

Sayın Başkan, sayın üyeler; TÜRKŞEKER'in özelleştirme süreci hâlen devam etmektedir. Bu dönemde, TÜRKŞEKER'e ait fabrikaların coğrafi bazlı portföy grupları hâlinde, varlık satışı yöntemiyle yapılan özelleştirme ihaleleri sonuçlandırılma aşamasına gelindiğinde gerek mahkeme kararları gerekse Özelleştirme Yüksek Kurulu kararlarıyla iptal edilmiştir. 15/12/2014 tarih ve 2014/122 sayılı ÖYK Kararı'yla özelleştirme işlemlerinin 31/12/2014 tarihinden itibaren iki yıl uzatılmasına karar verilmiştir.

Sözlerime burada son verirken toplantıya teşrif eden bütün yetkililere şirketimize yaptıkları her türlü katkı ve yardımlarından dolayı teşekkür eder, yüce Komisyonunuza şahsım ve temsil ettiğim Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ mensupları adına saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerilerin görüşmelerine geçiyoruz.

2012 yılında gündemde kalan bir öneri bulunmaktadır. Bu öneri aynı zamanda 2013 ve 2014 yıllarının 3 no.lu önerileriyle aynı mahiyettedir. Okutup birlikte işleme alacağım:

Öneri:

1- Mülkiyeti Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ'ye ait olan ve Özelleştirme Yüksek Kurulunun Kütahya Şeker Fabrikası AŞ'deki kamu hisselerinin satışını onaylayan kararında yer almayan 112.907 metrekare arsanın, malikinin yazılı beyanı veya kesinleşmiş mahkeme kararı olmadan, alıcının talebi üzerine ve Türk Medeni Kanunu hükümlerine uyulmadan Kütahya Şeker Fabrikası AŞ adına yapılan tescil işleminin iptali için gerekli yasal işlemlerin başlatılması,

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

Yazılı ve uzun bir cevap var, bunu anlaşılır şekilde özetleyebilirsiniz daha iyi olur.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Sayın Başkanım, cevabı Genel Müdür Yardımcımız Sayın Cengiz Sezer Bey arz edecek.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CENGİZ SEZER – Efendim, cevapları arz ediyorum.

Tapu iptal ve tescil davası açılmasına ilişkin söz konusu öneri, 15/11/2011 tarih ve 14069 sayılı yazımızla TC Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığına iletilmiş olup TC Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığının şirketimize gönderdiği 20/01/2012 tarih ve 557 sayılı yazıları ekinde konunun 10/01/2012 tarih ve 251 sayılı yazılarıyla TC Sayıştay Başkanlığına intikal ettirildiği ve ilgili kurum ve kuruluşlardan gelen yazılardan "...taşınmazın gerçek malikinin Kütahya Şeker Fabrikası AŞ olduğu..." ve "...özelleştirme sırasında yapılan değerlendirmede göz önünde bulundurulduğu anlaşıldığından, anılan kuruluşların dava açmalarını gerektirici hukuki bir menfaatlerinin bulunmadığı..." şeklinde cevap verilmesi bildirilmesi üzerine konu TC Sayıştay Başkanlığınca Başbakanlık Teftiş Kuruluna intikal ettirilmiştir.

Bu arada, Kütahya Tapu Müdürü Adil Altuğ hakkında Kütahya 1. Asliye Ceza Mahkemesinde açılan görevi kötüye kullanma davasıyla ilgili olarak, anılan mahkemece verilen 29/03/2011 tarih dosya no: E.2010/246 K. 2011/231 sayılı Karar'da sanığın görevi ihmal suçu işlediğine karar verildiğinden ilgililerce temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 28/05/2012 tarih ve E. 2011/17417, K. 2012/12474 sayılı Kararı'nda "Suç tarihinde Tapu Sicil Müdürü olan sanığın görevi kötüye kullandığı iddiasına konu yönteme aykırı tescil işleminin yapıldığı taşınmazın maliki bulunan Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'nin suçtan zarar görme olasılığı nedeniyle vekiline tebligat yapılarak katılma imkanı sağlanmadığı, anlaşıldığından sanık Adil Altuğ müdafii ve O Yer Cumhuriyet Savcısı ile müşteki Alim Işık vekilinin temyiz isteği hakkında bir KARAR VERMEYE YER OLMADIĞINA ve atılı suçtan zarar görme olasılığı bulunan Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğüne hükme karşı yasa yoluna başvuruda bulunma hakkı olduğunu bildirir meşruhatı da içerecek biçimde gerekçeli kararın tebliğ edilmesine ve temyiz başvurusunda bulunulduğu takdirde dilekçede eklenmek suretiyle dosyanın dairemize yollanmak üzere incelenmeksiz Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine..." karar verilmiş olduğundan 29/6/2012 tarih 7350 sayılı Yazı'mızla Özelleştirme İdaresi Başkanlığından Yargıtay kararıyla ilgili olarak yapılacak işleme esas talimatlar istenilmiştir.

Özelleştirme idaresi Başkanlığının 5/7/2012 tarih, 4646 sayılı cevabi yazısında "Söz konusu taşınmazın Kütahya Şeker A.Ş. sabit kıymetlerinde kayıtlı olması, bedelinin Kütahya Şeker A.Ş. tarafından ödenmesi ve kamu hisselerinin satış yöntemiyle özelleştirilmesine yönelik yapılan ihalenin tanıtım dokümanı ile değer tespit raporunda yer alması nedeniyle İdareimizce Şirketinizin herhangi bir zararının bulunmadığı değerlendirilmekle birlikte herhangi bir zararın olduğunun düşünülmesi halinde Şirketinizce gerekli işlemlerin tesis edilmesi hususlarında gereğini..." denildiğinden, yukarıda belirtilen hususlar dikkate alınarak Yargıtay 4. Ceza Dairesi Başkanlığının anılan kararı karşısında söz konusu taşınmazın Kütahya Şeker AŞ adına tescil edilmesinden dolayı şirketimizin herhangi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 6

bir zararının olup olmadığı, Kütahya 1. Asliye Ceza Mahkemesinin kararının suçtan zarar gören sıfatıyla temyiz edilip edilmeyeceği hususunda karar verilmek üzere konu şirketimiz Yönetim Kuruluna intikal ettirilmiş ve Yönetim Kurulumuzun 5/7/2012 tarih, 2707/12-15 sayılı Kararı gereği söz konusu karar tarafımızdan temyiz edilmiştir.

Yönetim Kurulunca 14/10/2015 tarih ve 2769/18 sayılı Toplantı'da alınan 4 sayılı "Davaya Fer'i Müdahillik" Kararı Eskişehir 2. İdare Mahkemesine iletilmiş, şirketimizce davacı yanında davaya katılmayı uygun bulmadığımız, 15/10/2015 tarih ve 10015 sayılı yazıyla bildirilmiştir.

Mahkemenin 10/12/2015 tarih, 2015/49 esas, 2015/1308 karar sayılı Kararı'yla Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ adına olan mülkiyet kaydının tashihen tescil suretiyle Kütahya Şeker Fabrikası AŞ adına değiştirilmesine ilişkin 20/5/2005 tarih ve 3130 yevmiye numaralı tapu kaydı düzeltme işleminin iptaline karar verilmiş, tapunun beyanlar hanesine "Kesinleşmemiş iptal hükümlü mahkeme kararı vardır." ibaresi işletilmiştir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Sayıştayın görüşünü alacağım öneriyle ilgili olarak.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkan, mülkiyeti Şeker Fabrikaları AŞ'ye ait olan ve Özelleştirme Yüksek Kurulunun Kütahya Şeker Fabrikası AŞ'deki kamu hisselerinin satışını onaylayan yani özelleştirme kararında da yer almayan 112.907 metrekare arsanın Şeker Fabrikalarının yazılı beyanı veya kesinleşmiş herhangi bir mahkeme kararı olmaksızın, özelleştirme sonucu, Kütahya Şekeri satın alan firmanın talebi üzerine, Türk Medeni Kanunu hükümlerine uyulmadan Kütahya Şeker Fabrikası adına yapılan tescil işleminin iptali için gerekli yasal işlemlerin başlatılmasını biz 2009 yılından, evveliyatından beri isteyegelmişiz. Yani Şeker Fabrikalarına ait bir arsa... Bir tapu müdürünün Şeker Fabrikalarını silerek "Kütahya Şeker" yazması suretiyle bu gayrimenkul Kütahya Şeker fabrikalarından çıkmış vaziyette. Bizim önerilerimiz bunun geri alınması şeklinde. Dolayısıyla, şu ana kadar henüz geri alınmış değil. Biz de usulümüz gereği iç hukuk yolları kapatılınca kadar bu tür davaları işliyoruz. Bu kapsamda konu günümüze kadar gelmiş ve hâlâ neticelenmemiş vaziyette.

Arz ederim efendim. Konu bundan ibaret.

BAŞKAN – Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Değerli arkadaşlar, mütemadiyen beş yıldır konuşuyoruz bu konuyu. Şöyle izah edeyim anlaşılır olması için: Aynı apartmanda oturuyoruz. Ben dairemi satıyorum ama yanda bir daire daha var. Bu satışı gerçekleştiriyorum. Bir vatandaş geliyor, benim dairemi alıyor, tapuya gidiyor ama yanımda da siz komşusunuz, tapu müdürünün de marifetiyle o komşunun dairelerini de kendi üzerine geçiriyor bu satış sözleşmesinde.

Şimdi, yaklaşık 112.907 metrekare bir arsa bu. Yanılmıyorsam 24 milyon TL'ye satıldı fabrika ve araziyle birlikte ama Türkiye Şeker Fabrikaları Kurumuna ait bu arazi. Tapu kayıtlarında böyle gözüküyor.

Şimdi, böyle gözükmesi, ihaleye çıkarken, bu ihale belgelerinin içerisinde olduğu söyleniyor. Yani ihaleye çıkarken Şeker Fabrikası arazisi, bir de Şeker Fabrikaları Kurumuna ait olan arazide ihale ve şeyin içerisinde gözüküyor. Bu şu demektir biraz evvel verdiğim örnekte: Ben dairemi satıyorum ama komşunun dairelerini de benim gibi gösterip tapu müdürüyle iş birliği yapıp o daireyi de satış esnasında onun üzerine geçirmek gibi. Kim bu arkadaş? Kim yapmış? Kiler Grubu, Vahit Kiler, geçen dönemde de çok tartıştık bunu, AKP milletvekiliydi biliyorsunuz, hatta Komisyon'da Divanda oturuyordu. Çok tartıştık bunu, çok konuştuk. Yargıya intikal etti. Gerçekten de -şimdi hatırlayamıyorum, tutanaklarda var yine konuyu anlatırken- başka bir yerde de aynı şeyi tekrarladıklarını görüyoruz, yine bir özelleştirmede aynı işi tekrarladıklarını görüyoruz.

Aslında, burada izleyelim ve umarım kurum lehine sonuçlanır ve Sayıştayın bildirdiği görüşler doğrultusunda sonuçlanır. Gerçekten bunun arkasında hoş olmayan şeyler var arkadaşlar. Hani şunu diyebilirsiniz, "Belki orada bir maddi hata yapıldı." diyebilirsiniz ama aynı şirketin bir başka özelleştirme idaresinde yine aynı yöntemi kullandığı yine kayıtlara geçmiş, davaları sürüyor. Bu nedenle de burada ben bunun izlenmesi gerektiğini düşünüyorum, hatta sizin de gayretinizle bunun tekrar kuruma kazandırılması yani Şeker Fabrikaları AŞ'ye kazandırılması gerektiğini düşünüyorum. Böyle bir durumla karşı karşıyayız. Bir de zaten yargı orada, tapuda bir usulsüzlük olduğunu belgelemiş, bu tapu müdürü hakkında gerekli işlemleri, soruşturmaları yapmış ve o konuda da cezai işlem uygulamış ama kurumun bu sırada sanki bu arsadan kurtulmak için bir gayret gösterdiği ortaya çıkıyor.

Yani arkadaşlar, bu, devletin malı, milletin malı. Kimsenin babasının özel malı değil. Sen, babanın özel malı olsa verebilirsin istediğin adama, ister hibe et, ister para karşılığı ver, ister promosyon olarak ver, nasıl istiyorsan ver ama 112 bin metrekarelik bir araziye, milletin arazisini, devletin arazisini... Kurumun bu kadar bu konuda şey davranmasını benim aklım almıyor yani niye kurum bu kadar gevşek davranıyor bu konuda veya kurum bu konuda ilgisiz davranıyor bu işte, onu anlamış değilim. Her şey ispatlanmış ama bir türlü çözülmeyen bir durum var. Biraz da kurumun eksikliğinden kaynaklandığını düşünüyorum. Bunun da izlenmesi gerekiyor diye düşünüyorum ayrıca.

BAŞKAN – Sayın Tuncer, buyurun.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkan, öncelikle toplantının iyi sonuçlara vesile olmasını diliyorum.

Şimdi, alt komisyonda da görüşülmüştü bu, üste taşınmasına karar verilmişti çünkü önemli bir konu. Alt komisyonda görüşülürken bununla ilgili girişimde bulunulacağı söylenmişti ama cevabı dinlediğimizde henüz hiçbir ilerleme kaydedilmediği görülüyor ki alt komisyondaki verilen cevaba göre geriye gidiş var. Sayıştayın söylediği ile kurumun verdiği cevap tamamen ilgisiz. Sayıştay diyor ki: "Şeker Fabrikası Anonim Şirketi adına yapılan tescil, Kütahya Şeker adına yapılan tescil işleminin iptali için gerekli işlemlerin başlatılması..." Verilen cevabın -tamamen bir ceza hukuku var- hiçbir şekilde mülkiyet hukukuyla ilgisi yok, mülkiyet

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 7

hukukundan hiç bahsedilmiyor. Tamamen ceza hukukunda, tapu müdürü işte şöyle yargılandı, şu cezayı aldı, Yargıtaya gitti, Yargıtaydan geldi, Özelleştirme Yüksek Kurulu şunu söyledi, Daire Başkanlığı bunu söyledi...

Değerli dostlar, burada tapu müdürüyle ilgili Sayıştayın bir raporu yok ki. Sayıştay diyor ki, daha Türkçesi, öz, anlaşılır hâli: “Siz 113 dönümlük arsanın Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ’ye geri alınması için tapu iptal ve tescil davası açmadınız, yıllardır da açmıyorsunuz. Bunun bir an önce açılması gerekir.” diyor. Siz davanızı açın. Mahkeme kurum aleyhine karar verirse artık adli makamın kararıdır, herkes saygı duyar ama siz öncelikle üzerinize düşen yükümlülüğü yerine getirmek zorundasınız. Tapu iptal tescil davası yaklaşık sekiz dokuz yıldır açılmıyor. Niçin açılmıyor? Bu sorunun cevabı da yok. Sekiz dokuz yıldır eğer açılmıyorsa... Alt komisyonda “Nasıl olsa zaman aşımı süresi yok, açarız.” diye geçiştirdiniz. Şimdi bu da yok, sadece ceza davası var, mülkiyetle ilgili hiçbir işlem yok. 113 dönüm arsa hakkında, ceza davasıyla, yapılan bir haksızlığın hatta kasten yapılan, kötüye kullanmayla yapılan bir işlemin olduğu sabit olmuş, kurumun lehine ceza davası sonuçlanmış. Usul yönleri bizi ilgilendirmiyor, ceza davasının esasında kurum haklı bulunmuş ama kurum niyeyse bununla ilgili tapu iptal ve tescil davası açmamış. Bu maalesef akla çok değişik sorular getiriyor. Umarız böyle değildir. 113 dönüm az bir toprak değil, tam tersine çok büyük, özellikle Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ açısından çok büyük bir topraktır. İptal ve tescil davası açılırsa, inanırım, bir dahaki sene görüşülürken, konu yargıya intikal ettiğinden, bu konu da izleme değil, gündemden kaldırılacaktır. Ben de konu henüz mülkiyet hukuku anlamında yargıya intikal ettirilmediğinden izlemede kalmasını öneriyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Akar ve Sayın Tuncer’in eleştiri ve sorularına cevap almak istiyorum.

Buyurun.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Sayın Başkan, bizim hukuk müşavirimiz nihai durumu söylesin.

BAŞKAN – Tabii, kim kapsamlı cevap verecekse buyursun lütfen.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Sayıştay Başkanlığının teklifiyle mutabık olduğumuzu da beyan ederim efendim.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ SAHİR ÖĞÜTÇÜ – Sayın Başkan, değerli üyeler; efendim, şu aşamada Eskişehir 2. İdare Mahkemesinde açılmış, sonuçlanmış ama henüz kesinleşmemiş bir dava vardır. Dava sonucunda, kısaca okuyacağım efendim gerekçesini:

“Tapu Sicil Müdürlüğü memurları tarafından tarafların muvafakati olmayan tescil ve düzeltme talepleri hakkında ancak mahkeme kararı uyarınca işlem tesis edilebileceği, tarafların muvafakati olmaksızın yapılan tescillerin ise yolsuz olduğunun anlaşılması nedeniyle davaya konu taşınmazın Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ adına olan mülkiyet kaydının tashihen tescil suretiyle Kütahya Şeker AŞ adına değiştirilmesine ilişkin 20/5/2005 tarih, 3130 yevmiye numaralı tapu kaydı düzeltme işleminin hukuka uygunluğu bulunmamaktadır. Bu nedenle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiş ‘Tapu ya da kesinleşmemiş iptal hükümlü mahkeme kararı vardır.’ ibaresi işlenmiştir ancak taraflarca Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne temyiz edilmiş yürütmeyi durdurma istemli olarak. Şu aşamada Danıştay 10. Dairesinin 2016/995 esas sayılı dosyasıyla inceleme sırası beklemektedir.” Yani, kısaca, yapılan işlem iptal edilmiş, karar kesinleştiği zaman tapu Türk Şeker adına dönecektir efendim.

Arz ederim.

BAŞKAN – Bu yeni bir gelişme mi? Bu yazılı cevap kısmında bu yoktu.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Yazılı cevapta yok.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ SAHİR ÖĞÜTÇÜ – Yok efendim.

BAŞKAN – Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, Şeker Şirketi adına kayıtlı olan gayrimenkulü satın alan Kütahya Şeker adına yapılan kaydı mahkeme iptal etmiş, üzerine şerh de konulmuş. Şu anda henüz Kütahya Şeker Fabrikasının üzerinde olan gayrimenkul Şeker Şirketinin üzerine de geçmemiş. Mahkeme süreci devam ediyor. Biz sürecin sonucunu görebilmek adına izlenmesini veya şimdiye kadar olduğu gibi gündemde kalmasını teklif ediyoruz.

Takdirlerinize efendim.

BAŞKAN – Önerinin oylamasına geçiyorum.

2012 yılına ilişkin olarak önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2013 yılına ilişkin olarak gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2014 yılına ilişkin olarak önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2013 yılı görüşmelerine başlıyoruz.

2013 yılına ait dört öneri bulunmaktadır.

1’inci öneriyi okutuyorum. Bu öneri aynı zamanda 2014 yılının 2 no.lu Önerisiyle aynı mahiyettedir, birlikte işleme alacağız.

Öneri 1: TÜRKŞEKER’in stoklarında kalan A kotası şekerin bir sonraki pazarlama döneminin stoklarından düşülmesi ya da C şeker olarak satılması zorunda kalınması sebebiyle uğradığı mağduriyetin giderilmesi amacıyla, 4634 sayılı Kanun’un 4’üncü

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 8

maddesinde yapılacak düzenlemeyle Avrupa Birliği şeker rejiminde olduğu gibi bir sonraki pazarlama yılına devreden A kotası şekerin, şirketlerin talebi hâlinde o pazarlama yılının üretiminden sayılmasının hüküm altına alınması ve bundan dolayı meydana gelecek kota kaybının önlenmesi, aynı kanunun 9'uncu maddesinde yapılacak düzenlemeyle de imalatçı ihracatçı firmaların ihtiyaç duydukları şekerin yurt içinden temini için sektörde yer alan şirketlerin kotaları dikkate alınarak C şeker tedarikinin hakkaniyet ölçüsünde paylaştırılması hususlarında yetkili ve ilgili kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunulması.

BAŞKAN – Cevap için buyurun lütfen.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CENGİZ SEZER – Sayın Başkanım, heyetinize dağıtılan cevaplara sadık kalmak kaydıyla, vaktinizi fazla almamak için uygun görürseniz kısaltılmış bir özet sunmama izin verir misiniz?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CENGİZ SEZER – Teşekkür ederim.

Cevapları arz ediyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminde bulunan yeni Şeker Kanunu Tasarısı'nın kota iptal ve transferlerine ilişkin 4'üncü maddesinde konuyla ilgili olarak "Zorunlu hâllerde pazarlama yılı içinde kotalar arası şeker transferi yapılır. Bir pazarlama yılı sonunda stokta kalan A kotası miktarı gelecek pazarlama yılı için tahsis edilen A kotasına aktarılır ve aktarılan pazarlama yılında üretilecek ve pazarlanacak A kotası miktarı aktarılan miktar kadar düşürülür ancak aktarılan A kotası miktarı, şirketlerin talebi hâlinde o pazarlama yılının ilk üretiminden sayılır ve aktarılan bu miktar kota hesaplanmasında fiilî üretim olarak kabul edilir." şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Şeker Kanunu'nun 9'uncu maddesinde yapılacak düzenlemeyle, imalatçı ihracatçı firmaların ihtiyaç duydukları şekerin yurt içinden temini için sektörde yer alan şirketlerin kotaları dikkate alınarak C şeker tedarikinin hakkaniyet ölçüsünde paylaştırılması önerisi Şeker Kurumuna iletilmiştir. Bunun üzerine Şeker Kurumu şeker üreticilerinden imalatçı ihracatçı firmaların şeker taleplerinin karşılanması konusunda görüş talep etmiş, akabinde bütün üreticilerin katıldığı kısa ve orta vadede izlenebilecek strateji ve seçenekler değerlendirilerek, başlangıç olarak 2015/2016 pazarlama yılında şirketlerin A kotalarının yüzde 5'i oranında C pancarı için pancar üreticileriyle sözleşme yapılması önerilmiş, ileriki pazarlama yıllarında bu oranın C şeker arz ve talep durumuna göre yeniden gözden geçirilmesi kararlaştırılmıştır.

Şeker Kurumu, şirketimize yazdığı 4/12/2015 tarihli yazısında "2016/2017 pazarlama yılında pancar şeker üreticisi şirketlere, imalatçı ihracatçıların C şeker taleplerinin karşılanmasını teminen A kotası tahsis miktarlarının en az yüzde 5'i oranında üreticilerle sözleşme yapmak suretiyle C şeker üretmelerinin tavsiye edilmesine karar verilmiştir." ifadesi yer almaktadır.

9/4/2016 tarih ve 29679 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Şeker Kotalarının Düzenlenmesine İlişkin Yönetmelik ile Hammadde ve Şeker Fiyatları Yönetmeliği'nde Yapılan Değişikliğe İlişkin Yönetmelikler'de "C şeker üretimi ihtiyarı olup Kurul C şeker üretimi için kota belirlemez ancak Kurul tarafından gerekli görülmesi hâlinde, dünya borsa fiyatları, iç fiyatlar, arz talep dengesi, spekülasyon etkiler ve diğer ilgili hususlar dikkate alınarak ihracata yönelik olarak A kotasının belirli bir oranında olmak üzere, şirketlerin C şeker üretimini sağlamak için sözleşmeli olarak C pancarı üretimine yönelik tedbirler alınabilir." hükmüne yer verilmiştir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Sayıştay Başkanlığının görüşünü alacağım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, önerimiz iki kısımdan oluşuyor: Önerimize olumlu yaklaşmış. Birinci kısmın çözümü için çözümü getirecek mevzuat değişikliği Şeker Kanunu Tasarısı'na ilave edilmiş. İkinci kısmın çözümü için de Şeker Kurulu bir karar almış. Biz birinci kısım ile ilgili kanunlaşmayı, ikinci kısım ile ilgili de uygulamayı görebilme adına konunun izlenmesinin uygun olacağını düşünüyoruz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet, böyle A kotası, B kotası, C kotası diye geçiyor da, A kotası pancar üretiminden elde edilebilecek şeker gösteriyor. C kotası da ihracatçıların, şekerli ürün üreten ihracatçıların istedikleri şeker miktarını gösteriyor. Genelde aslında bu işin içine bakıldığında en çok kurumun zarar ettiği nokta bu C kotası şeker karakterinin yerine getirilmesinden kurum zarar ediyor. 2014'deki zararı 222 milyon TL. Bu ne? İşte, normal A kotası var, bir de ihracatçıların talep ettiği şeker var. İşte, kurum bu şeker ihracatçılara veriyor ve bu ihracatçılar da ürünlerini üretiyorlar bu şekerden ve ihraç ediyorlar ama bu fiyattan vermiyor, normal piyasaya verdiği fiyattan vermiyor. Çok düşük fiyatlardan verdiği için de böyle bir olayla karşı karşıya. Kurum bundan zarar ediyor. Ama diğer özel üreticiler, kurum dışındaki üreticiler eğer ihracatçılar böyle talebi olduğunda da normal piyasa fiyatlarından veriyor. Kurum burada müthiş bir zararla karşı karşıya. Her yıl bu zarar tekrarlanıyor.

Aslında, öneri burada A kotasının yüzde 5'i kadar pancar üretimi yaptırılması ihracatçılara doğru bir öneri bence. Bunun gerçekleşmesi gerekiyor. Aslında, C şekerinde baktığın zaman ihracat yapsalar da içim yanmayacak. Bir de bu boyutu var işin. Alıyorlar kurumdan ucuz şeker, iç piyasada tüketiyorlar arkadaşlar çoğunu. Bu daha önceki toplantılarda belgelenmiş bir şekilde burada konuşuldu. Onun için de kurumun bu zarardan hızla kurtulması gerekiyor. Hızla kurtulması bu kota işinin aslında daha da resmîleştirilerek artık kurumun C şeker kotası ayırıp A kotasından C şekerine transfer yapmaması gerekiyor bana göre. Hangi yöntemler, özelden, dışarıdan, ithalatla nasıl bulurlarsa bulsunlar C şeker ihracatçıları ürünlerini öyle üretsinsinler. Özel teşebbüs, ticaret diyoruz, rekabet diyoruz. İşimize geldiği zaman rekabeti söylüyoruz, özel teşebbüsü söylüyoruz ama şimdi burada da ihracatçıları

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 9

koruyoruz. Kurumu da bir taraftan her yıl 200 milyonun üzerinde zarara uğratan bir durumla karşı karşıyayız. Yani onlar ucuz ürün üretecekler veya maliyetleri düşürecekler diye... Rekabet etmek istiyorlarsa -piyasa şartları belli- bu piyasa şartlarına göre şeker satın alsınlar ya da güzellikle yapılmış burada, doğru bir öneri bana göre, A kotasının yüzde 5'i kadar NBS'ye verildiği gibi nişasta bazlı şeker üretim kotası da A kotasına göre ayarlanıyor tatlandırıcı, bizi zehirleyen diye söylediğimiz defalarca çocuklarımızı zehirleyen şeker üretimine karşı. E bunlar da üretim yapıyor, buna da bir kota konabilir. Gitsinler, anlaşsınlar, zaten kurum da sözleşmeli pancar üretiriyor. Onlar da pancar üretim alanlarında gitsinler, sözleşme yapsınlar. Fabrikalarda işletsinler pancarlarını ya da özel fabrikalardan satın alsınlar ve hani diyoruz ya, rekabet, rekabet, işte, özel sektör, buyurun rekabet etsinler. Niye devletin sırtından rekabet ediyorlar? Bundan da vazgeçsinler. Bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum. Her yıl kurumun en büyük zarar etme nedenlerinden bir tanesi bu bana göre. Bu yüzde 5 geçerli olur, olmaz bir yönetmelikte veya bu bir öneri şeklinde değil zorunluluk hâline getirilmeli ve kurum bu C şeker kotası ayırmasından vazgeçmeli veya A kotasından C'ye transferden vazgeçmeli diyorum.

Bu gündemde kalmalı, hatta biz öneri de yapmalıyız bu konuda, tavsiye kararı da almalıyız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin oylamasına geçiyorum.

2013 yılına ilişkin olarak önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2014 yılına ilişkin olarak izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci öneriyi okutuyorum. Bu öneri aynı zamanda 2014 yılının 1 no.lu önerisiyle aynı mahiyettedir, okutup birlikte işleme alacağız.

Öneri:

1- Özelleştirme uygulamalarının sektörün önünü açması, daha verimli ve kârlı bir üretim yapılabilmesi, kısa adıyla 6111 sayılı Torba Yasa'nın 205'inci maddesi ile 4634 sayılı Şeker Kanunu'nun 5'inci maddesinin ikinci fıkrasına eklenen ifadenin pancar üretiminde yarattığı sorunların giderilmesi amacıyla;

Hâlen kamunun elinde bulunan şeker fabrikalarının özelleştirilmesinde pancar üretimi ve pancarındaki polar şeker oranı yetersiz olan fabrikalarda belli bir süre üretim yapma zorunluluğunun kaldırılması, fabrikaların emlak değerleri üzerinden satılması ile kotanın özel sektöre tahsis hususlarının birbirinden ayrılarak yeni bir modelin oluşturulması konusunda Özelleştirme İdaresi Başkanlığı,

Kısa adıyla Torba Yasa olarak anılan 6111 sayılı Yasa'nın 205'inci maddesiyle 4634 sayılı Şeker Kanunu'nun 5'inci maddesine eklenen ifadenin özel şeker fabrikalarının kendi sahalarının dışında yaptıkları pancar ekim sözleşmeleri ile ortaya çıkan sorunların ve münavebenin kontrolünde meydana gelen otorite boşluğunun giderilmesi amacıyla Şeker Kurumu nezdinde girişimlerde bulunulması,

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CENGİZ SEZER – Cevapları arz ediyorum efendim.

Öneriyle ilgili olarak, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ve Şeker Kurumu nezdinde girişimlerde bulunulmuştur.

6111 sayılı Torba Yasa'nın 205'inci maddesi ile 4634 sayılı Şeker Kanunu'nun 5'inci maddesinin ikinci fıkrasına; "Şirketler, kendi ekim alanlarından yeterli ham madde bulamadığı takdirde münavebe esasları dâhilinde kendi ekim alanları dışından da Kurumun denetiminde üreticilerle sözleşme yaparak pancar temin edebilirler" hükmü eklenmiştir. Bu hüküm uyarınca 2013, 2014 ve 2015 yıllarında Şeker Kurumu tarafından Adapazarı, Amasya ve Kütahya Şeker Fabrikalarının şirketimiz Afyon, Eskişehir ve Ilgın Şeker Fabrikalarına ait pancar ekim alanlarında münavebe planına uymak kaydıyla üreticilerle sözleşme yaparak pancar üretimlerine müsaade edilmiş ve münavebe planı hakkında söz konusu fabrikaların bilgilendirilmesi şirketimize bildirilmiştir. Şirketimizce, Adapazarı, Amasya ve Kütahya Şeker Fabrikalarının pancar ekimi yapacakları şirketimiz pancar ekim alanları içindeki yerleşim birimlerine ait münavebe paftaları söz konusu fabrikalara gönderilmiştir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Sayıştay Başkanlığının görüşünü alacağız.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, bu önerimiz de iki kısımdan oluşuyor. Önerimizin birinci kısmı bir alternatif özelleştirme modeli öneriyor. Mevcut özelleştirmenin geçtiğimiz dönemde çok başarılı olmadığını, yapılan özelleştirmelerin de başarılı olmadığını, sonraki yapılmak istenen özelleştirmelerin de gerçekleşmediğini görünce bir alternatif model öneriyoruz. Buna ilişkin Özelleştirme İdaresi Başkanlığı nezdinde girişimde bulunduklarını görüyoruz.

İkinci kısımda, 6111 sayılı Yasa'nın 205'inci maddesiyle 4634 sayılı Şeker Kanunu'nun 5'inci maddesinin ikinci fıkrasına "Şirketler kendi ekim alanlarından yeterli ham madde bulamadığı takdirde münavebe esasları dâhilinde kendi ekim alanları dışından da kurumun denetiminde üreticilerle sözleşme yaparak pancar temin edebilirler." hükmü eklendi. Münavebenin şu anda Şeker Kurumunun mevcut durumuyla kontrol edemediğini, kurum denetiminin de yapılmadığını yani kanundaki yapılan bu ilavenin altının mevzuat olarak doldurulmadığını görüyoruz. Biz doldurulsun şeklindeki getirdiğimiz öneriye bazı çalışmaların yapıldığını da görüyoruz.

Dolayısıyla birinci kısmın Özelleştirme İdaresi nezdinde değerlendirmesinin görülmesi, ikinci kısımda yapılan çalışmaların sonuca ulaşması açısından konunun izlemeye kalması gerektiğini düşünüyorum.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Diyelim ki birinciyi yaptılar, ikinciyi yapmadılar, nasıl oylayacağız? Bunları böyle farklı farklı getirirseniz iyi olur, burada zorlanıyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 10

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Başkanım, onu şöyle öneriyoruz: Önerinin birinci kısmının çıkması, ikinci kısmının izlenmesi gibi...

BAŞKAN – Çok karışık oluyor öyle de.

Sayın Tuncer, buyurun.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkan, münavebe konusuna, fabrikaların birbirini desteklemesi pancar alımıyla ilgili, ben de katılıyorum. Ancak bu konuda sayın kurumun daha özverili olmasını talep ediyorum çünkü şeker pancarı tipik bir yayla bitkisi, rakımı yüksek olan yerlerde üretilen bir üründür. Bu şekilde üretilen yerlerde de polar miktarı, şeker verimi çok daha fazla olmaktadır. Kars Şeker Fabrikası bu sebeple herhâlde düşük çalışıyor. Kars'ta şeker pancarı üretimi artık bitmiş ya da bitme noktasına gelmiş. Bunun sebebi olarak da Kars'ta iş gücünün, köylerdeki göçlerin ve iş gücünün azalması deniyor.

Nasıl ki kurum münavebe yoluyla fabrikaların birbirine pancar vermesini, değişik bölgelerden pancar alımını sağlıyorsa, Kars gibi şeker pancarının çok kaliteli yetiştiği yörelerde de iş gücüyle ilgili çözümleri bulması mutlaka gerekiyor. Çünkü şeker pancarı dediğimiz ürün sadece şeker çıkan bir ürün değil, tamamen stratejik bir ürün. Fotosenteziyle doğayı temizleyen, ülkeler arasındaki çevre, özellikle Kyoto Sözleşmesi'nde Türkiye'nin şeker pancarıyla bunu yerine getirmesini sağlayan bir ürün. Yine, şeker pancarı alternatif enerji üretimini sağlayan, enerji üretilebilen bir ürün. Şeker pancarı, yine, sağlık sektöründe, kimya sektöründe kullanılan alkolün üretilmesini sağlayan bir ürün.

Dolayısıyla, sadece değişik bölgelerden şeker pancarı alımı değil, kaliteli yerlerde pancar üretiminin mutlaka artırılması, bununla ilgili iş gücü azalıyorsa dışarıdan nasıl pancar getiriliyorsa değişik bölgelerden hatta yurt dışından iş gücü sağlanmasını da teşvik etmesi kurumun bence asli görevidir ve bunu yapmalıdır diye düşünüyorum.

Yine, özelleştirmeye ilgili konu var. Cevapta buna da değinilmemiş. Sayıştay diyor ki: “Fabrikaların emlak değerleri üzerinden satılması ile kotanın özel sektöre tahsis hususlarının birbirinden ayrılması.” Yani hem emlak değeri üzerinden fabrikalar satılıyor hem de alan kişiye kota da devrediliyor. “Bunu ayırın.” diyor. Doğru bir sistem. Satılması hususuna geleceğim. Ayrılması ve ayrı ayrı özelleştirmede değerlendirilmesi gerekiyor.

Fabrikaların özelleştirilmesiyle ilgili de şunu söyleyebilirim: Örnek ülkeler vardır. En büyük şeker pancarı üreticilerinden biri Amerika Birleşik Devletleri ki liberalizme göre yönetilen bir ülke. Amerika Birleşik Devletleri'nde şeker fabrikalarının hepsi özelleştirilmiştir ama özelleştirilirken hiçbir özel kişilere verilmemiş, başta üreticilerin öncülüğündeki kooperatiflere devredilmiştir. Yüzde 95'in üzerindeki mülkiyet sahibi kişiler üreticilerdir Amerika'da. Bu Almanya'da, Fransa'da yüzde 80'dir üreticilerin fabrikalara sahip olması. Ki burada da, Türkiye'de de izlenmesi gereken eğer özelleştirilecekse önce üreticilere, üreticilerle ilgili kooperatiflerle görüşülüp bunun devredilmesi, şeker pancarı ürününün korunması açısından da çok önemlidir.

Ayrıca, özelleştirilirken, ki özelleştirilmemesi, kurumun bunu işletmesi ve kâr etmesi çok daha önemli ve aslılandır. Çünkü verimli fabrikalar vardır, Turhal Şeker Fabrikası gibi. Bu, kurumun elindedir. Her yıl artan kârını göstermektedir ki o bölge de Türkiye'deki en büyük şeker pancarı üreticisi bölgesidir. “Eğer özelleştirilecekse de yeni model bulunması gerekir.” diyor Sayıştay, doğrudur. Yeni modellerden biri de işletme hakkının devri olabilir, arazisi, toprağı, taşınırı, mütemmim cüzleri hepsi kurumda kalır, sadece fabrikanın işletme hakkı devredilerek hem kurumun mülkiyet hakkı korunmuş olur hem de şeker pancarının verimi daha da artırılır diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şeker hepimizin bildiği gibi stratejik bir ürün. Şimdi, şöyle bakabiliriz: Çaya nasıl baktık geçen gün Rize ve Doğu Karadeniz Bölgesi'nde başka bir sanayi veya başka bir ürün yetiştirme ihtimalinin zayıflığı karşısında oradaki sanayinin gelişmesi, istihdamın sağlanması, ekonominin canlanması anlamında zarar etse de bir ürün zarar karşılamaya başladılar, o farklı bir çalışmaydı. Stratejik bir ürün olarak değerlendirdik ve devam etmesi gerektiğini, geliştirilmesi gerektiğini söyledik. Fakat, maalesef, bu şeker fabrikaları gözden çıkarıldı. Şeker de stratejik bir ürün. Baktığınız zaman, kolay olanı seçebiliriz. Türkiye'de şeker üretimi yapılmasın, pancar ekilmesin...

Şeker en ucuz neden oluyor? Kamıştan oluyor. O zaman kamıştan maliyetler neredeyse bunun yüzde 70'i veya yüzde 50'si kadar pancardan üretilen şekerin maliyeti kadar. İthal edelim arkadaşlar. O zaman ithal edelim. Kolay olanı yapalım, ithal edelim. Hani demiştik ya yabancılar, gâvurlar daha ucuza mal ediyorsa... “Gâvur” deyince hakaret gibi algılanmasın. Kelime anlamı bizim dinimizden olmayan demektir. Çok da böyle hakaretvary bir kelime değildir ama Türkiye'de hakaret gibi algılanıyor.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – İzmir'i de kastetmedi.

MELİKE BASMACI (Denizli) – İzmir'i kastetmiyorsun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – İzmir'i de kastetmiyorum bu arada. Atila Ağabey alınma.

Şimdi, bu kolay olanı seçebiliriz değil mi? Şeker kamışından üretiliyor ve üretimin neredeyse yüzde 90'ına yakını da şeker kamışından ve ucuz. Bunu ithal edelim. Peki, yapalım, herkes ucuz şeker yesin. Peki, bu kadar insan, bu üretimde çalışan, tarımla uğraşan köylerde, yüksek rakımlarda çalışan insanlar neyle geçecek arkadaşlar, ne yapacak? Mutlaka devletin bazı stratejik sektörlerde olması gerekiyor, illa da kâr etmesi gerekmiyor. Bunu da hep söylüyoruz zaten.

Şimdi, buraya baktığımız zaman, bu öneriyi çok hatalı buldum, Sayıştayın önerisini, birinci özelleştirme yönteminin değiştirilmesi. Bir Özelleştirme İdaresi var. Her toplantıya katılıyor arkadaşlar. Sanki bu ülkenin sahipleri gibiler vallahi. Yani biz bunları satarız, keseriz, yaparız, atarız, kimse de bize bir şey söyleyemez gibi bir mantık var. E, otursunlar çalıştırsınlar da yeni bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 11

yöntem bulsunlar bununla ilgili. Onu da yapmıyorlar. Size devretmişler işi. Bunu beceremediler -Şeker Fabrikalarının özelleştirilmesine biz karşıyız, onu da söyleyeyim- beceriksizliklerini de size yüklemişler Özelleştirme İdaresi anladığım kadarıyla bir yöntem geliştiremediği için ve Özelleştirme İdaresi özellikle bu kurumların, bu fabrikaların zarar etmesi için de büyük gayret sarf ediyor arkadaşlar.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Ehil değiller.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Genelî üzerinde de söyleyeceğim ben bunu. Yani bu fabrikalar zarar etsin -demin dediğim gibi- bir stratejik ürün olmaktan çıkarılsın... Yahu Kars'ta ne üreteceksiniz arkadaşlar, hayvancılık dışında? Şeker pancarı üretmeyeceksiniz başka ne üreteceksiniz ve ya Bayburt'ta keçinin dışında neyle insanları istihdam edeceksiniz veya bir başka kentimizde? Eğer bu, o kentin ekonomisine, istihdamına, gelişmişliğine katkı sağlayacaksa zarar etse de çalıştırılmalı.

“Zarar etse de” diyorum, etmez aslında. Kurumları birliklere verdikleri zaman, kooperatiflere verdikleri zaman bir iki kotadan dolayı zarar söz konusuydu bir ikisinde. Daha sonra ikinci kısımdaki o münavebeden dolayı onlar da yavaş yavaş kârlı duruma geçtiler.

Şimdi, niye zarar etsin, onu da anlamıyorum. Özel sektör de aynı fiyatla alıyor pancarı, bizim kurum da aynı fiyattan alıyor pancarı. Kurumda fabrikalar bunların kampanya süreleri var. Yani bazısı on gün, bazısı yirmi gün, bazısı otuz gün, bazısı iki ay falan gibi kampanya süreleri var. Eğer kurumlar ve fabrikalar bir bütün hâlinde değerlendirilirse ve ihtiyaçlar, gerekli yatırımlar yapılırsa asla zarar etmezler arkadaşlar, bu da var. Asla zarar etmezler ama özellikle zarar ettiriliyor çıkması için.

Şimdi, şeker fabrikaları -çok geçmişte yapıldığı için- bunların alanları aslında ticari alanlar hâline dönüştü. O alanlar şehir merkezlerine çok yakın, ticari alanlar hâline dönüştürüldü ve ticari alanlar hâline dönüştürülünce de cazip gelmeye başladı bu yerler bazı kurumlara. Yine daha sonra onlardan örnek de vereceğim. Âdeta arsaları, âdeta taşınmazları talan edilmeye başlandı kurumun. Yine, devlet kurumları tarafından da başka kurumlar tarafından da var. Bunlardan dönersek, bunu bir bütün hâlinde... Her kurumda yeniden yapılandırmayı konuşuyoruz da gelecek vadeden, projeksiyonu olan, üretimi nasıl artırabiliriz diyebilen, bakım maliyetlerini nasıl düşürebiliriz diyen, üretim maliyetlerindeki diğer kriterleri nasıl en aşağı çekeriz diyen bir anlayışla yönetilmiş olsa bir sıkıntı çıkmayacak.

Asla taraftar değiliz. Yani bir üzerindeki fabrika, evet bilabedel olsun ama arazisini satalım. Niye satacağız? Fabrikayı çalıştıralım arkadaşlar. Eğer o fabrikayı satacaksak, o kentteki o fabrikayı, o fabrikanın yerine bilabedel, arsa için satacağız ya ticari bir alan olmuş ya AVM yapılacak oraya.

ATILA SERTEL (İzmir) – Kültür sarayı...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ya da kültür sarayı yapılacak.

Peki, oradan sağlanan kaynaklar niye o kentte bir modern teknolojiye sahip, maliyetleri düşük, üretim maliyetleri düşük bir fabrika kurulmuyor? Özelleştirme İdaresi satıyorsun, alıyorsun, parayı cebine koyuyorsun ama o kentin ihtiyaçları konusunda hiçbir fikrin yok. Niye bunlar böyle projelendirilmiyor? Bunu anlamak zor.

Bu çok tehlikeli bir öneri. Sayıştayın böyle bir öneri yapma hakkının olduğunu düşünmüyorum. Gidin Özelleştirme İdaresine özelleştirmenin mantığını, prosedürünü -sadece Şeker Kurumu için değil- onlara brifing verin, nasıl yapılması gerektiğini anlatın onlara Türkiye'de özelleştirmenin. Ama Şeker Fabrikaları hakkında yahu özelleştirmeleriniz yanlış gidiyor... Sizin işiniz özelleştirmelerin yanlış gitmesi değil. Sizin işiniz o verimliliği sağlamak, kârlılığı nasıl sağlayacak, yönetsel olarak kanunlara uygun işler yapılıyor mu, istihdamdaki eksiklikler neler, kadrolardaki, görevlerdeki problem ne, bilançolardaki eksiklikler ne ya da yanlış veya doğru mu diye bir denetim yapmanız gerekiyor. Şimdi kalktınız, devletin kurumuna “Bunu özelleştirin. Beğenmedim o yönteminizi, bu yöntemle özelleştirin.” Hayır, özelleştirmesinler; bu kurumları daha verimli hâle getirecek önerilerde bulunun lütfen.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

1990'lı yıllarda başlayan özelleştirme furıyası dünyanın her tarafında belli bir ilgi bulmuştu. Ama sonra ülkeler gördüler ki bu özelleştirmelerle oluşan yapının kendi varlıklarına zarar verici boyutları var. O nedenle, bazı stratejik ürünlerde kendilerini korumaya aldılar. Şeker pancarı üretimi de böylesi bir koruma gerekli görülen ürünlerden çünkü binlerce çiftçiyi direkt etkiliyor. Tarımından şeker üretimine ginceye kadar da ekonomik önemli bir yapı.

Şimdi, dünyada şeker üretiminin önemli bölümü -bildiğimiz gibi- şeker kamışından. Bunun yanında, nişasta kökenli, mısır ağırlıklı üretim de giderek yaygınlaşıyor. Varlığında şeker pancarı şu anda çiftçinin ektiğinde satacağını bildiği ender ürünlerimizden. Yani, ne patates gibi ne diğer ürünler gibi, çiftçi “Bu yıl ektim, seneye ne olacağım?” diye düşünmüyor. Çünkü verilen kota dâhilinde ürettiği üründen alacağını biliyor. Yani, üretim alanında da çiftçiyi koruyan bir yöntem. Özünde tarım politikamızın tümünün bu şekilde planlanması bence ihtiyaç. Bu bağlamda, pancar çiftçisini koruyan ve pancar üretiminin yanında, şeker de kendi iç piyasamızda ayakta tutan bir mekanizma. O nedenle, özelleştirme mantığıyla bu ürüne bakmamak gerekiyor. Özelleştirme anlayışından burada vazgeçmek gerekiyor. Çünkü yaşanacak bir gerçek var. Modelleri irdedeğimiz ve incelediğimizde göreceğimiz gibi, Türkiye'de bazı ürünler üretimleriyle birlikte korunması gerekirken korunmadı, dışa bağımlılığımız arttı ve bu ürün de eğer özelleştirmeye devre dışı bırakılırsa, biliniz ki bir on-on beş yıl sonra Türkiye tamamen dışarıdan şeker alan, şeker üretiminin bittiği bir ülke durumuna gelir. Rekabet şansınız yok özellikle nişasta kökenli üretimin de, mısır ve benzeri ürünlerden de şeker üretilmesiyle. Bunun yanında, tabii, tatlandırıcıların piyasaya girmesi, raf ömrü uzun bu ürünlerin de varlığı ayrıca karşıda ileriye dönük bir tehlikeyi oluşturuyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 12

Tabii, 1926'da ilk fabrika kurulmuş. O günden bu yana geliş süreci içinde süreci takip ettiğimizde, ülkemizde şekerin varlığını sağlayan önemli bir sanayi geliştirilmiş devlet diye. Ne yazık ki on dört yıllık özelleştirme süreci içinde, fabrikaların yapısında önemli bir tıkanma meydana geldi. Burada benim kaygıyla raporda gördüğüm bir olay var, şeker üretiminde hijyene uygun olmayan koşullara doğru gidildiğine vurgu yapılıyor. Önemli olan, her fabrikanın başlıca talebi olan buhar kazanı, su hazırlama, soğutma kulesi, fabrika ve rafine otomasyonu, atık su gideri ve çamursuzlaştırma, pancar kesme makineleri, filtre ve santrifüj değiştirme istekleri ile bunun dışında, krom metal aksamalarında meydana gelen korozyona karşı önlem almak. Ancak, bizim orada da fabrikamız var, şeker fabrikamız. Oraya da ben gittiğim zaman gördüm, bu konuda yatırım gerekiyor ve fabrikaların desteklenmesi, geliştirilmesi gerekiyor.

Şu anda Niğde Bor Şeker Fabrikasında işçiler iki saat fazla çalışma eyleminde bulunuyorlar. Bunun gerekçesi şu: Yıllardır fabrikada kadro olmadığı için, asli işini yapacak yerlerde elemanlar emekli oldu mu sıkıntılı biçimde yerine yenisi konmuyor. Yerine yenisi gelmedikçe de sorunlar büyüyor. Bir an önce, yıllardır orada çalışan, kadro almayan işçilerin kadrolara alınması gerekliliğine inanıyorum.

Burada Bor Şeker Fabrikasına baktığım zaman, 136 saatlik bir duruş meydana gelmiş fabrika arızaları nedeniyle ve bir yıl öncesine göre 2 kat artmış fabrikanın arızaları. Keza, kömür kullanımı devam ettiğinden, orada da doğal gazla geçilmemesi nedeniyle oluşan bir sorundan söz ediliyor, bu da ihale kapsamında oluşan bir sorun. Ama meydana gelen 9 adet iş kazası var. Şimdi, bizim orada 40 bine yakın çiftçi bundan yararlanıyor, çalışanların dışında. O bölge için çok önemli. Yani, bırakın özelleştirmeyi, geliştirilmesi, güçlendirilmesi gereken bir fabrika. Çünkü özelleştirme mantığıyla... Gidin bakın, çoğu yerde acayip bir yapı görüyorsunuz. Benim viodanım sızlar Taşucu SEKA Fabrikasının yerine gidince. Oradaki harabe yapı denizin kenarında Türkiye'nin bir utanç anıtı gibi duruyor. Bizim oralarda da bu yollarla fabrikalar özelleştirmeye gidilirse iş alanı kalmaz, çiftçilik ölür, sıkıntı büyür. Bakın, patatesten para kazanamadığı için -bu sene gittiğim de gördüm- pancar ekimine başlayan çiftçiler var. Çünkü niye? Ektiğinin alınacağını biliyor. O anlamda da ona yönelip oradan bir gelir sağlıyor.

Kendi ülkemiz insanını korumak zorundayız. Eğer tarım politikaları bu şekilde giderse tıkanmanın büyüyeceğini düşünüyorum. O anlamda, kesinlikle özelleştirme mantığından uzaklaşıp fabrikaların modernize edilmesi, o anlamda daha verimli kılınması... Üretim kayıplarına neden olan alanlar belli, raporda hepsi tek tek geçiyor. Laboratuvardaki teknik elemandan tutun da uygulama da kantarına kadar Sayıştay bunları irdemiş, incelemiş. Bunların hepsi kurumun yöneticilerinin de bilgisi dâhilindedir. Önemli olan, bu kurumları geliştirmektir.

Geçmiş örnekleri iyi inceleyelim, iyi bakalım. Göreceğimiz şu: "Özelleştirirken ben bu fabrikayı geliştireceğim." mantığı var. Özelleştirmenin ana mantığı ne? Daha iyi, kaliteli ürün elde edilebileceği, daha seri ürün elde edilebileceği, pazarda da rekabet şartının oluşacağı. Ama öyle olmamış. Adamın fabrikası var; fabrikayı kapalı tutmuş, yurt dışından ithal ürün getirip onu satmış. Bunların hepsi belgeli, görülen olaylar. Bu nedenle, ben şeker fabrikalarının özelleştirme kapsamından çıkarılıp kotalardaki uygulama alanları da kontrol altında tutularak ülkenin stratejik bir ürün olarak yaşamasının gereğine inanıyorum çünkü eğer bunlar özelleştirilirse yurt dışından giren şeker ile Türkiye'de şeker fabrikalarıyla birlikte, şeker üretimi yapan pancar çiftçisinin de, işçinin de, hepsinin sonu gelir. Bunu da kayıtlara düşmesi için söylüyorum çünkü bu daha önce de mutlaka dile getirilmiş bir konudur. Bu açıdan buraya bakılmasının yararlı olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Önerinin oylamasına geçeceğim.

Öneri iki alt başlıktan oluşmakta, birtakım girişimlerde bulunulması ifade edilmekte. Kurumun her iki konuda da bu girişimlerde bulunduğunu ben gördüm. Bu nedenle, her iki yıla ilişkin olarak da önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Tan, buyurun.

AHMET TAN (Kütahya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, arkadaşlarımızın konuşmalarını dinleyince Türkiye'deki özelleştirmelerin, özelleştirme mefhumunun karşısında olduğu fikri geldiği için söz almış bulunuyorum.

Tabii, sadece şeker konusuyla ilgili düşündüğümüzde, şeker kamışı fiyatta etkili olduğundan, maliyetinin düşük olduğundan dolayı, dünyada etkin fiyatın belirlenmesinde şeker kamışı önemli. Dolayısıyla, Türkiye'de yapmış olduğumuz imalatın, üretimin, tarımın, şeker pancarından kaynaklı ve maliyeti yüksek bir üretimin olduğu da raporlarda belli. Dolayısıyla, bunun maliyetini düşüremiyorsanız ve firmaların zarar etme hadisesiyle ilgili durumla karşı karşıya kalıyorsanız bununla ilgili birtakım tedbirler almak zorundasınız. Sayıştaydaki arkadaşlarımızın hem maliyet düşürmede hem de bu işin imalatında herhangi bir iyileşmenin olmayacağını düşünerek belki böyle bir teklifte bulunduğu kanaati de -biraz önce Haydar Bey'in ifadesinden söylüyorum- bende hasıl oldu. Dolayısıyla, özelleştirmeye ilgili olan hadise kurumu bile bile, göz göre göre de zararın devam etmesi anlamındaki bir olguya kapı açacağından dolayı -ben bu kayıtlara geçsin diye söylüyorum- kurumun bu anlamda zararının artmasındansa özelleşmesiyle ilgili sürecin devam etmesi yönünde görüşümü ifade ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

3' üncü öneriyi görüşmüştük.

4' üncü öneriyi okutuyorum:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016

Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 13

Öneri 4:

Sayıştay raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CENGİZ SEZER – Cevapları arz ediyorum:

Sayıştay raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2014 yılı görüşmelerine başlıyoruz.

2014 yılına ilişkin olarak 4 öneri bulunmaktadır; 1, 2 ve 3 no.lu öneriyi görüşmüştük, 4 no.lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 4:

Sayıştay raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CENGİZ SEZER – Cevapları arz ediyorum:

Sayıştay raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylelikle her iki yıla ait görüşmeler sona ermiştir.

Şimdi kurumla alakalı öneri ve görüşlerin dile getirilmesi ve soru-cevap işlemi için geneli üzerinde görüşme açacağım.

Toplantımızda yönetilen sorulardan cevaplandırılması hazırlık gerektirenleri tutanakların tarafınıza tebliğinden itibaren kanuni süresi içerisinde yazılı ve ayrıntılı olarak cevap vermeniz gerektiği hususunu bir kez daha hatırlatmak istiyorum.

Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Başkan.

Öncelikle ÇAYKUR'la ilgili görüştüğümüz toplantıda şeker pancarına alternatif olabilecek bir bitkiden söz ettiler ve bize onu gösterdiler gittiğimizde. Yaprağını aldığınız zaman şeker tadında. Bunun bir alternatif ürün olarak varlığı bir yerde ekonomik midir, bununla ilgili kurumsal olarak bir incelemeniz var mıdır, bu konuda bilgilenebiliriz mi istiyorum. Yani, size alternatif bir ürün mü yaratılıyor, o ürünün pazar payı nedir, içeriği nedir?

İkincisi, Bor Şeker Fabrikası dâhil tüm fabrikalardaki işçi arkadaşlarımızdan kadroya alınmayı bekleyenler konusunda daha önce Başbakanlıkta da yapılan görüşmeler vardı, bu süreç hangi aşamada? Kadro boşluğu olan yerlere mevsimlik olarak alınıp belli bir süre çalıştırılıp işten çıkartılan işçiler alınacak mıdır?

Üçüncü olarak, Sayıştay raporunda da belirtilen, hijyenle ilgili, fabrikaları modernize etme, yenileme, bu yönde yatırım yapmayı düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Karakaya, buyurun.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Sayın Başkan, Komisyonun çok saygıdeğer üyeleri, kurumlarımızın çok değerli temsilcileri; ben de bu görüşmelerin TÜRKŞEKER için hayırlara vesile olmasını, iyi sonuçlar getirmesini diliyorum.

Tabii, birçok konu üzerinde değerlendirmeler yapıldı. Benim genelden giderek, birkaç da özel konuda hem sorularım olacak hem de değerlendirmelerim olacak. Öncelikle şunu belirtmek isterim ki, tabii ki Şeker Kanunu yurt içerisinde şeker arz ve talebini dengelemek üzere çıkarıldı, bu maksatla da bir kurum oluşturuldu. Yine, burada konuşmacıların, sayın Komisyon üyelerinin, yetkililerin de ifade ettiği gibi, sonuçta, Türkiye'de üretilen şeker miktarı tüketilenden daha fazla olduğu için ve dışarıda kamıştan üretilen şekerin maliyetinin pancara göre yüzde 25 seviyelerinde ucuz olması doğal olarak bir rekabeti imkânsız hâle getirmekte.

Şimdi mali tablolar üzerinde de birkaç şey söyleyeceğim ama C şekerinin ihracından kaynaklanan dünya fiyatlarıyla maliyetler arasındaki fark önemli ölçüde kurumun mali tablolarına da yansımış gözüküyor. Bunun ancak giderilmesi bir görev zararıyla söz konusu olabilir. Burada bir sorum olacak: A şeker, A kotası kapsamında üretilen şekerde başa baş noktası nedir? Yani, ülke bazında böyle bir kabaca bilgi var mı veya bu konuyla ilgili daha sonradan yazılı bir bilgi vermeniz mümkün mü? Yani, ne kadar üretir ve satarsak biz başa baş noktasına ulaşabiliriz? Tabii, bunu şu anlamda da değerlendirmek gerekiyor: Yani sadece ekonomik olarak almamak gerekiyor. İfade edildiği gibi, burada, sonuçta pancar üretimi tarımsal üretimde stratejik bir alan, tarım kendisi bizi stratejik bir alan. Yani, sadece etkilerini ekonomik anlamda nakde dönüşen değerler olarak ifade etmek de doğru değil. Yani, görünmeyen, ölçemediğimiz, çok ciddi biçimde doğaya, çevreye, sağlığa katkılarının da olduğunu biliyoruz. Ama şunu ben hemen ifade etmek istiyorum: Tabii, bu, sonuç itibarıyla ekonomiye yani işin ticaretine dökülüyor. Biz, şeker fabrikalarının bir kısmını özelleştirdik, bir kısmını daha özelleştirmeye çalışıyoruz, özel sektör bu işin içerisine girdi. Şu an itibarıyla C şekerinden doğan... “C şeker” dediğimiz, sonuç itibarıyla ülke ihtiyacının üzerinde biriken stok. Aslında, şu an yine mali tablolardan benim görebildiğim - 2014'ü gördüm tabii- önemli ölçüde de şeker stokunun olduğudur. Tabii, bu C stoku tamamen TÜRKŞEKER üzerinde kalıyor bunun maliyeti. Özel sektör bunu yüklenmiyor, yüklenmesi zaten mümkün değil, işin doğasına aykırı. O zaman hiç kimse bu alana girmez, girmesi mümkün değil.

Burada, belki, kurum açısından baktığınızda kurumun mali tabloları gerçekten çok da iyi değil ve iyiye de gitmiyor. Gerek varlık yapısı gerek kaynak yapısı gerekse kârlılık durumu açısından baktığımızda kurum yıldan yıla çok daha kötü duruma ve hızlanarak gitmeye başlıyor. Son üç beş yıllık gelişime şöyle bir göz attım ben. Örneğin, 2,5 milyar civarındaki öz kaynak şu anda - 2014 rakamlarıyla konuşuyorum tabii- 1,7'lere düşmüş, varlıklarının önemli bir kısmı alacaklar ile stoklara bağlanmış likit olmayan

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016

Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 14

varlıklar ve dolayısıyla bu likidite bir şekilde banka borçlanmalarıyla, kısa vadeli borçlanmalarla kapatılmaya çalışılıyor. Yani, bundan sonrası... 2015'te eğer bir operasyon yapılmamışsa ki burada öyle bir izlenimim olmadı. Yani, mali durumunuz, bilanço durumunuz ve ekonomik durumunuz kurumsal olarak kötüye gidiyor. Yani, bir taraftan biz bu kurumları özelleştirme kapsamına alarak, hani, daha da iyileştirme, siyasetten uzak tutma gibi birtakım gerekçelerle bu kapsama aldık ama şu ana kadar yapılan icraatlardan öyle bir iyileşme, düzelme olmadığını, olacak gibi de görülmediğini ifade etmek istiyorum doğrusu. Eğer bu arz ve talep dengesi kurulamıyorsa, burada biriken stoklara da baktığımızda bunların C şekerine dönüşümü söz konusu olacaksa bunlar hiçbir şekilde kurumun altından kalkacağı yükler değil. O zaman, burada bir görev zararı veya benzer bir mekanizmanın devreye girmesi gerektiğini ifade etmek lazım. Bu, kurum lehine söylemek istediğim bir şey. Ama diğer taraftan da baktığımızda, aslında, Türkiye'de en önemli sorunların başında bizim olayları bir bütüncül yaklaşımla ele almamamızdan kaynaklanıyor. Yani, tarımda da bunu böyle yapıyoruz. Bugün tarımsal üretimde, tarımsal ürünlerdeki en büyük sıkıntımız girdi maliyetlerinin ciddi şekilde yüksek olması. Nitekim, pancar üretiminde de bu böyle. Yani, gerek sulama ve sulamada kullandığımız elektrik veya mazot gerekse yine bu tarımın yapılmasında kullanılan mazot ve diğer girdi maliyetleri önemli ölçüde yüksek. Girdi maliyetlerinin yüksekliğinin en önemli sebeplerinden birisi de kamu yükünün bunlar üzerinde çok olması. Yani, bu şeker maliyeti... Tabii, pancar maliyeti girdi olarak fabrika maliyetleri içerisinde önemli bir yeri tutuyor ama biz bir taraftan ticaret serbestleşirken yani kotalarla, tarifelerle, tarife dışı önlemlerle birçok ürünün ticaretini engellemeye sıkıntı çekerken, birçok uluslararası anlaşmaları takip etmemiz gerekirken yani çıktı fiyatlarını dünya fiyatları kapsamında değerlendirmeye çalışırken ne hikmetse girdi fiyatlarını hep kendi şartlarımızda değerlendirmeye çalışıyoruz. Dolayısıyla, bir rekabetten bahsediyorsak... Yani bunu sadece dışarıda şekerin satılması anlamında söylemiyorum, şekerli mamullerin üretilmesi kapsamında bu çıkışı olabilir, başka ürünlerde olabilir ki birçok şeye şekerin girdi olarak kullanıldığını düşündüğümüzde birçok ürünü etkiliyor. Dolayısıyla, bunların önemli bir etkisinin olabileceğini, burada aslolanın bu girdi maliyetlerini düşürme yönünde girişimleri yapmanın olduğunu biliyoruz. Ama, biz bir taraftan girdi maliyetini yükseltirken diğer taraftan, dâhilde işleme rejimi gibi, DİİB kapsamında işte ithalatlar yaptırarak veya içeride satışlar yaptırarak bunları yama tedbirlerle bir şekilde gidermeye çalışıyoruz. Bunların bir bütün olarak ele alınması gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Tabii, çiftçi açısından önemli. Kârlılık, verimliliğin de bu anlamda mutlaka dikkate alınması gerekir. Uluslararası arenaya çıktığınızda buna bakıyorlar. Bu anlamda da belki polar yüzdesinin düşük olduğu bölgelerde üretimi azaltma planlanıyorsa bunun öncesinde alternatif ürünlere, alternatif ürün ile çıktığı ürün arasında oluşacak üretici kayıplarının da telafi edici ödemelerle bir şekilde karşılanması gerekiyor. Bunu da yapmak gerçekten "stratejik" dediğimiz bu sektör açısından son derece önemli.

Sayın Başkan ve Komisyonumuzun değerli üyeleri, tabii, bahsedildi ama benim yine mali tablolar ekinde gördüğüm birkaç husus var, 2014 mali tabloları ekinde, daha doğrusu bilançoda gördüğüm borç ve gider karşılıkları var. Yani, rakamsal olarak da az değil; 90-100 milyon civarına ulaşmış, 2014'te 70 milyon. Bu sadece kısa vadelinin içerisinde, uzun vadeli içerisinde de var. Kıdem tazminatı karşılığı yok, ayrılmamış ama bu borç ve gider karşılıklarının muhtevası nedir, onu öğrenmek istiyorum.

Yine, tabii, alacaklara doğru ciddi bir geçiş var, bir pazarlama sorunu olduğunu gösteriyor. Stoklarda bir yığılma var. Stok devir hızına şöyle bir baktım; stokların "turnover"ı 1 bile değil neredeyse, o seviyelerde. Yani, onun için, gerek faaliyet gerek varlık, kaynak yapısı gerek kârlılık durumu açısından hiç de iyi durumda olmayan, hatta tabiri caizse ciddi bir hastalığa gitmekte olan bir yapı olarak ifade edebilirim. Bunun tedbirlerinin mutlaka alınması lazım.

Şimdi, "koşullu zarar" denmiş ama bana göre o çok koşullu da değil, birçok şey net. Dipnotlarda açıklanan bazı şeyler var. Yani, bunlar da yine bünyede ciddi bir sıkıntının olduğunu... Bunun bir kısmı uygulamayla ilgilidir, başka etkenler söz konusu olabilir, onu bilemiyorum ama mesela, anladığım kadarıyla, dâhilde işleme kapsamında satışlarınız var ihracatçılara. Şimdi, 2014 mali tablolarında ihraç amaçlı şeker satışından doğan alacaklar için dava açılmış kuruma 625 bin TL civarında. Bu rakam, tabii, değişmiştir, değişebilir ama şirket tarafından açılan davalar var. Örneğin, ihraç amacıyla şeker satın alan ancak taahhütlerini yerine getirmeyen gerçek ve tüzel kişiler aleyhine açılan alacak davalarında 25 milyon civarında 2014 sonu itibarıyla rakamlar. Bu konuda kaç dosya var, bunların tutarları nelerdir yani kurum tarafından satılmış olan, dâhilde işleme rejimi kapsamındaki bu satışlardan taahhüdünü yerine getirmeyen firmalar ve bunların toplam tutarları ne kadar? Burada belirtilmiş olanlara baktığımızda, işte "Dâhilde işleme izin belgesi kapsamında şeker satın alan ancak taahhüdünü yerine getirmeyen" deniyor, 10 milyon ayrı bir kalem var. Bir konuda bu Kırşehir Şeker Fabrikasının inşaatı sırasında doğan, yine, şarta bağlı bir zarardan bahsediliyor. Bu rakam da 16 milyon civarında. Bilmiyorum yani ne oldu o tarihten sonra, devam eden bir durum mu? Diğer kalemler çok fazla önemli olmadığından, önemli rakamlar ama bunlara göre önemli olmadığından onları tek tek söyleme ihtiyacı duymuyorum.

Dolayısıyla, burada bunların hepsi bir şeyi gösteriyor: Yani, spesifik birtakım şeyleri kurum mutlaka... Yani, denetim mekanizması içerisinde kendisi de hallolacaktır ama yapıyla ilgili bir sorun olduğu belli. Dâhilde işleme kapsamında şeker satışlarını önceden mi yapıyorsunuz? Mesela, ben 1999 yılında, 2000 yıllarının başında, un sektörüyle ilgili buğday satışlarını... İhracatı yaptıktan sonra yani buğday ihracatı yapıyordu, yapmadan önce haber veriyordu, benim elemanlarım gümrükten çıkarken nezaret ediyordu. Daha başka birçok şartlar da getirmiştik ama ihracat gerçekleştikten sonra ben buğdayı veriyordum... Ki mesela benim dört yıllık Genel Müdürlüğüm döneminde bir tane dosya söz konusu olmadı. Yani, bu uygulamadan sonra şikâyet oldu ama gerçek ihracatçıların tamamı da sonradan geldi, teşekkür etti yani "Biz aslında haksız rekabete uğruyorduk, çok iyi oldu." diye. Bilmiyorum, bir yöntem olarak kullanılabilir ama sanki dönüş yaptınız. Bunlar, öncesinden kalan, değil mi? Bunlar, öncesinden kalan. Ben bu dosyalarda ne var, şu anda tutarları nelerdir, onlarla ilgili bir bilgi almak istiyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016

Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 15

Efendim, bilançoyla ilgili, finansal durumla ilgili daha söylenecek çok şey var ama yani çok spesifik olur. Buna hiç gerek olmadığını düşünüyorum. Ama, yine mali tablolara yansımayan bazı giderleriniz var, kıdem tazminatı karşılık giderleri gibi. Şu anda yükü nedir; bilmiyorum, bir hesabınız var mı? Ne kadar şu anda?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – 2015 için 60 milyon.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – 60 milyon ama mali tablolarda görünmüyor.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Ödenen kıdem tazminatı.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Yani, bugüne kadar yansımış olsaydı o birikmiş zararlar, artı 60 daha olacaktı.

Yine, buradaki davaların neyle sonuçlanacağını bilemiyoruz. Bunların kayıtlarda olanları var, olmayanları var. Onların da mutlaka yansiyacak rakamları olacak. Yani, o açıdan baktığımızda ki ben böyle yüzeysel olarak baktığımda, bu birikmiş zararların burada söylendiğinden daha fazla olduğunu ifade edebilirim.

Biraz önce ifade etmeye çalıştığım gibi, sadece pancarda değil, tarım sektörünün tüm ürünlerinde, üretiminde girdi maliyetleri önemli bir sorun. Örneğin, mazotun üzerindeki ÖTV, KDV'ye baktığımızda bunu zaten görüyoruz. Bugün yapılması gereken, iktidarın da yapması gereken en önemli şeylerden birisi bu girdi maliyetlerini düşürmek. Bir nebze bu tür şeyleri rekabet anlamında da en azından düzeltme yoluna gidecektir. Ciddi yapısal sorunlar var, onların düzeltilmesi gerekiyor. Bunların hepsini, biraz önce de ifade ettiğim gibi bütüncül bir yaklaşımla ele almak gerekiyor.

Ben soruları da bu arada sormuş oldum.

Tekrar, bu toplantının sektöre, ülkemize hayırlı sonuçlar getirmesi dileğimle hepinize çok teşekkür ediyorum. Kurumun da bir an önce hem mali açıdan hem faaliyet açısından daha etkin duruma gelmesini diliyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Karakaya.

Sayın Tor, buyurun.

FAHRETTİN OĞUZ TOR (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, Şeker Fabrikalarımızın kıymetli yöneticileri, kıymetli arkadaşlar; ben de hayırlara vesile olmasını dileyerek birkaç konuyu gündeme getirmek istiyorum.

Tabii, geçmişte Et Balık Kurumunun özelleştirilmesi yıllar önce gündeme geldi, büyük de mesafe alındı. Fakat, daha sonraki süreçlerde hayvancılık sektörünün çok gerilere gittiği anlaşıldı. biz yeniden Et Balık Kurumunu canlandırmaya başladık; doğru da yapılmıştır diye düşünüyorum ben.

Tabii, pancar da çok önemli, binlerce insanımız geçimini temin ediyor. Şimdi, şeker fabrikalarımızın özelleştirilmesinde ben doğu ve güneydoğu vilayetlerinde bulunan fabrikalarımızın daha ayrı bir işleme tabi tutulması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü doğu ve güneydoğuda, ben şöyle bakıyorum olaya: Her şey kâr değil diyorum. Kırsal kesimde istihdam yaratıyoruz. Bunun neticesinde işte, Türkiye'nin en büyük meselesi göçtür. Buralarda işletmeler olmadığı müddetçe yatağını, yorganını alan büyük şehirlere göç ediyor. Yani buradaki işletmeler göçün önlenmesine, bölgesel gelişmişlik farkının azalmasına da sebep oluyor. Yani her şey kâr değil diyorum ben. Şeker fabrikalarının özelleştirilmesinde alternatif maliyetlere de bakmak gerektiğini düşünüyorum. Yani ciddi alternatif maliyeti olur, kapatırız, işte, göçü, bölgesel gelişmişlik farkını, şunu, bunu, eğitimi, her şeyi etkileyecek bir sektör, dolayısıyla alternatif maliyeti çok daha fazla olur diye düşünüyorum; birinci konu bu. Yani güneydoğu ve doğuda bulunan fabrikalarımızın devlette kalmasını, hatta daha da geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum ben.

Şimdi, ikinci bir konu, tabii ben Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerimize baktım, hemen hemen tamamı... Şimdi, biz burada Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ'yi konuşuyoruz. Fabrika, fabrika deyince aklımıza gelen şey nedir? İşte, fabrika deyince teknik donanım. Başta -şahıslarıyla ilgili hiçbir problemim yok- Yönetim Kurulu Başkanımız olmak üzere diğer Yönetim Kurulu üyelerinin hemen hemen tamamı sosyal bilimler mezunudur yani kamu yönetimi mezunu, işte, hep baktığımızda, içinde bir tane bile teknik eleman yok, Yönetim Kurulu üyelerimizin içinde bir tane bile teknik eleman yok. Oysa Şeker Fabrikaları AŞ'nin çok büyük bir oranda ben teknik olduğu kanaatindeyim. Fabrika var, fabrika demek donanım demek, teknik donanım demek. Dolayısıyla, Yönetim Kurulu üyelerinin içinde mutlaka bir veya birden fazla teknik eleman olması, makine mühendisi olabilir, işte, endüstri mühendisi olabilir, daha iyi olacağı, daha güzel olacağı kanaatindeyim. Şimdi, yine, baktığınız zaman -Sayın Melike Hanım da gündeme getirdi kısaca- hemen hemen tamamı, daha doğrusu, içinde hiç tam zamanlı çalışan kimse yok. Yani yanlış mı söylüyorum bilmiyorum. Hemen hemen işte, Özelleştirme İdaresinden, Maliyeden, Atatürk Kültür, Dil, Tarih Kurumundan falan var. Tam zamanlı çalışan hiçbir Yönetim Kurulu üyesi yok. O zaman şöyle oluyor: Zaten, baktığınız zaman, Yönetim Kurulu Başkanı ve üyelerimizin birincil işleri başka işler yani buranın meselelerine zaman ayırmaları, kendi işlerini dört başı mamur görerek bu işlere zaman ayırmaları mümkün gözüküyor; benim değerlendirmem bu şekilde. Bir de mesela, burada Genel Müdürümüzün ben ihtisasını bulamadım, Özelleştirme İdaresinde kendisi ama Sayın Sami Bey'in öz geçmişinde yazmamışlar.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – İşletme.

FAHRETTİN OĞUZ TOR (Kahramanmaraş) – Şimdi, dolayısıyla, hem Yönetim Kurulunda bir veya iki, neyse yani, teknik eleman bulunması, ayrıca Yönetim Kurulunun birden fazla kişinin tam zamanlı olarak çalışmasının Şeker Fabrikaları AŞ'ye çok daha büyük katkılar sağlayacağını düşünüyorum.

Şimdi, Genel Müdürlüğe de baktım ben, Sayın Genel Müdür ve genel müdür yardımcıları, mesela, bir özet, kısaca... Genel müdür yardımcılarımızdan bir tanesi otuz beş yıldan beri Şeker Fabrikalarında ve bir başka genel müdür yardımcımız otuz altı yıldır Şeker Fabrikalarında çalışıyor, bir başka genel müdür yardımcımız da fiilen yirmi yıldır Şeker Fabrikalarında çalışıyor. Yani tabii,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016

Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 16

güzel bir müktesebat, bunu da burada söylemem lazım. Bazı kamu kurumlarında genel müdür, yönetim kurulu tek kişide birleşiyor veyahut genel müdür yardımcılarında bir tanesi veya daha fazlası aynı zamanda yönetim kurulu üyesi de oluyor, Şeker Fabrikaları AŞ'de de bu uygulanabilir diye düşünüyorum, çok daha istifade edeceğimiz kanaatindeyim. Genel Müdür, birçoğunda yani genel müdür yardımcılarımızdan bir veya ikisi, mesela içinde teknik olanlar da var... Bu ülke hepimizin yani fabrikaların çok daha ileriye gitmesi, her ne kadar özelleştirme aşamasındaysa da bundan Türk milleti olarak hepimiz istifade ederiz diye düşünüyorum ben. Özellikle teknik Yönetim Kurulu üyesi, tam zamanlı çalışan Yönetim Kurulu üyesi Genel Müdürlük makamından Genel Müdür veya genel müdür yardımcılarında birinin Yönetim Kurulu üyesi olmasının -aynı zamanda bunlar tam zamanlı çalıştığı için- bu kuruma, bu ülkeye çok daha faydalar sağlayacağını düşünüyorum.

Şimdi, tabii, bizim özellikle üzerinde durmamız gereken tek şey işi ehline vermek, adaletle hükmetmek. Biz işi ehline vermediğimiz müddetçe adaletle hükmedemeyiz, asla yani. Şimdi, ben mesela baktım, geçmiş dönemde 2014 yılı Yönetim Kurulunda gerçekten Artvin Valisi var, Artvin Valisi buraya nasıl gelip gidecek anlamadım ben yani. Şimdi, eğer bir vali gerekiyorsa Ankara Valisi gelsin. Mesela şöyle diyorum ben: Acaba Vali Bey'in Ankara'ya gelip gitmesi gerekiyordu da mı bu şekilde oldu? Değil mi yani? Vali gerekiyorsa daha böyle gelip gideceği bir yere... Valiliği yapsın daha iyi, valilik kötü bir görev değil ki süper bir görev. Şunu söylüyorum ben: İş ehline vermek zorundayız, işi ehline vermediğimiz müddetçe adaletle hükmedemeyiz ve bunun öbür dünyada da hesabını verimiz çünkü ilahi emir budur "İş ehline ver, adaletle hükmet." diyor.

Ben başka bir konuyu gündeme getirmek istiyorum. Tabii, şimdi, mevsimlik işçilerle ilgili çok telefon alıyoruz, onu burada söyleyeyim. Bunlar sanıyorum beş ay yirmi dokuz gün çalışıyor yani altı ay diyelim kısaca ona. Baktığınız zaman, bunların içerisinde mevsimlik işçi olarak... Buraya bir not almıştım ben, on, on beş, yirmi, yirmi beş yıldan beri çalışan mevsimlik işçiler var yani altı ay çalışıyor, altı ay çalışmıyor; diğer altı ay nerede çalışıyor? İnşaatlarda, gündelik işlerde çalışıyor. Dolayısıyla, şeker fabrikalarında uzun süre çalışan mevsimlik işçilerin durumunun yeniden ele alınması gerektiğini düşünüyorum. Şöyle olabilir, şimdi, taşeronda çalışan işçilere kadro verilmesi Hükümetin gündeminde, bugün yarın belki Meclis gündemine de gelir bu tasarı olarak, acaba şu yapılamaz mı: Yani burada yirmi yıldan beri çalışmış, adam emekli olamamış, bu şartlarda emekli de olamıyor zaten, emeklilik şartları yaş olarak, prim ödeme gün sayısı olarak fevkalade ağırlaştı. Yani mesela biz kadro vereceğiz, nerede kadro vereceğiz? Atıyorum, Orman Bakanlığında kadro vereceğiz, en azından, biz bu mevsimlik işçilerimizi kadrolu olarak Ormana aktaralım, yıllarını vermiş insanlarımız, yaşı belli bir noktaya gelmiş, eğer icap ediyorsa -ki icap ediyor olabilir, bir şey demiyorum- buralara yeni mevsimlik işçiler alalım ama on beş, yirmi, yirmi beş yılını şeker fabrikalarına vermiş, emekli olamamış, buradan kopamamış insanlara da kadro vermek suretiyle emekliliklerini bu şekilde kolaylaştırabiliriz diye düşünüyorum.

Bir başka konu da, tatlandırıcılarla ilgili bir sorum var bu açıklamalardan sonra. Elinizde hiç, Şeker Fabrikaları, üniversitelerle veya diğer araştırma kurumlarıyla, Sağlık Bakanlığıyla yaptığınız bir çalışma var mı? "Acaba bu tatlandırıcıların insan sağlığına etkileri nedir?" yönünde elimizde bir çalışma var mı? Çünkü bu, kamuoyunda çok tartışılıyor, tatlandırıcı kullanım oranlarının artması insan sağlığını nasıl etkiliyor? Elimizde bu yönde bir çalışma var mı? Bunları öğrenmek istiyorum.

Söyleyeceklerim bu kadar.

Teşekkür ederim, hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Tor.

Sayın Çakırözer, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Divan, Komisyon üyesi değerli arkadaşlarım, Sayın Genel Müdür, değerli bürokrat arkadaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum; tabii ki, meslektaşlarım basın mensuplarını da saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, tarımsal kalkınma ve endüstriyel gelişmenin dengeli ve sağlıklı bir şekilde yürütülmesini sağlayan şeker üretimi tüm dünyada stratejik bir konuma ve öneme sahiptir. Hâl böyleyken, ülkemizdeki şeker pancarı üretimi 2000 yılında 18 milyon 759 bin ton iken 2015 yılında 15 milyon 951 bin tona kadar gerilemiştir. Hepimizin bildiği gibi, şeker pancarı üretiminde 1998 yılından sonra kota sistemi uygulanmaya başlanmıştır, şeker pancarı ve şeker politikası, 2001 yılında yürürlüğe giren ve hepimizin kota uygulamasıyla hatırladığı ve üretimde kota uygulaması 4634 sayılı Şeker Kanunu ile sürdürülmektedir. Sektörümüzde öne çıkan sorunlar çok fazla olmakla birlikte özellikle başta vurgulanması gereken şunlardır: Dünya şeker sektörünün büyüklüğü göz önüne alındığında, ülkemizde şeker pancarı üretimini kotalara bağlayarak artırılmaması, şeker fabrikalarının özelleştirme bahanesiyle kapasitesinin altında kullanılması doğru değildir. Nişasta bazlı şeker üretimi kotasının Bakanlar Kurulu kararı ile artırılması, çok önemli bir yanlış adımdır. Bu tespitler ışığında, AB şeker politikalarının ülkemiz şeker sanayini yok etmesine olanak verilmemelidir. Ülkemizin şeker politikası, kendine yeterli ve dünya piyasalarında önemli bir üretici olma amacı taşımalıdır. Türkiye'de nişasta bazlı şeker kotalarının artırılması mutlak surette durdurulmalı ve AB kota seviyelerine uygun olarak yeniden düzenlenmelidir. Şeker üretim maliyetlerini düşürmek için şeker pancarı üreticileri ve tarımı mutlaka desteklenmelidir. Kamuya ait şeker fabrikalarının yeniden yapılandırılmaları konusunda gerekli yenileme ve modernizasyon çalışmaları gecikmeksizin yapılarak rekabet gücü artırılmalıdır.

Değerli arkadaşlarım; Türk Şeker Fabrikalarının 2000 yılında özelleştirme kapsamına alınmasıyla birlikte şeker sanayinde oluşturulmaya başlanan kara tablo, bugün TÜRKŞEKERİ bitirme noktasına getirmiştir. 2000 yılında 25.922 olan işçi sayısı, 2015 yılında 9.541'e kadar gerilemiştir. Hukuka aykırı uygulamalar nedeniyle personel alınmadığı için taşeron çalışan sayısı 2000 yılında 836 kişiden tam yüzde 1.200 oranında artarak bugüne kadar, 2015 yılında 10 bine yaklaşmış ve bu yıl içinde 11 bine ulaşması beklenmektedir. Sayıştay raporlarında dahi "Şeker fabrikalarında kalifiye personel ihtiyacı günden güne artmaktadır." vurgusu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat : Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 17

yapılmasına rağmen işçi alımı dâhil tüm stratejik kararları almakla yükümlü Özelleştirme İdaresi Başkanlığı maalesef bu talepleri göz ardı etmektedir. Söz konusu sıkıntı, üretimin sürekliliğini tehdit eder noktalara gelmiştir.

Değerli arkadaşlarım, seçim bölgem olan Eskişehir’de kurulu bulunan Kazım Taşkent Şeker Fabrikası başta olmak üzere, şeker fabrikaları üzerine bazı değerlendirmelerimi de sizinle paylaşmak istiyorum: Çok kısa bir süre önce Eskişehir’deki Kazım Taşkent Şeker Fabrikasını ziyaret ettim. Hem fabrika müdürümüzü hem çalışanları hem sendika temsilcilerini dinledim, onlarla birlikte oldum, dertlerini size aktarma sözü vererek buraya geldim. Şeker fabrikamız, sadece çiftçilerimiz için bir geçim kapısı değil aynı zamanda il ve ülke ekonomisine yaptığı katkılarından dolayı da ekonomik bir araç niteliğindedir, son derece kritik bir ekonomik araç niteliğindedir. 1990’lı yıllarda 1.000’e yakın personeli bulunan fabrikamızın şu an personeli yarı yarıya gerilemiştir. Çalışanların yüzde 32’si geçici işçi statüsündedir; sadece yaklaşık altı ay çalışabilmekteler. Eskişehir’deki fabrikamızın da diğerleri gibi teknik personel açısından takviye almadan faaliyetlerini sürdüremeyeceği çok açıktır. Bu nedenle personel ve ekipman desteği yapılması gerekmektedir. İçinde bulunduğu özelleştirme sürecinde, hem ekonomik hem de nitelikli iş gücü kayıplarının önlenmesi, eskiyen teknoloji yerine yeni teknolojilerin kullanılması, teknik eleman eksikliğinin giderilmesi, yarı yarıya düşen kapasite kullanımının artırılması ve buna bağlı olarak maliyetlerin en aza indirilmesi için; pancar üreticisi, şeker işçisi ve devletin bir arada yer alacağı yeni bir yapılanma ile değerlendirilerek sektör düzenlenmesi zaman geçirmeden yapılmalıdır. Şeker fabrikalarındaki işçiler de zaten tam da bu sorunlara dikkat çekmek için şu günlerde eylemdeyler. Yaşadıkları sorunlara rağmen fabrikalarının bacasının tütmesini isteyen işçi kardeşlerimiz, bir kez daha fedakârlık yaparak sorunları dile getirmeye çalışıyorlar. Nedir bu sorunlar? Şeker sektöründeki olumsuzluklar, yönetim boşlukları, olası iş kazaları ve artık had safhaya ulaşan personel eksikliğine ve geçici işçilerin sorunlarına dikkat çekmek için, işçi kardeşlerimiz hiçbir ücret talep etmeden günde iki saat fazla çalışma eylemi yapmaktadırlar. Fedakâr, vefakâr işçi kardeşlerimizi katkılarından dolayı kutluyor ve onların sesini buraya taşımaktan, sizlerle paylaşmaktan onur duyuyorum.

İktidar, ülkemizin ve kurulu bulundukları kentlerin ekonomisine ve tarımına büyük katkılar sunan bu fabrikalarımızın artık alarm verdiğini görmeli ve deneyimli yeni personelleri kadroya alarak fabrikalarımıza can suyu vermelidir. Bu kapsamda ŞEKER-İŞ sendikasının geçici işçiler için dile getirdiği 2015 yılında TÜRK-İŞ ile Hükümet arasında tutulan protokol gereği 5620 sayılı Yasa’da bu geçici işçilerin “180 günden fazla çalıştırılmaz.” ibaresinin acilen kaldırılmasını ve bu arkadaşlara hak ettiği kadronun verilmesini sizlerden rica ediyorum. Bu konuda hepimizin, parti ayrımı gözetmeksizin el birliği vermemiz gerektiğine inanıyorum.

Değerli arkadaşlarım, fazla zamanınızı almadan bir son olarak bir önemli konuya daha dikkat çekerek sözlerimi tamamlamak istiyorum: Adını Kurtuluş Savaşı’mızdaki zaferlerden alan İnönü ilçemizden önce hastanesi, ardından toprak mahsulleri ofisi taşınmıştı. Şimdi de geçimini yıllardır pancardan sağlayan bu ilçemizden pancar kantarı sökülme isteniyor. pancar deposu olan İnönü ilçemize böyle bir adım bir darbe niteliğindedir. İnönü halkımız çok tepkilidir. Kantar giderse 35 kilometre ötedeki Eskişehir’deki fabrikaya traktörlerle ürünlerini götürmek zorunda kalacaklar. Bu yol, trafiği çok yoğun olan bir çevre yoludur ve güvenli değildir. O yolda traktörlerle taşıma sırasında üzücü kazalar yaşandı. Ölümlü kazaların yaşanmaması için ben bir kez daha kantarımızın kaldırılması kararından vazgeçilmesini rica ediyorum. Yıllık 10 bin tonun altında pancar kantara getirildiği gerekçesiyle kapatılacağı açıklanıyor ama çiftçilerle konuştuğumuzda -ben kendilerini ziyaret ettim İnönü’de- diyorlar ki: “Kantar sürekli kapalı, ne zaman gitsek kapalı. Bize ‘Fabrikaya götürün.’ diyorlar o yüzden biz Eskişehir’e taşımak durumunda kalıyoruz.” Bu konunun ivedilikle yönetiminizce incelenmesini ve ilçemizin pancar üretim potansiyelinin 60 bin tona kadar çıkabileceğinin değerlendirilmesini rica ediyorum. Aynı üreticiler, yani İnönü’deki pancar çiftçilerimiz kantar giderse üretim yapamayacaklarını da söylüyorlar. Yol yakinken bu yanıştan dönülmesi doğru olacaktır. Gelin, üreticilerimizin bu haklı talebine kulak verelim. Yüz yıldır kurulu bulunan İnönü kantarını sökmek yerine üreticilerimizi pancar ekimine teşvik edelim, destekleyelim.

Hepinize teşekkür ediyorum. Hayırlı olmasını diliyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Tuncer, buyurun.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkan, öncelikle şunu belirtmek istiyorum: Kurtuluş Savaşı döneminde değeri en çok artan ürün şeker pancarıymış. Dolayısıyla, bu hususun akıllardan çıkarılmamasını ve hiç unutulmamasını diliyorum. Pancarın önemi burada başlıyor.

Daha önce ben alt komisyonda gündeme getirmiştım, bazı hususları tekrar gündeme getireceğim. Alt komisyondaki toplantıda şeker pancarı polarının sürekli bir düşüklüğünden bahsedildi, polarda düşüş olduğu ve bunu sorduğumuzda “Niçin düşüyor bu polar?” diye, verilen cevapta işte toprak şartları, kültürel tedbirler, hastalıklar, zararlılar gibi hiçbir şeyin etki etmediğini, tek sebebin 2014-2015 yılında iklim şartları olduğu söyleniyor. Ben alt komisyondaki soruya ilaveten şunu sormak istiyorum: Bu 2014-2015 yılında ülkemizdeki iklim şartlarından kaynaklı polar düşüklüğü sadece bizim ülkemizle mi sınırlıydı yoksa pancar üreticisi tüm ülkelerde de var mıydı?

Yine, şeker pancarının tohumuyla ilgili alt komisyonda görüşülmüştü. Şeker pancarı üretiminde Avrupa’da da dünyada da sayılı ülkelerden biri olmamıza rağmen -Avrupa Birliğinde 4’üncü, dünyada 5’inciydik herhâlde- tohum üretiminde maalesef çok gerideyiz ve ülkemizde de tohum sadece Bolu’da Yeniçağ, Amasya, Merzifon, Suluova, Yenişehir, Gören ve Eskişehir’de yapılmaktadır. Özellikle, Merzifon ve Suluova şeker pancarı tohumu üretiminde bildiğim kadarıyla çok önemli bir bölge. Ancak şimdi aynı bölgeye termik santral kurulması gündemde. Termik santral kurulursa şeker pancarı tohumu üretimine bunun zararı olur mu olmaz mı? Zararı olursa, bununla ilgili kurum olarak Hükümetle, ilgili bakanlıklarla girişime geçecek misiniz? Bunu da sormak istiyorum.

Yine, Kars şeker için en önemli bölge olmasına rağmen iş gücü yetersizliği, köylerden göç nedeniyle şeker pancarı üretiminin olmadığı cevabı verilmişti. Kars gibi şeker pancarı açısından önemli bir ilimizde şeker pancarı ürünü desteklenecek mi? Ki bunu aslında

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 18

Tarım Bakanlığı yetkililerinin de ben cevaplama istiyorum. Hayvanla ilgili yemdir, diğer fiğdir, şudur budur destekleniyor ama niyeyse şeker pancarı gibi bir ürün desteklenmiyor, desteklenmediği için de üretim giderek azalıyor. Şeker pancarıyla ilgili de iyi üretimin olduğu bölgeler nazara alınarak destekleme durumu söz konusu mudur? Bu destekleme nasıl olacaktır, düşünülüyorsa? Bunları merak ediyorum.

Yine, diğer vekillerimiz dile getirdi, ona dâhil olarak şunu belirtmek istiyorum: “Şeker Fabrikaları Anonim Şirketinin mevzuatı uygun değil, aşamıyoruz.” gibi cevaplar oluyor belki ama hizmet alım sözleşmeleriyle işçi istihdamından vazgeçip kendi işçisini kendisinin istihdam etmesinin çok daha faydalı olacağını düşünüyorum. İnşallah seneye geldiğimizde bu sorunların hepsini çözmüş, en azından merdiven basamaklarının birer ikişer üstüne çıkmış oluruz diyorum. Özellikle özelleştirmede gerçekten kurumun özelleştirmeye ihtiyacı olmadığını çünkü şeker fabrikaları tamam, çok verimsiz fabrikalar olabilir ama onların özelleştirilmesini değil, kurum içinde farklı şekilde değerlendirilebileceğini düşünüyorum. Özelleştirmeden vazgeçilmesini, eğer yapılacak bir işlem varsa da devredilecek fabrikaların öncelikle o çiftçilere, üreticilere devredilmesinin ve mülkiyetinin de kesinlikle kurumda kalmasının, sadece on yıllık, on beş yıllık, yirmi yıllık gibi geçici sürelerle işletme hakkının devredilmesinin çok daha doğru olacağını düşünüyorum.

Herkese teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayıştay temsilcimizin kısa bir açıklama talebi var, onu yerine getireceğim.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, kuruluşun personel ihtiyacına dikkat çekmek üzere söz almış bulunuyorum.

Efendim, Yönetim Kurulu üye sayısının toplantı yeter sayısının altına düşmesi nedeniyle geçmişte 26/1/2016 ile 14/5/2016 tarihleri arasında toplanamamış. Hâlen başta genel müdür kadrosu olmak üzere 2 genel müdür yardımcılığı kadrosu boş, 13 daire başkanlığı kadrosundan 7’si boş, 4’ü vekâleten yürütülüyor, boş olanların içerisinde mali işler, satın alma, proje ve yeni daire başkanlıkları da var. Genel Müdürlükte 107 adet memur kadrosunun 41’i, 286 adet sözleşmeli kadrosunun 97’si, taşrada 129 adet fabrika müdür yardımcısının 26’sı, 2.784 adet sözleşmeli personel kadrolarının da -yüzde 51 oranında yani- 1.424’ü boş durumda. Şu anda personel ihtiyacı had safhada, bunu belirtmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben kuruma böyle bir genel olarak bakmak istiyorum ama tabii, Sayıştayın bu açıklamasından sonra bu kurumun doğru yönetilmesi mümkün değil arkadaşlar. Yani dört aydır, beş aydır toplanmayan bir Yönetim Kurulu, toplanacak Yönetim Kurulunun da konuya yakından uzaktan ilgisi olmayan uzmanlık alanlarıyla orada bulunmaları... Tenzih ediyorum yani sizin uzmanlık alanlarınızla ilgili tek lafım yok ama şeker ve şeker pancarı üretimiyle ilgili, onların fabrikalarda işlenmesi ve daha sonraki pazarlamasıyla ilgili hiç bilgi, birikim, tecrübe olmamasına rağmen... Zaten bunu da gösteriyorsunuz, toplanmaya da ihtiyaç duymuyorsunuz anladığım kadarıyla. Toplanmayın zaten, boş verin. Orası, diğer kurumlarda olduğu gibi –zaman zaman konuşuyoruz bunu- gelir takviye edici kurum olarak düşünülmüş anladığım kadarıyla, sizler de oraya gelmişsiniz. Aslında yetim hakkı diyoruz, milletin hakkı diyoruz, o garip gurebanın toplanan vergileriyle maaşları alıyoruz, üzerine normal çalışma alanlarınız dışında gelirlerinizi artırıcı yerlerde sizi istihdam ediyorlar ama ben sizin yerinizde olsam durmam bir dakika bırakırım yani orayı, kabul etmem yani böyle bir görevi. Eğer toplanmayacaksanız, bu işe katkı sunmayacaksanız, bu kurumu verimli hâle getirmeyecekse ben sizin yerinizde olsam yarın istifamı veririm orada. Çok kötü yani durum, beş aydır toplanmayan bir Yönetim Kurulu ve bu Yönetim Kurulu da bu Şeker Fabrikalarını... Tabii ki çoğu Özelleştirmeden gelmiş arkadaşlar. Dedim ya Özelleştirme ülkenin saygın kurumu; istedikleri gibi Türkiye’yi yönetirler, istedikleri kurumları iflas ettirirler, istedikleri kurumları zarar ettirirler, sonra da onları pazarlarlar. Pazarlarken de böyle tapuda, birtakım yerlerde de eş dost, ahabap ilişkileriyle kamunun malı şeylere geçirilir. Yapmayın arkadaşlar bunu ya, yapmayın çok rica ediyorum.

Neyse, bu kurum zarar etmez arkadaşlar. Türkiye Şeker Fabrikaları kurumu asla zarar etmez. Şimdi oraya geleceğim ama önce şuna bakalım: Nereden nereye geldik? 2000’li yıllarda özelleştirmeye başlayan bir süreç var. 2000’in başında Şeker Fabrikalarının özelleştirilmesi ve Özelleştirme İdaresine devredilmesi kararı alınmış ve ondan sonra Türkiye’de bir süreç başlamış. 2000 yılında çiftçi sayısı 411 bin kişiyken bugün 122 bine düşmüş. Şeker pancarıyla uğraşan, ekimiyle, biçimiyle, dikimiyle uğraşan çiftçi sayısı düşmüş. Ekim alanı 408 bin hektarken şu anda 272 bin hektara düşmüş. Üretim de 18 milyon 759 bin tondan 15 milyona düşmüş. Yani nüfusumuz ve şeker tüketimimiz... Baktığınız zaman çok ciddi şeker tüketicisi bir ülke değiliz ama nüfusumuz artarken pancar üretimi de şeker üretimi de aşağı doğru düşmüş arkadaşlar. Aslında tüketim artarken şeker üretiminin düşmesi bu fabrikalarımızın da verimsiz olduğunu gösteriyor çünkü pazarı kullanamıyorlar, pazarlama faaliyetlerinde bulunmadıkları için ya da göstermelik olarak yaptıkları için de biz bu sektörü geliştiremiyoruz. Dedim ya kârlı duruma geçebiliriz diye düşünüyorum.

Tohuma arkadaşlar değindi. İşte, tohum üretimine baktığımız zaman 1 milyon 421 bin tondan başlamış 2003’te, bugün 1 milyon 448 bin ton, kafa kafaya gibi duruyor. Zaten alan genişlemediği, üretim de artmadığı için bu onu da karşılayacak diye düşünüyorum.

Şimdi, baktığım zaman sürekli pazar payı düşüyor. 2002’de yüzde 57 pazar payı var, bugün geldiği noktada yüzde 52’ye düşmüş, arada yüzde 44’lere falan düşmüş, daha sonra biraz toparlanma olmuş ama kurumun genel işleyişine yıllar itibarıyla baktığınız zaman –her sene aynı şeyi konuşuyoruz- kurumla ilgili yatırım çalışmaları yapılmadığı için, istihdam ihtiyaçları giderilmediği için aslında bu pazar payının da artması çok anlaşılır değil. Nasıl artıyor bu pazar payı? Belki ihtiyaçtan doğuyordur.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 19

Kota Şeker Kurumu tarafından veriliyor, 33 tane fabrikaya dağıtılıyor. Bunun 25 tanesi Şeker Kurumunda, 21 tanesi aktif çalışıyor. Şimdi, arkadaşlarım, tabii, geçici işçilerin alınması, fabrikaların çalıştırılması falan konuşuluyor da tabii, üretim ve kârlılığa baktığınız zaman bazı şeyleri de kabullenmek durumundayız. Onun için kuruma bir bütün olarak bakıyorum ben. Kars'ta üretimi yaptırırsınız ama oradaki ürünü illa Kars'taki fabrikada işleyeceksiniz diye bir şey yok. On günlük bir kampanya süresiyle geri kalan üç yüz elli beş günde o fabrikanın verimli, kazanan bir fabrika hâline dönüştürülmesi ya da kaliteli üretim yapacak bir fabrika hâline dönüştürülmesi, o kadar istihdamı orada bulundurmamak biraz zor gibi geliyor. Onun için de bu da organize edilebilir. Orada yapılan 4 tanesinin bekletilmesi ama oradaki pancar üretimi ve kotaların da polar değeri düşük diye çiftçinin elinden alınması ya da kota verilmemesi hoş bir şey değil, bunun da düzeltilmesi gerekiyor.

Fabrikaların toplam kapasitelerine baktığımızda 4 milyon 141 bin tonluk bir kapasite var. Bunun 3 milyon 151 bin tonu şeker pancarından ama işlediğimiz rakam 1 milyon 900 binlerde değil mi? Yanlış hatırlıyorsam, rakamları karıştırmayayım ama diğerleri de 990 bin tonu da nişasta bazlı. Hiç ihtiyaç yokken nişasta bazlı bir şeker üretimine de yüzde 10 kota, artı, her yıl da Bakanlar Kurulu kararıyla önceki yıllar yüzde 55, bir önceki yıl, 2014'te yüzde 30, bu yıl herhâlde yüzde 25 daha ilave kota veriliyor. Bunların toplamına baktığımızda bu kuruma eğer bir vizyon çizilecekse, şeker fabrikaları gerçekten modernize edilecek ve gerçekten yeni teknolojilerle donatılacak ve problemleri giderilecekse çok hızlı kâra geçebilir diyorum.

İşte, bakın, niçin geçebilir? Örneğin C şekerini demiştik. Konuştuk değil mi C şekerini? Konuştuk. C şekerinden 2014'te 222 milyon zarar etmiş, daha önce bu görev zararı diye Hazine tarafından karşılanıyormuş. Şimdi tamamen kurumlara, fabrikalara bırakılmış bu olay, fabrikalar da zarar hanesine yazıyor bunu mecburen. Bu, C şekerinden ettiği zarar. 2014 zararına baktığımızda 197 milyon lira yani C şeker işini halletmiş olsak, sadece C şeker işini halletmiş olsak kurum zarardan kurtulmuş olacak. Fireye de geleceğim, daha firesi var, nakliyesi var bu işin. Kurum zarardan kurtulmuş olacak arkadaşlar ama bunun için, burada oturan arkadaşlarımla bu işe kafa yorması lazım Sayın Başkanım, sevgili milletvekili arkadaşlarım. Burada oturan arkadaşların bunu bir ikinci iş veya gelir getirici kapı olarak değil, "Ben, bu kurumda görevlendirildim -Başbakanlık, Özelleştirmede, şurada, burada çalışabilir ama- bu kurumdaki işim de çok önemli." diye düşünüp bununla ilgili gerekli yaptırımları, gerekli kararları alması gerekiyor.

Ne karar alıyor bu kurum, ben size söyleyeyim: Diyor ki: 812 personel alınmasına karar verilmiş. Özelleştirmeye sorulmuş, Özelleştirme bunu 480'e düşürmüş. "812'nin 480'ini alabilirsin." demiş Özelleştirme. Bunu dedikten bir hafta sonra bir yazı daha yazmış "Tekrar kararınızı gözden geçirin." diye Yönetim Kuruluna. Yönetim Kurulu da hızlı bir şekilde kararını gözden geçirmiş, bunu da iptal etmiş. Sevgili arkadaşlar, eğer bu ihtiyaçsa, 812 kişi, siz yatmayacaksınız, içmeyeceksiniz, yemeyeceksiniz, bu 812 kişiyi o kuruma alıracaksınız, biz de size "Helal olsun." diyeceğiz burada, "Teşekkür ediyoruz." diyeceğiz. Ama Özelleştirme size bir talimat verdi, "Bunu da iptal edin." dedi, yarıya düşürdü önce, "Bunu da iptal edin." dedi ve iptal ettiniz.

Demin dediğim gibi, üretim alanları düşüyor, üretici sayımız düşüyor, insanlar büyük şehirlere göçüyor. İşte, bir tanesinde de, bu kentlerden birinde de ben oturuyorum. Anadolu'nun bütün kentlerinden insanlar Kocaeli'ye geliyor. Kocaeli'nin nüfusu her yıl bir Bayburt kadar büyüyor. Beş yılda Yalova'nın nüfusu 213 bin, beş yılda Kocaeli'nin büyüme nüfusu 258 bin yani beş yılda Yalova'dan daha büyük büyüyor. Bizim, yeni konutlara, yeni yollara, yeni devlet dairelerine ihtiyacımız var, yeni yatırımlara ihtiyacımız doğuyor. Niye doğuyor biliyor musunuz? İşte bundan dolayı doğuyor. Doğu Karadeniz'de insanlar çaydan istedikleri verimi elde edemiyorlar, kazancı elde edemiyorlar; fındıktan elde edemiyorlar. Şeker fabrikaları sizin özel davranışlarınız veya özel tutumunuz nedeniyle - Özelleştirmeden geliyorsunuz ya, onun için özel diyorum arkadaşlar, tırnak içinde- zarar ettiriliyor veya insanlar bunlardan, ürettiklerinden kâr edemiyorlar, maliyetlerini karşılayamıyorlar ve sonuçta da bu noktaya geliyoruz.

Evet, bakıyoruz "Fabrikaların personel eksikliği var." diyor, görev yapıyor Yönetim Kurulundaki arkadaşım. Yahu, 14 tane sendika temsilcisi var şubelerde, işçi olarak gözüktüyor orada. Ya, ben endüstriden geliyorum ya, bir vardiyada 1 işçi temsilcisi, toplam 3 vardiya var, 3 tane, 1 tane baştemsilci, 4 olur benim bildiğim, 1 tane de şubeye verirsiniz, olmadı 5 tane; bin kişilik, 1.300 kişilik bir fabrikada 5 tane... Sizin sadece bir fabrikada 14 tane personeliniz sendika temsilcisi, hiçbir üretim faaliyeti yok, kanun gereği de sendika temsilcisi bir saat, iki saat izinli olur üretim vardiyasında; sosyal işler, işçilerin işleriyle uğraşmak için iki saat izinli olur, diğer kısmında çalışma zorunda ayrıca, çalışmak zorunda. Siz bunu yaparsanız bu fabrikada kimseyi çalıştıramazsınız, kimse çalışmaz ama belki de bundan haberiniz yok sizin çünkü toplanmıyorsunuz, böyle bir problemin varlığından da haberiniz olduğunu düşünmüyorum.

Evet, kadrolara birden fazla atama yapılmış baktığınız zaman. Ya, çok ilginç şeyler var. Aslında, arkadaşlar, bu kurum iyi yönetilebilirse, bir daha tekrar tekrar söylüyorum, iyi yönetilebilirse, gerçekten işin ehli Yönetim Kurulu oluşturulursa ve kendisine hedef koyarsa "Bu kurumu kâr ettireceğim ben." veya en azından "Zarar ettirmeyeceğim." hedefi koyarsa ve bunun için de mücadele ederse çok iyi şeyler olur diye düşünüyorum.

Üretim maliyetlerini özel sektörle karşılaştırmayacağım. Böyle yönetilen bir şirketin üretim maliyetlerinin düşük olması mümkün değil. Özel sektör de enerjiyi serbest piyasadan alıyor, kurum da ihale yapmış, serbest piyasadan alacak şeyi bulamamış, teklif alamamış enerji için. Hayret ediyorum ben ya, adamlar ne pazarlama yöntemleri, ne promosyonlar veriyorlar enerjiyi satılabilmek için, bu kurum ihale yapmış, enerjiye talip çıkmamış. Niye çıkmadığını herhâlde bize anlatırlar diye düşünüyorum. Özel sektörle karşılaştırmıyorum, dediğim gibi, çünkü özel sektör çalıştırılacak bir işçi için bile, hangi üretim tonajı için ne kadar işçi gerektiğini gün gün hesaplar. Burada da böyle bir şey olduğunu düşünmüyorum.

"Yatırım ihtiyacı 500-600 milyon." diyorlar. E, hadi, Hazine, Özelleştirme; sattığınız fabrikalardan buraya aktarın parayı, bu fabrikaları kurtaralım. Ne yaptınız bu parayı Özelleştirme yani buradan aldığınız bu paraları ne yaptınız, çok merak ediyorum, nereye gitti?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 20

Bakın, arkadaşlar, kurum öyle bir talan edilmiş ki, herkes açsın, Sayıştay raporunda, bu kurumun taşınmazlarının kimlere, nasıl verildiğine bir baksın. Şu sayfaya bakın arkadaşlar, kurumu bitirmek için her şey yapılıyor. Araziler -şurada işaretlemişim- 94.746 metrekare Ağrı Şeker Fabrikası arazisi, Toplu Konut İdaresine, Elbistan Şeker Fabrikası arazisi 74 bin -ben büyük olanları sayıyorum- Sağlık Bakanlığına, meşhur var ya bizim bu Ankara Doğalgaz Elektrik Üretim, hani, bir ihale yaptı da bir grup yaptı, Hopa'daki taşınmazlar artı İnebolu'daki liman, Arnavutköy'de bir arazi ekledi, sonra Mardin'de 950 dönüm arazi ekledi üzerine, bir de Fatih'te arazi ekledi, grup yaptı sattı ya bir şirkete, orada üretim yapan bir şirkete, o şirkete devretmişler. Ne kadar devretmişler? 348 bin metrekare yani 348 dönüm bir araziye devretmişler. Sayfalarca bilâbedel verilen şeyler. Şimdi, bu kurumun ayakta kalması mümkün mü arkadaşlar? Bunları sattınız veya bilâbedel verdiniz. Niye verdiniz? Özelleştirmeye soruyorum burada, niye veriyorsunuz kardeşim? Bu kurumun 500-600 milyonluk yatırıma ihtiyacı var. Bu yatırımı yaparsanız bu kurum kârlı olur, bu kurum istihdam etmeye başlar, o kentlerin ekonomilerine canlılık getirir, üreticinin belki kâr paylarını ve kazançlarını arttırır. Niye yapıyorsunuz bunları? Dedim ya, babanızın malı değil bu ya, herkesin malı, bizim de malımız ve 1 lira vergi veren insanların malı bu mallar. Böyle, yani "Bunlardan kurtulacağız." diye bir mantıkla bu iş yürütülür mü?

Elektrik alım ihalelerini söyledik.

Araç kiralama sözleşmeleri yapıyorlar, araç kiralama sözleşmelerinde kasko yapıp yapılmadığına bakmıyorlar, stoklar artıyor. Ha, iyi bir şey olmuş, onu sizinle paylaşmak istiyorum. Bir tane örnek, Yozgat'ta, çok küçük bir alanda şey yapmışlar, arazilerin birleştirilmesi ve toplulaştırma yapmışlar, çok da güzel olmuş, üretim artmış. 120 tane, 140 tane traktörden 22 traktöre düşmüş, insanlar ettiklerinin karşılığını almışlar. Tamam, yaptınız, çok güzel, bak, bravo, teşekkür ediyorum. Kim yapmışsa, kimin aklına gelmişse harika bir iş çıkartmış ama bunun devam ettirilmesi gerekiyor.

KASIM BOSTAN (Balıkesir) – Haydar Bey, bilâbedel verilen yerler kamu kurumları.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ya, fark etmez, ben kurumun...

KASIM BOSTAN (Balıkesir) – Kamu kurumlarına verilen şeye böyle bir eleştiride bulunmanız çok doğru değil yani.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, onu...

KASIM BOSTAN (Balıkesir) – "Babanızın malı mı?" diyorsunuz, devletin bir kurumundan alıp diğer kurumuna veriyorsunuz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Onu siz şey yaparsınız, söz alırsanız getirirsiniz. Vermez, devletin, bu kurumun ihtiyacı varsa, Millî Eğitim Bakanına, Sağlık Bakanlığına...

KASIM BOSTAN (Balıkesir) – Demek ki yok yani, bunun kararını vermişler.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – ...ya da o Atatürk... Neydi o? Elektrik dağıtım şirketi Ankara dağıtım şirketine niye verilmiş? Satılması için verilmiş işte, hani orası havuz ya, oradan satılması için verilmiş.

Mesele, arkadaşlar, devlet kurumuna, kamu kurumuna veya özele satılması değil; mesele, bu paranın veya alınmayan paranın niçin kurum için kullanılmadığı. Biz bunu konuşuyoruz.

Bakın, tam beş yıldır fireyi konuşuyoruz. Samimi söylüyorum, burada, bu işe kafa yoracak bir yönetim kurulu olsa fireyi çözer arkadaşlar. Firede 2014'teki kayıp 72 milyon lira. Kayıp 72 milyon lira, üzerine 222 milyon da C şekerini koydum, al sana 300 milyon lira. Kaç paraydı zarar? 197 milyondur, değil mi?

Duruşlar... Fabrikaları kampanya süresinde çalıştırıyorlar. Zamanında periyodik bakımını yapmazsan, zamanında arıza bakımını yapmazsan, işçinin çalışıp çalışmadığını kontrol etmezsen bir kampanya döneminde, 2014'te duruşların toplamına bakıyorum, 666 saat arıza dışı, 834 saat arıza duruşu var. Neredeyse kampanyanın tümüne eşit veya üçte 1, abartmayayım o kadar, üçte 1'ine eşit. Böyle bir fabrikanın kâr etmesi mümkün mü arkadaşlar? Böyle bir fabrikanın, bakım maliyetlerinin en tavanda olduğu yerde, işçilik maliyetlerinin en tavan olduğu yerde -çünkü işçiyi çalıştırmıyorsun ki maliyet en tavanda, zirve yapmış hepsi- her şeyin zirve yaptığı yerde böyle bir kurumun kâr etme şansı ya da bu kurumun verimli olma şansı ya da bu kurumun kaliteli üretme şansı var mı arkadaşlar? Yok.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Genel Müdürümüze söz vereceğim.

Sorulan sorular genelde hazırlık gerektiren mahiyette, şu an bazı hususlarda kısaca açıklama yapmanızı istiyorum.

Buyurun.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Teşekkür ediyorum.

Bir kere, şu özelleştirme konusunu, bütün sualler oralarda şey olduğu için onunla ilgili olarak -yeni geliştirilen tanım da dâhil- söylemek istiyorum. Şimdi, bu, devletin bir strateji kararı olarak alındı özelleştirme strateji kararı olarak, Rekabet Kuruluyla, Şeker Kuruluyla, diğer şeylerle konuşuldu; sayın milletvekillerinin çektiği gelecek kaygısı kadar belki daha yoğun bir gelecek kaygısı düşünülerek, ülkenin şeker gelecek kaygısı düşünülerek tasarlandı; 2-3 kez ihalesi yapıldı, maalesef, sonuç alınamadı. Sonuç alınamamasının muhtelif nedenleri var, işte, Danıştayın durdurması var falan. Şimdi, yeniden bu özelleştirme stratejisi gündemde, yeniden değerlendiriliyor, yeniden yapılacak; bu arada Sayıştayımızın da bize bir önerisi var, varlıklarının ayrı olarak satılması. Tümüne taalluk eden bir öneri olduğunu düşünüyorum, zaten tümüyle ilgili olduğu değil de sadece üretim yapılmayan yerlerde böyle bir işlemin önerilmesi. Bir de kent içi merkezlerde biz düşünüyoruz yani mesela Eskişehir, Ankara, Malatya, Uşak gibi falan kent içerisinde kalmış yerlerde özelleştirmeyi kota varlık farklılaştırması şeklinde düşünüyoruz. Efendim, şimdi, bu "portföy özelleştirme" dediğimiz işlem Türkiye'de şeker geleceğinin garantisi, teminatı. Bütün alanlarda aynı hinterlandta hem pancarı korumak hem şeker

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016

Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 21

üretimini yapmak ve Türkiye'nin genelinde de bunu gelecekte de yani ne olacağı meçhul bir gelecekte, bu kaygılı gelecekte de bunu korumak için yapıyoruz. Bunu arz edeyim. Bu henüz sonuçlanmadı, bahsedilen şeyler arasında işte, kiralama metodu, işletme hakkının devri metodu falan da dâhil olmak üzere yeniden değerlendiriliyor; nihai hâlini alınca arz ederiz, hem kamuoyuyla da paylaşırız.

Şimdi, baştan itibaren giderek sayın vekillerimizin sualleriyle ilgili olarak... ÇAYKUR'un özel bitki konusunu tam olarak bilemiyoruz ama onu öğreniriz, ÇAYKUR'la da görüşürüz, bir gazeteyle yansıyan böyle bir şey var...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ya, bizim KİT toplantımıza gelip gösterdiler.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Böyle bir şey var efendim, çok...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Şekerini de gördük yani.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – “10 bin katı şeker üretiliyor...” falan filan gibi, tatlandırıcı kategorisinde mi, yoksa bildiğimiz doğal şeker kategorisinde mi olduğunu da onlarla paylaşırız, nihai bir sonuç olup olmadığını da size aktarırız.

İşçilerin kadroya alınması meselesi, bütün sayın vekillerimiz...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Çok özür diliyorum... Şimdi, Şekerin bilgisi olmadan bir şeker mi geliştiriliyor? Onların bununla ilgili yatırım, fabrika, bir sürü projeleri var.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Efendim, bunu bir deney olarak yapmışlar, kamuoyuyla paylaşmışlardı, şimdi, büyütme arzuları da var ama pancar şekerinden farklı bir şeker olduğunu düşünüyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bildiğiniz kesme şeker yapıyorlar, aynı, ayıramazsınız, yan yana koyun ayıramazsınız.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Şimdi, muvakkat işçilerin kadroya alınması meselesi... Sendika bunu gündemde tutuyor, ilgili makamlara ve mercilere iletti, bu, galiba 5620 sayılı Kanun'daki, sayın vekilimizin de bahsettiği işte, “Yüz yetmiş dokuz gün şeyi kalsın, yüz seksen gün ve üzeri çalışanlar...” diye. Bu, muhtelif mercilerde tartışılıyor sendikalar, Hükümet kanadı, Bakanlık bunu tartışıyorlar...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Şu an kaç fabrikada eylem var?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Efendim?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Şu an kaç fabrikada iki saat fazla çalışma ücreti almama eylemi var?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Peki, onu da söyleyeyim.

Bu, sendikanın aldığı bir -kendi adlarıyla söylediğimiz- farkındalık eylemi. TÜRKŞEKER'in böyle bir ihtiyacı yoktur, kendilerine beyan ettik, “Bizim böyle bir ihtiyacımız yoktur.” dedik, şimdi, biz revizyon dönemindeyiz fakat bunların yaptığı eylemin türünü de kınamıyoruz; makul karşılıyor; “farkındalık” diyorlar, “Biz Şekerin geleceğiyle ilgili olarak bir farkındalık kamuoyuyla paylaşmak istiyoruz.” Hayhay ama biz revizyon dönemindeyiz, bizim şu anda bu iki saate ihtiyacımızın olmadığını da kendileriyle paylaştık.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Zaten sizin ihtiyacınız var diye yapmıyorlar “Kamuoyu bizden haberdar olsun...”

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Aynen, farkındalık.

BAŞKAN – Sayın Gürer, tamam, siz sorularınızı sordunuz, şimdi, arkadaşlarımızı dinleyelim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ama nedenini söylüyoruz, işçilerin eyleminin nedeni...

BAŞKAN – Tamam, kendisi de söylüyor zaten.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – ...fabrikanın fazla çalışması değil, “Türkiye bu işi duysun, bize yıllardır kadro verilmiyor.”

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Aynısını söyledim Sayın Vekilim, aynısını söyledim; bir farkındalık yaratmak amacıyla.

Efendim, Sayın Karakaya'nın sualleri epey detaylı ve çok da yol gösterici sorular, inşallah yazılı olarak cevap vereceğiz. Bir iki hususu sadece, varlık ve mali yapısıyla ilgili olarak... Şirket sermayesi 2,5 trilyona artırıldı, kullanılan nakdin dışında dün tarihi itibarıyla 190 milyon lira daha kredi olarak idarenin fonlarından çok daha düşük faizli olarak kullanıldı. Şirket faaliyetleri varlık yapısı itibarıyla ve finansal varlık yapısı itibarıyla iyiye doğru gidiyor, onu beyan etmek isterim. Diğerlerini de, bu borç ve gider karşılıkları falan, bütün bilanço'ya dair getirdiğiniz şeylerin hepsini de inşallah ayrıntılı ve yazılı olarak cevaplandıracağım.

Şimdi, bu özelleştirmenin Doğu ve Güneydoğu Bölgeleriyle ilgili olarak söylediğiniz şey... Maalesef, sosyal kurulumlarla da ilgili bir işlem ama Doğu ve Güneydoğunun da hak ettiği bir yapı var. Biz zaten portföyde 4 yapıyı bir araya getirmiştik, 4 kuruluşu 4 fabrika, 4 fabrika, 3 fabrika şeklinde. Bunda arzu edilen de oradaki şeker pancarını muhafaza etmektir. Doğu ve Güneydoğunun daha sonra özelleştirilmesi, ertelenerek özelleştirilmesi falan da bu stratejik yapının içerisinde tartışılan konulardan bir tanesi. Zaten bir kere A grubu olarak çıktığımızda ilana teklif de bulmamıştı, Erzurum'u falan da içeren bir şeydi, teklif de bulmamıştı; bu stratejiyle beraber o da vuzuha kavuşacaktır inşallah, öyle umut ediyoruz.

Şimdi, Yönetim Kurulu üyelerinin atanmalarını falan... Bu, işte, Özelleştirme İdaresinin teklifi, Maliye Bakanlığının onayı üzerine yapılıyor. Yönetim Kurulu üyelerinin de teknik ve tam zamanlı oluşu efendim... Yönetim Kurulu -benim şahsi kanaatimi söylemek istiyorum, buradaki arkadaşlarımızın çalışma sürelerine hürmet ederek- bitirir, Yönetim Kurulu aşağıda bu tür teknik yapıları alarak yukarıda sonuç alır. Yönetim Kurulu hakikaten yani herkesin, sonuçları itibarıyla sosyal falan, içerisinde teknik yapıdan da olur ama tam zamanlı genel müdür yardımcıları, genel müdür yardımcılarının altı yaklaşık on yıldır benimsenmeyen bir tutum olarak devam ediyor. Zira hem kendi içlerinde rol çatışmasına yol açıyor... Şöyle oluyor: 3 tane, 5 tane genel müdür yardımcısı oluyor, birini tercihen

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 22

veya ikisini tercihen oraya koyduğunuzda Yönetim Kurulu üyesi genel müdür yardımcısı ile Yönetim Kurulu üyesi olmayan genel müdür yardımcısının aralarında rol çatışması oluyor, bir de kendi bölümünün daha öne çıkan bir yapı oluşturduğunu söylüyor. Biz buradaki teknik yapının bütün, bütün hasılasını aldıktan sonra Yönetim Kurulu olarak yapıyoruz.

Yönetim Kurulunda Vali... Bütün valiler, bütün illerde yönetim kurullarında bulunurlar, çok değerli birikimleri vardır hem yönetim açısından hem de insan siyaseti açısından...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Üretim açısından, sanayi açısından...

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – ...sanayi açısından ve bölge açısından...

Şimdi, bu pancarla ilgili olarak tasarlanan, “stratejik” diye, TÜRKŞEKER belli bir süredir bu kavramın üzerinde duruyor. Haklı yanları var, stratejiktir, ekim, dikim, sonuç alışı itibarıyla ve şekerin Türkiye geleceği açısından ama pancar bilgisi mahut bir nükleer bilgi falan filan da değil efendim yani çözümlenemeyecek bir bilgi değil; otuz yıllık tecrübeye çok riayet etmekle beraber bir yıllık tecrübenin 30 kez çarpımı şeklinde devam ediyorsa şayet bir yılda edinilecek bir şey de bunu karşılar diye düşünüyorum, tabii ki otuz yılda da şey yapıyoruz. Teknik yapıya hürmet ediyoruz. Teknik yapının bütün verilerini alıyoruz ve devam ediyoruz.

Şimdi, Sayıştay Başkanımızın söylediği bu dört buçuk aydır çalışmama işi... Arkadaşlar verdiler, 26/1/2016’da benim tarafımdan, ben Yönetim Kurulu Başkanırken yapılmış; ocak ayı ikmal edilmiş, ikmal edilmeyen ay şubat ve mart ayları; Nisan 2016 içerisinde de yeniden Yönetim Kurulu yapılmış. Zaten her ikisi de çok kapsamlı yapıldığı için bu iki ayı da karşılayacak şekilde sonuçlar alındı, pek bir arıza yoktur ortada görünen bir şey.

Gelelim kadronun vekâletle yürütülmesine. Kadroların vekâletle yürütülmesiyle asaletle yürütülmesi arasında nirengi farkları, mihenkler falan vardır muhakkak ama ben de şu anda Şeker Genel Müdürlüğünü vekâleten yürütüyorum. Yani benden önceki seleflerime saygı duymakla beraber ben de elimden gelen bütün gayreti sarf ediyorum. İnşallah güzel sonuçlar aldığımı da inanıyorum.

Efendim, Sayın Utku Çakırözer’in söylediği bu İnönü kantarıyla ilgili bir talep bize de geldi. Bu öyle bir kavram ki yani şimdi kantarı muhafaza ederseniz fire konusunda sıkıntıya girebilirsiniz, kantarı kaldırırsanız fire konusunda rahatlarsınız ama hem kantar kalsın hem fire doğru gitsin işi biraz zor bir iş. Ama orada pancar ekimi çoğaldı. İnşallah, orayla ilgili yeni yönetim -kendilerine gelen bir şey var- belki ertelemeli bakacak. Zira biz şöyle bir kararlılık içerisinde olduk beş yıldır, belki daha da geriye doğru: Kantarların hepsini kapatma kararı aldık, fabrikaya taşıma kararı aldık. Bu arada 270 tane de kantar kapandı, şu anda 240 civarında kantarımız mevcut. Onlarla ilgili olarak da... Çünkü fabrikaya geldiği zaman hem doğru polar tayini hem doğru fire tayini söz konusu oluyor. Bu fabrika lehine de bir girişim oluyor, çiftçi lehine de bir girişim oluyor.

Evet, traktörlerle taşınır, falan filan. Yani bütün her yerde nasıl taşıyorsa traktörler bazen anlamlı sonuçlara erişmezse tırla bile taşınabiliyor. İki üç tanesi birleşip bir fabrikaya getirebiliyorlar.

Sayın Mustafa Tuncer Bey’e de teşekkür ediyoruz.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Taşımada randevulu sistemi düşünüyor musunuz?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Yapılıyor.

Efendim, buradaki bilgilerden çok istifade ettiğimi arz ederim. İnşallah bütün suallere cevap vereceğiz.

Arzım bundan ibarettir. Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2013 ve 2014 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup genel görüşlerinize sunacağım.

2013 yılını okutuyorum:

Sonuç:

Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketinin 27/02/2014 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2013 yılı bilançosu ve 251.361.514,27 Türk lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN – Genel görüşlerinize sunulmuştur.

2014 yılını okutuyorum:

Sonuç:

Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketinin 27/02/2015 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2014 yılı bilançosu ve 197.025.981,38 Türk lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN – Genel görüşlerinize sunulmuştur.

Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri sona ermiştir.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.03

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 23

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.15

BAŞKAN: Fatih ŞAHİN (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Uğur AYDEMİR (Manisa)

SÖZCÜ: Kasım BOSTAN (Balıkesir)

KÂTİP: Halil ELDEMİR (Bilecik)

BAŞKAN – 26'ncı Yasama Dönemi Birinci Yasama Yılı'nın 14'üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

2.- T.C. Şeker Kurumu Başkanlığının 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN - Çalışmalarımıza Şeker Kurumunun 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam ediyoruz.

Görüşmelere başlamadan önce, Sayın Kurul Başkanımızdan başlamak üzere, toplantımıza katılan arkadaşlarımızın kendilerini kısaca Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

(Toplantıya katılan bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kurul Başkanımızdan, bize sunmuş olduğu yazılı sunumu özetleyerek sunuşlarını yapmasını rica edeceğim.

Buyurun.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, sayın Komisyon üyeleri, değerli katılımcılar; toplantımızın hem şeker sektörüne hem de milletimize hayırlı olması temennisiyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, ülkemiz şeker piyasasını düzenlemek ve denetlemek üzere kurulmuş olan Şeker Kurumuyla ilgili kısa bir bilgilendirmenin ardından sektöre ilişkin bazı bilgileri sizinle paylaşmak istiyorum.

Şeker Kurumu, yurt içi talebin yurt içi üretimle karşılanmasına ve gerektiğinde ihracata yönelik olarak Türkiye'de şeker rejimini, şeker üretimindeki usul ve esaslar ile fiyatlandırma, pazarlama şart ve yöntemlerini düzenlemek amacıyla 4634 sayılı Şeker Kanunu'yla kurulmuş olup kamu tüzel kişiliğini haiz bir kamu kurumudur. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının ilişkili kuruluşu olan Şeker Kurumu, genel bütçeden pay almamaktadır.

Ülkemizin tarım ve sanayi ürünleri değerlendirildiğinde, şeker sektörü, ithalata gerek duymaksızın kendi kendine yeterliliği sağlayan ender sektörlerden biridir. Ham maddeleri bakımından tarım sektörünü, nihai ürün bakımından ise sanayi sektörünü yakından ilgilendiren şeker, gerek tarımda ve sanayide sağladığı istihdamla gerekse de oluşturduğu katma değerle, ülkemizde üretilen stratejik öneme sahip temel gıda maddelerinden biridir. Ülkemiz şeker sektörü 7,5 milyar TL'nin üzerinde bir üretim değerine sahiptir.

Beyaz şekerin dünya üretim toplamı yılda yaklaşık 170 milyon tondur. Bu üretimin yaklaşık beşte 1'i pancardan, beşte 4'ü ise kamıştan elde edilmektedir. Kamıştan ve pancardan üretilen şekerler arasında tat, kalite ve görünüm bakımından herhangi bir fark yoktur. Dünya genelinde kristal şeker üretimi yapan ülkelerin durumuna bakıldığında, 111 ülkenin 69'u kamış, 35'i pancar, 7'si ise hem kamış hem de pancardan üretim yapmaktadır.

Dünya şeker piyasasında belirleyici pozisyonda olan Brezilya'dır. Dünyanın en büyük şeker üreticisi ve ihracatçısı konumundadır. Dünya şeker tüketiminde ise ilk sıraları Hindistan, Çin ve Brezilya almaktadır.

Bir pancar şeker üreticisi olan ülkemizin dünya pancar şeker üretimindeki yeri, Rusya, Fransa, Amerika Birleşik Devletleri ve Almanya'nın ardından dünyada 5'inci, Avrupa'da ise 4'üncü sıradır. Pancara göre daha ucuz bir ham madde olan kamışın ülkemiz iklim koşulları nedeniyle ülkemizde yetiştirilmesi mümkün bulunmamakta ve ekonomik olmamaktadır.

Nişasta bazlı şekerin bir türü olan yüksek fruktozlu mısır şurubunun dünya üretimi 2015 yılında ticari bazda yaklaşık 18 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Yüksek fruktozlu mısır şurubunun üretiminde 1'inci sırayı yüzde 60 gibi bir oranla Amerika Birleşik Devletleri alırken, ABD'yi sırasıyla Çin, Japonya ve Avrupa izlemektedir.

Avrupa Birliği'nin NBŞ verilerine bakacak olursak, 2014 yılında Avrupa Birliğinde glikoz, dekstroz ve izoglikozun toplam tüketiminin 4,84 milyon ton civarında olduğu ve tüketilen bu üç NBŞ türünün 4,15 milyon tonunun gıda amaçlı tüketildiği belirtilmiştir.

Dünya şeker fiyatlarıyla ilgili de şunları söyleyebiliriz: Dünya şeker ticaretine hâkim pozisyonda bulunan kamış şeker dünya şeker fiyatlarının da ana belirleyicisi konumundadır. Şeker, son yıllarda dünya borsa fiyatlarındaki değişkenlik bakımından en önde gelen ürünlerden biridir. Beyaz şeker borsa fiyatları 2011 yılı Temmuz ayından beri genel bir düşüş eğilimi göstermekte ve 2015 yılında son altı yılın en düşük seviyesi olan 373 dolar/ton'a kadar gerilemiş bulunmaktadır.

Petrol fiyatlarındaki düşüşün biyoetanol tüketimini azaltması, buna bağlı olarak da kamışın etanol yerine şeker üretiminde değerlendirilmesi sonucu şeker arzının artması ve Brezilya para biriminin dolar karşısında değer kaybetmesi fiyat düşüşündeki ana etkenlerden biridir.

2015-2016 pazarlama yılında ise dünya genelinde şeker üretiminin azalması ve üretim-tüketim dengesinin beş yıl aradan sonra ilk defa açık vereceği beklentisi ile fiyatlar yeniden yükselmeye başlamıştır. Beyaz şekerin 11 Mayıs 2016 tarihi itibarıyla borsa fiyatı 480 dolar/ton'dur.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016

Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 24

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; dünya şeker sektörü açısından önümüzdeki süreçte önemli gelişmelerden biri Avrupa Birliği şeker sektöründe yaşanacaktır. Avrupa Birliği, şeker piyasasında uygulamakta olduğu kota sistemini 2017 yılından sonra kaldırma kararı almıştır. Kotaların kaldırılmasının ardından şeker üretiminin artacak olmasıyla hâlihazırda net ithalatçı olan Avrupa Birliği ihracatçı pozisyonuna dönüşecektir.

Diğer taraftan, Avrupa Birliğinde tercihli anlaşmalar dışında 419 dolar/ton'luk ithalat vergisinin 2017 sonrasında da devam edecek olması ve ülkemizde şekerde uygulanan yüzde 135 gümrük vergisi göz önüne alındığında, Avrupa Birliğindeki kotaların kalkması sonucu ülkemiz şeker sektörüne doğrudan bir etkisinin olmayacağı değerlendirilmektedir. Ancak, şekerde arz ve tedarik imkânının kolaylaşmasıyla Avrupa Birliği içi fiyatlarda düşüş beklenmektedir. Ülkemiz şekerli mamul sanayisinin Avrupa Birliğine ihracatta rekabet gücünde azalma ihtimali gündeme gelebilecektir. Bu durum karşısında, Avrupa Birliği pazarında daha nitelikli ve markalaşmış ürünlerle var olmanın gerekli olduğu hususu daha da önem kazanacaktır.

Şeker sektörünü ele alırken özellikle son dönemde tatlandırıcı pazarında adından sıklıkla söz ettiren yüksek yoğunluklu tatlandırıcılar konusuna da ayrı bir parantez açmak gerekmektedir. Yüksek yoğunluklu tatlandırıcılar kristal şeker ve nişasta bazlı şekerler olarak bilinen şeker türlerine alternatif olarak piyasaya sunulan ve tatlılık veren katkı maddeleridir. Şekerle aynı miktarda kullanıldığında şekere oranla 8 bin kata kadar daha çok tatlılık veren aspartam, sakarin, neotam, stevia gibi YYT'ler, yüksek yoğunluklu tatlandırıcılar, düşük kalorili gıda ürünlerinde kullanılmakla birlikte, sağlık sektörü ve metal sanayi gibi farklı alanlarda da kullanılmaktadır. Dünyada toplam şeker ve tatlandırıcı pazarı içinde yaklaşık yüzde 10'luk önemli bir paya sahiptir ve yüksek yoğunluklu tatlandırıcılar yüksek tatlılık oranları sebebiyle ton başına beyaz şeker eş değeri cinsinden ortalama fiyatları oldukça düşüktür.

Şeker sektörünün enerji sektörü ile yakından ilişkili olduğu konu biyoetanol konusudur. Dünyada başta şeker kamışı ve mısır olmak üzere, şeker pancarı, buğday gibi tarımsal ham maddelerden üretilen biyoetanolün yakıt sektöründeki önemi giderek artmaktadır. 2014 yılında dünyada üretilen yaklaşık 112 milyar litre biyoetanolün yüzde 80'inden fazlası yakıt amaçlıdır, kalan yüzde 20'lik kısmı ise kimyasal maddelerin ve yapıstırıcıların, kozmetikler, yağ asitleri, kauçuk, plastik gibi ara kimyasalların üretiminde kullanılmaktadır. Ülkemizde ise yerli tarım ürünlerinden üretilmiş etanolün benzine harmanlanması oranı 2014 yılından itibaren en az yüzde 2'den en az yüzde 3'e çıkarılarak enerjide ülkemizin dışa bağımlılığının azaltılması bakımından biyoetanol kullanımı bir başlangıç olarak kabul edilebilir.

Ülkemiz şeker sektörünün mevcut durumuna kısaca göz atacak olursak; 1926 yılında ilk şeker fabrikası kurulmuş ve 33 şeker fabrikası bulunmaktadır. Üretim kapasitemiz toplam 3,5 milyon tona ulaşmıştır ve 90'lı yıllarda başlayan nişasta bazlı şeker üretimimizde bugün 10 tane fabrikayla 1,37 milyon ton üretim kapasitesine ulaşmış bulunmaktadır.

Ülkemizde 2013-2014 pazarlama yılında 16,5 milyon ton pancardan 2 milyon 390 bin ton pancar şekeri üretimi gerçekleştirilirken 2014-2015 yılında 16,7 milyon ton pancar üretilmiş olmasına rağmen pancardaki polarizasyon oranında düşme nedeniyle 2 milyon 58 bin ton şeker üretimi gerçekleşmiştir. 2015-2016 yılında olumsuz iklim koşulları devam ettiği için 16 milyon ton şeker pancarından 1 milyon 976 bin ton şeker üretimi gerçekleşmiştir.

Dünya şeker piyasasındaki gelişmeler ve küreselleşme ile birlikte ülkeler serbest bir piyasada rekabet edebilmek ve üretimde yeterliliği sağlamak için etkin bir şeker politikası geliştirme konusuna odaklanmış bulunmaktadırlar. Ülkemizde de dünyadaki bu değişimlere adapte olabilmek ve sektörün sürdürülebilirliğini sağlamak açısından, ham madde temin eden çiftiçi, şekeri üreten ve kullanan sanayiciyi ve nihai tüketiciyi koruyacak şekilde rekabetçi bir sektör oluşturmak büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda, etkin ve rekabetçi bir şeker sanayisinin geliştirilmesine yönelik olarak sektörün düzenlenmesini sağlamak amacıyla mevcut Şeker Kanunu'nun uygulama döneminde yaşanan bazı sorunların giderilmesi ve sürdürülebilir bir şeker üretimi için hazırlanan yeni Şeker Kanunu Tasarısı 8 Nisan 2013 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderilmiştir. Şeker Kanunu Tasarısı, Sayın Başbakanımızın 64'üncü Hükümet Acil Eylem Planı'nda da "1 Yıl İçinde Gerçekleştirilecek Reformlar" bölümünde 21 Aralık 2016 tarihine kadar yasalaştırılması gereken tasarılar arasında yer almıştır.

Tasarıyla yurt içi şeker talebinin yurt içi üretimle karşılanması uygulaması ve kurumsal yapı daha da kuvvetlendirilmektedir. Kayıt dışı şeker arzı ile mücadelenin güçlendirilmesi için de hâlihazırda şeker arzı ile kısıtlı olan denetim etkinliği, ham madde temininden başlayarak üretim ve satışı da kapsayacak şekilde genişletilmekte ve mevcut uygulamalara ek olarak yeni idari para cezaları da öngörülmektedir.

Mevcut kanunda düzenleme altında bulunmayan ve gıdalarda kullanımına ilişkin üst limitleri Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliği'nde düzenlenen yüksek yoğunluklu tatlandırıcıların dünyada olduğu gibi ülkemiz şeker piyasasındaki payı her geçen gün artmaktadır. 2015 yılında yaklaşık 324 bin ton beyaz şekere eş değer yüksek yoğunluklu tatlandırıcı net ithalatı gerçekleşmiştir. Tasarıyla, piyasada adından sıklıkla söz ettiren yüksek yoğunluklu tatlandırıcıların üretimi ve kullanımıyla piyasa faaliyetlerinin gözetim ve denetimi de düzenleme altına alınmaktadır. Ayrıca, hem kayıt dışı ve kaçak şekerin önlenmesi hem de usulsüz ithalat ve ihracatın önüne geçilmesi amacıyla, diğer kamu kurum ve kuruluşları ve kolluk kuvvetleriyle iş birliği yapılmaktadır. Kurumumuz, usulsüz ithalat ve ihracatın önüne geçmek amacıyla Gümrük ve Ticaret Bakanlığıyla Veri Paylaşımına İlişkin Protokol imzalamıştır ve kurumumuzla söz konusu Bakanlık arasında uygulanan "tek pencere sistemi" çerçevesinde bilgi ve belgelerin akışının elektronik ortamda yürütülmesi ve izlenmesi sağlanarak firmalardan ayrıca belge istenilmesi işlemine son verilmiştir.

Bunun yanı sıra, kaçak ve kayıt dışı şeker arzıyla mücadele kapsamında Emniyet Genel Müdürlüğümüzle bir protokol imzalanmıştır. Bu protokol kapsamında Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şubesi ülkemize kaçak yollarla giren şekere ait

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat : Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 25

numuneleri kurumumuzla paylaşmaktadır. Aynı zamanda Kaçakçılık, İstihbarat, Harekât ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığıyla kurumumuz, kaçak ve kayıt dışı şeker arzının önlenmesi adına etkin bir iş birliği içinde olup, toplantılar neticesinde alınan kararlar doğrultusunda kamu kurum ve kuruluşları ile kolluk kuvvetlerine dağıtılmak üzere broşürler hazırlanmış ve şeker kaçakçılığı konusunda ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşlarına eğitimler verilmiş, toplantılar yapılmış, hizmet içi eğitimler verilmiştir.

Yine kaçak ve kayıt dışı şeker arzıyla mücadele kapsamında Maliye Bakanlığıyla imzalanan protokole göre vergi mükellefi olan şirket ve firmalara ilişkin bilgiler Kurumumuz ile paylaşılmaktadır.

Kurumumuz bu protokollerin yanı sıra, valilikler, cumhuriyet başsavcılıkları, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı gibi ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile iş birliği yapmaktadır. Son olarak 2015 yılında, hizmetlerinde ulusal, bölgesel ve uluslararası alanda tercih edilen Türk Standartları Enstitüsü ile Kurumumuz arasında, şeker ve şekerli mamuller için gerekli olan analizlerimizi doğru ve güvenilir bir şekilde yaptırmak üzere bir protokol imzalanmıştır. Bu iş birlikleri sayesinde özellikle kaçak ve kayıt dışı şeker arzının tespit, takip ve önlenmesinde etkili adımlar atılmıştır ve atılmaya da devam etmektedir.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarında yürütülen hizmetlerin etkinliğinin artırılmasına yönelik olarak, bürokrasinin ve kırtasiyeciliğin azaltılması, mevzuatın sadeleştirilmesi, faaliyetlerin vatandaş odaklı bir yaklaşımla değerlendirilmesi çalışmaları kapsamında, kurumumuzca 2015 yılında yapılan mevzuat değişiklikleriyle hizmet sunumunda vatandaşın istenen belgelerin yarısından vazgeçilmiş olup hâlen çalışmalar devam etmektedir.

Şeker Kurumu, sektörümüzün daha rekabetçi bir yapıya ulaşması, sürdürülebilir ve kendine yeterli bir şeker üretimi için dünyada şeker sektörüne ilişkin gelişmeleri yakından takip ederek tüm paydaşlarına aynı yakınlıkta olacak şekilde Türkiye şeker sektörünün geleceğini belirleyen politikaların oluşturulması ve uygulanması çalışmalarını kararlılıkla sürdürecektir.

Sözlerime burada son verirken, yüce Komisyonunuza, sayın Sayıştay denetçilerine ve tüm katılımcılara; ilgi ve katkılarından dolayı şahsım ve Şeker Kurumu adına şükranlarımı sunar, toplantımızın verimli geçmesini dilerim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Önerilerin görüşmelerine geçiyorum.

Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, gündem dışı konuşmam var, onun için erken ayrılacağım, birkaç sorum vardı.

Birincisi: Şeker Kurumu, Türkiye’de var olan mekanizma içinde şekerin tümünü yönlendiriyor, kontrol altında tutuyor ama karar mercisi gibi görünmüyor çünkü ben tümüne baktığım zaman, Şeker Kurumunun önermeleri doğrultusunda, nişasta bazlı şekerin giriş kotalarının artırılması dâhil, Türkiye’deki var olan üretimin geneldeki pazara yansmasıyla ilgili çalışmalarda -benim incelediğim kadarıyla- doğru kararlar vermiyor. Onların bir nedeni de siyaseten alınmış olan kararları uygulamak olduğunu gördüm.

Benim esas sorum: Biraz evvel fabrikalarla ilgili konuşurken sordum. Biz ÇAYKUR’un denetimine gittiğimizde bize bir ürün tanıttılar. Bu ürün, bitki ve boyu da yarım metrelik bir ürün, yaprakları tatlı; bundan şeker imal ediliyor. Şimdi, Şeker Kurumunun böyle bir imalata veya böyle bir yatırıma oluru var mı? Bu, sizlerin de bilgisi dâhilinde mi geliştiriliyor? Bu konuda bilgilenecek istiyorum çünkü ürünü biz gördük, çaya katıldığı zamanki verdiği tadı tattık. Bu, Şeker Kurumunun bilgisi dâhilinde mi geliyor? Bu kota uygulaması dışında pancar üretiminin sürekliliğini koruyacak, geliştirecek, bu bağlamda verimliliği artıracak, ürünün getirisi çiftçiye daha çok olup fabrikada işlendiğinde daha iyi sonuç verecek noktada teknik olarak da hangi destekler sağlanıyor, çalışmalar yapılıyor? Kurum yalnızca piyasayı belirleyen, piyasadaki oluşumları kontrol altında tutan bir mekanizma mı, yoksa Türkiye’deki şekerin geleceğiyle ilgili de düşünce üreten bir yapı mı? Bunu yazılı olarak bildirebilirsiniz çünkü ben ayrılacağım, yanıtı haberim olmayabilir.

Teşekkürler Başkan.

BAŞKAN – Tamam, ulaştırırız Sayın Gürer.

2013 yılı görüşmelerine başlıyoruz.

2013 yılına ait dört öneri bulunmaktadır, 1’inci öneriyi okutuyorum. Bu öneri aynı zamanda 2014 yılının 2 no.lu önerisiyle aynı mahiyettedir, okutup birlikte işleme alacağız.

Öneri 1:

Kısa adıyla torba yasa olarak anılan 6111 sayılı Yasa’nın 205’inci maddesiyle 4634 sayılı Şeker Kanunu’nun 5’inci maddesine eklenen ifadenin özel şeker fabrikalarının kendi sahalarının dışında yaptıkları pancar ekim sözleşmeleriyle ortaya çıkan sorunların ve münavebenin kontrolünde meydana gelen otorite boşluğunun giderilmesi amacıyla yasal tedbirler alınması hususunda çalışma yapılması.

BAŞKAN – Cevap için buyurun lütfen.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – 25 Şubat 2011 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak 6111 sayılı Kanun’un 205’inci maddesiyle Şeker Kanunu’nun 5’inci maddesine “Şirketler, kendi ekim alanlarından yeterli ham madde bulamadığı takdirde münavebe esasları dâhilinde kendi ekim alanları dışından da kurumun denetiminde üreticilerle sözleşme yaparak pancar temin edebilirler.” hükmü eklenmiş ve hemen akabinde de hükmün uygulanmasına yönelik düzenleme Şeker Kurulunda görüşülmüş ve 2013 yılında (226/5) sayılı Karar’la belirlenerek şirketlere bildirilmiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 26

Ayrıca, Hammadde ve Şeker Fiyatları Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinde, yine 2013 yılında yapılan değişikliklerle, münavebeye uymak kaydıyla ekim alanı dışından alımlara ilişkin uygulama esasları ve uyulmaması durumuna ait yaptırımlar belirlenmiştir.

Uygulama döneminde bazı sorunların yaşanması üzerine, sözleşmesiz ve/veya kurumun izni ve denetimi olmaksızın ekim alanı dışından pancar temininin engellenebilmesi amacıyla 2014 yılında Hammadde Yönetmeliği'nde tekrar değişiklik yapılmış, sözleşmesiz veya ekim alanı dışından pancar temin ettiklerinin tespit edilmesi hâlinde bu pancardan üretilen şekerin A kotası fiilî üretiminden düşürülmesine yönelik yeni bir düzenleme getirilmiştir.

Diğer taraftan, münavebe alanlarının kontrolünün coğrafi bilgi sistemleri yardımıyla da kontrol edilebilmesi amacıyla, kurumumuz tarafından ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunulmuş olup, yapılması öngörülen bu çalışmayla pancar ekilen tarlaların uydu fotoğraflarının coğrafi bilgi sistemleri yardımıyla tespitinin yapılması ve tespiti yapılan bu tarlaların şirketlerin münavebe sahası içerisinde olup olmadığının araştırılması amaçlanmaktadır.

Ekim alanı dışından pancar temini ve münavebeye uyum konusuna kurumumuzca hassasiyet gösterilmekte olup gerekli mevzuat değişiklikleri yapılmış ve ayrıca, denetim mekanizmasının daha etkinleştirilebilmesi için diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde çalışmalar devam etmektedir.

BAŞKAN – Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bir şeyi anlayamadım burada. “Şirketlerin sözleşmesiz veya ekim alanı dışında pancar temin ettiklerinin tespiti hâllerinde, bu pancardan üretilen şekerin A kotası fiilî üretiminden düşürülmesine yönelik düzenleme yapılmıştır.” Kendilerine ayrılan kotadan mı düşürüyorsunuz, yoksa A kotasının tümünden mi?

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Yani, eğer münavebeye uymazsanız, eğer ekim alanı dışından alırken bizim iznimiz ve denetimimiz dışına çıkarsanız...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tamam, orası anlaşılıyor.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – ...size verdiğimiz A kotasından o kadar düşülüyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şirkete verilen A kotasından düşüyorsunuz yani genel ağ kotasından düşmüyorsunuz, tamam.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Yok, o şirketin A kotasından düşülüyor, genelden... Birinden düşülse öbürüne...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yansır, onun için dedim ben “Genelden mi düşülüyor acaba?” diye.

BAŞKAN – Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin gereği yerine getirilmiştir diye düşünüyorum.

Gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci öneriyi okutuyorum. Bu öneri de 2014 yılının 3 no.lu önerisiyle aynı mahiyettedir, okutup birlikte işleme alacağız.

Öneri 2:

Şeker Kurulunun, 4634 sayılı Kanun ve bu kanuna bağlı olarak yapılacak ikincil mevzuat düzenlemelerinde imalatçı-ihracatçı firmaların ihtiyaç duyduğu C şeker tedarikinin sektörde yer alan bütün firmalara kotaları dikkate alınarak adil bir şekilde paylaştırılması için;

a) 4634 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinde yapılacak düzenlemeyle Avrupa Birliği şeker rejiminde olduğu gibi, bir sonraki pazarlama yılına devreden A kotası şekerin, şirketlerin talebi hâlinde o pazarlama yılının üretiminden sayılmasının hüküm altına alınması ve bundan dolayı meydana gelecek kota kaybının önlenmesi,

b) Aynı kanunun 9'uncu maddesinde yapılacak düzenlemeyle de imalatçı-ihracatçı firmaların ihtiyaç duydukları şekerin yurt içinden temini için sektörde yer alan şirketlerin kotaları dikkate alınarak C şeker tedarikinin hakkaniyet ölçüsünde paylaştırılması.

BAŞKAN – Cevap için buyurun lütfen.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – İlk, (a) önerideki değişiklik, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına gönderilen Şeker Kanunu Tasarımız'da yer almaktadır ve yeni yasama döneminde mevcut tasarımızın yenilenmesi için Başbakanlığa intikal ettirilmiştir ve hâlen Başbakanlıktadır. Başbakanlıktan Meclise yenilenmesi yazısını beklemekteyiz. Yani, mevcut (a)'da önerilen kısım Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderdiğimiz Şeker Kanunu Tasarısı'nda yer almaktadır.

(b)'yle ilgili olarak, ikinci kısımla ilgili olarak ise, Şeker Kanunu'yla Kurumumuza verilen görevin ülkemizin ihtiyacı olan şekerin ülkemizde üretilmesi olduğu dikkate alınarak, kurumumuza iletilen her türlü şeker ithalat talepleri için yurt içinden karşılanabileceği gerekçesiyle olumsuz görüş verilmektedir. Dünya şeker borsa fiyatlarının yurt içi şeker fiyatlarından çok düşük olması şeker ithalatını cazip hâle getirdiğinden, yurt içi şeker üretici şirketler ile pancar çiftçilerinin korunması bakımından ithalatın önlenmesi önem arz etmektedir. Hâlihazırda, mevcut pazarlama yılında yeterli miktarda C şeker üretimi gerçekleşmesi beklenmediğinden, imalatçı-ihracatçıların C şeker taleplerinin karşılanmasında darboğaz yaşanacağı ve bu darboğazın sonraki pazarlama yıllarını da zincirleme etkileyebileceği düşünülmekte olduğundan, imalatçı-ihracatçıların şeker taleplerinin yurt içindeki tüm şeker üreticisi şirketler tarafından hakkaniyet ölçüsünde karşılanmasına yönelik çalışmalar ayrıca devam etmektedir.

BAŞKAN – Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, bu (a)'yla ilgili olarak, Şeker Kanunu'yla ilgili verildiğini söylediniz ama...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Tasarıya aynen koyduk.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016

Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 27

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – ...bu tasarı uzun süre bekleyebilir. Aslında, bu çok önemli. Şeker fabrikalarının zararına baktığınızda, bir görev zararı olarak yazılıyor eskiden, hazine karşılıyordu bunu, görev zararı olarak yazılıyor ve şeker fabrikalarının zararının da büyük bir kısmı, mesela 197 milyon zarar etmiş, 2014 yılında şeker fabrikalarının tümü genel olarak zarar etmiş ama C kotasından dolayı zarar sadece 220 milyon lira. Yani birtakım kârlarıyla o zararın bir kısmını kapatmış. Şimdi, büyük bir rakam aslında konuştuğumuz rakam. Bunun beklememesi gerekiyor bana göre. Bunun bir an evvel bir torbaya morbaya o kısmı alınarak sonra Şeker Kanunu özel kanun olarak çıkar, ayrı konu ama bunun öncelikle halledilmesi gerekiyor o zararlarının kapatılması için.

İkincisi, bir yüzde 5'lik paydan bahsediliyor. Şeker Fabrikalarını görüşürken aynı NBS'deki kota dağıtımı gibi A şekerin kotasının yüzde 5'i kadar C kotası ayrılması ve C şekerine ihtiyaç olan yani sözüm ona ihraç ettiklerini iddia ettikleri ürünleri üretenler... Sözüm ona diyorum çünkü biliyoruz ki birçoğunu ihraç etmiyorlar, yurt içi piyasada kullanıyorlar.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Yok, Sayın Vekilim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Var, var.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Şimdi, ben...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Siz açıklayın da...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Siz sorunuzu sorun da, ben...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Burada konuşuyoruz, bu var.

Ya, bu, tabii, devletin zararı, bizim kamu kurum ve kuruluşlarının zararı hanesine yazılıyor. Bunun önüne geçilmesi lazım. O, C şekerini üretiminin de kota dâhilinde ve sizin kontrolünüzde, Şeker Kurumu kontrolünde gerçekleşmesi için ne gerekiyorsa o kanun tekliflerini gerekirse birlikte verelim. Eğer sizin bu şeker tasarısında var diyorsanız ve... Kısa zamanda çıkmayacak, öyle görünüyor çünkü. Gündem farklı, gelen kanunlar farklı, onun için de bunun acilen çıkması gerektiğini düşünüyorum. Bu, aynı zamanda görev zararı olayını da ortadan kaldırır.

Bir de, burada, tamam, paylaştıralım da piyasanın yüzde 54'ü bizim kurumlarımız yani 25 fabrikanın 21'inde üretilen şeker, yüzde... En büyük yansıması. Paylaştırsanız da, işte 220'yi bölerseniz de yüzde 54'ü bize düşecek yani 110 milyondan fazlası yine bize zarar yazacak bu işin, kamuya zarar yazacak. Çok doğru bir çözüm değil ama C şekerine kota ayrılmasının A şekerini üretimi kotası üzerinden, daha doğru olacağını düşünüyorum. Yani bunun da bir an evvel hayata geçirilmesi gerekiyor.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Müsaade ederseniz cevap vereyim ya da...

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Şimdi, Sayın Vekilim, 21 Aralık 2016 tarihi itibarıyla çıkarılacak kanunlar arasında Hükümetin Acil Eylem Planı'nda yer alıyor. Ama dediğinize katılıyoruz, eğer -acil bir konu- daha erken bir torba kanuna koyulursa biz çok memnun oluruz yani bürokrat olarak biz bundan memnun oluruz.

BAŞKAN – Biz de takibini yapalım.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bu çok önemli çünkü.

BAŞKAN – Evet, evet.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bu kanunun tümü uzun süreli gecikebilir ama idare için önemli bir konu.

BAŞKAN – İnşallah kökten bir çözüm sağlarız, olmazsa da onun çıkması için biz de takibini yaparız.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Diğer, C şekerleriyle ilgili de birkaç şeyi izah etmek istiyorum. C kotası diye bir kota mevcut kanunda yok. C şekerini üretim fazlası olan şekere verilen ad ve ihraç amaçlı kullanılacak veya ihracatçıların, yurt içindeki imalatçı ihracatçıların ham madde olarak kullanacağı şekere verilen ad. C şekerini bugüne kadar Türkiye Şeker Fabrikalarının elinde üretim fazlası olan veya kampanya döneminin sonunda satamadığı şekerini C şekerini olarak alıp onu yurt içindeki imalatçı ihracatçılara tahsisat yaparak bu ihtiyacı karşılıyorduk. Ama...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ama satmak için de çok uğraşmıyor, “Nasıl sa C şekerine vereceğim.” diyor. Yani idare diyor ki: “Pazarlamacının, kurum pazarlamacısının ne kadar çok satayım diye bir derdi yok. Nasıl sa ben C şekerine veririm, bu işten de sıyrılırım.”

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Şimdi, orada şöyle bir... Biz tüm üretici şirketleri çağırdık 2014 yılının Kasım ayında. Artık elimizdeki C şekerinin bittiğini görünce şirketlere dedik ki... Çünkü bizim bir görevimiz yok, bir şey de yok ama iyi niyetli ve inisiyatif kullanarak en az yüzde 12 civarında, aslında A şekerinin ihtiyacı olan C şekerini var. Yani Türkiye'deki üretim için...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Üretim için yüzde 12'ye ihtiyaç var.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Evet, minimum yani. Daha fazlası ama minimum o kadar ihtiyaç var.

Biz yüzde 12'den başladık, şirketlere yüzde 5... Kendi inisiyatifleriyle bunu eklemeyi sağlayabiliyoruz ancak çünkü bizim bir kurul kararıyla “C şekerini ekeceksiniz, C pancarı ekeceksiniz.” deme şansımız yok çünkü çiftçi de C pancarı eklemek istemiyor, C pancarının fiyatı A'dan daha düşük.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şöyle yapsak: Kurum aslında zarar ediyor. Yani kurumun stokunu eritem derken, üretim fazlasını verelim derken kurum ciddi zarar ediyor; 220 milyon, 2014 fiyatları.

Şimdi, serbest piyasa var, rekabet ortamı var; sadece ihracat için üretim yapan insanlara ithalatı açalım.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Açtık, geçen sene açtık. Dâhilde işleme rejimini açtık.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tamam, bitti, kurum vermesin artık.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016

Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 28

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Tabii, vermiyor zaten, iki senedir vermiyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Niye zarar etsin ya.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Kurum iki senedir vermiyor. Yani geçen sene dâhilde işleme rejimi açtık, C şekerini de kalmadığı için, A şekerini de yüksek maliyetten ürettiğini, dediğiniz gibi, daha düşük fiyattan vermemesi için -üçte 1 fiyat farkı var- iki senedir dâhilde işleme rejimi kapsamında.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yani bizim şeker pancarı üreticisi de üretimi aşağıya çekmesin. Onun kontrol edilmesi lazım.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Çekmiyor.

Bu, ihracatçılara vermayla ilgili de 2005 ya da 2006 yıllarında bir sistem değişikliğine gidildi dâhilde işleme rejiminde şekerle ilgili. Şekerli mamul ihracatçıları önce şekerli mamulü üretecek. A şekerini yani pahalı şekerini alacak, kullanacak ham maddesini ürününde. Onu ihraç edecek. İhraç belgesi gelecek. Ondan sonra ona biz ham maddesini temin edeceğiz. Onun için o şeyler oldukça şey bitti. Yani o, dediğiniz gibi, bir dönem, 2005'ten önce bu tür spekülasyonlar çok oldu ama 2005'ten sonra bu şeyler de sona erdi.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Serter, buyurun.

ATİLA SERTER (İzmir) – Evet, Sayın Genel Müdürü dinliyorum. Bu C şekerleriyle ilgili konuşma olduğu için onun üzerine söz aldım.

Şimdi, burada -Genel Müdürün bilgisi dâhilindedir, diğer arkadaşlar da bilir- Hürriyet gazetesinde 2013 yılında bir haber yayımlanmıştı hatırlıyorsanız, 22 milyon liralık bir yolsuzluk söz konusuydu. 2010 yılından 2013 yılına kadar bir şirkete siz C şekerini vermişsiniz ve o üretim yapıp onu yurt dışına ihracat yapma noktasında olduğunu söyleyerek bu şekerini almış ama 10 milyon 425 bin 510 kilogram şekerini, C şekerini de piyasaya sürmüş ve yaklaşık 22 milyon liralık bir haksız kazanç elde etmiş. İşte bu firmayı herhâlde siz biliyorsunuz, yani 2010 ile 2013 arasında.

Sonuçta bir denetimsizlik sonucu... Yani siz de burada C şekerini üretiminin gerçekleşmesi beklenmediğinden imalatçı ve ihracatçıların C şekerini taleplerinin karşılanmasında bir darboğaz yaşanacağından da söz ediyorsunuz ama öyle bir durum ki sonuçta, dolandırıcılara, üçkağıtçılara şekerden büyük bir haksız kazanç sağlanmış. Bu, bilginiz dâhilinde mi? Siz hangi kuralları yerine getiren şirketlere, böyle, C şekerini veriyorsunuz? Bu tip olaylar hâlâ olabilir mi? Bununla ilgili bir şüphe taşıyarak mı hareket ediyorsunuz, bilmiyorum. Yani onunla ilgili de bilgi almak isterim.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Sayın Vekilim, bahsettiğiniz haberle ilgili ben bilgi sahibi değilim çünkü 2010 yılında ben Şeker Kurumu Başkanı değildim, başka bir yerdeydim.

ATİLA SERTEL (İzmir) – 2010-2013 arası.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Yani o dönemde değildim. 2013'te Başkandım da 2010'da... O olay nedir, doğrusu bilmiyorum. Eğer ayrıntısını verirseniz daha ayrıntılı raporunu da bilgisini de biz size veririz.

Şimdi, buradaki sorun şu, burada, bizim dönemimizde şahit olduğumuz usulsüzlükler şu şekilde oluyor: “Şeker kullandım.” diyor. Bir ürün ihraç ediyor. İhraç ettiği ürün için de “Şu kadar şeker kullandım.” diyor. Biz denetimler yapıyoruz gümrükten, numuneler alıp denetimler yapıyoruz. O kullandığı miktarda şeker olmuyor da daha az kullanmış oluyor, ona ceza kesiyoruz. O tür olaylar oluyor, bir.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Genel Müdür, bu hiç kullanmamış yani ihracat yapıyorum diye su göndermiş yurt dışına, şekerini olduğu gibi iç piyasaya sürmüşler.

BAŞKAN – Size gönderdiler haberi, ona bakın, yazılı olarak cevaplandırın.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Yani, sizden aldıkları C şekerini üretimde kullanmamışlar.

BAŞKAN – Tamam, ona ayrıntılı olarak baksınlar Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Onu özellikle verdim, ben onunla ilgili bir bilgi istiyorum.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Tamam, biz gereken şeyi... Yazılı olarak ayrıntılı cevap verdim ama bunlar usulsüz olarak oluyor, bazen geliyor; işte ihraç ettiği şeyin içinde “Şekerli mamul ihraç ediyorum.” diyor ama başka bir şey ihraç ediyor, biz de tespit edince ağır cezaları veriyoruz, çok ağır cezalar veriyoruz biz.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Tor, buyurun.

FAHRETTİN OĞUZ TOR (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, burada, öneri 2, cevap (b) şıkında şöyle bir ifade var: “Kurumumuza iletilen her türlü şeker ithalat talepleri için yurt içinden karşılanabileceği gerekçesiyle olumsuz görüş verilmektedir. Dünya şeker borsa fiyatlarının yurt içi şeker fiyatlarından çok düşük olması şeker ithalatını cazip hâle getirdiğinden...” diye devam edip gidiyor.

Şimdi, tabii, şeker ithalatı cazip, müsaade de etmiyoruz, peki, kaçakçılığı cazip değil mi? Yani madem burada ciddi bir fiyat farkı var, bu, kaçakçılık şeklinde yani kaçak şeker girişi var mı? Varsa miktarı hangi boyutlardadır? Ne gibi müeyyideler uyguluyoruz? Bunu sormak, öğrenmek istiyorum.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Önce şunu ifade edeyim: Niçin uluslararası fiyatlar ile bizim fiyatlarımız arasında fark var? Uluslararası fiyatları belirleyen kamış şekerinden üretilen şeker, biz ise pancardan üretiyoruz. Kamıştan şeker üretimi deneme amaçlı var ama ekonomik değil ve Türkiye için iklim buna elvermiyor çünkü muson yağmurlarının çok sık olması ve sıcaklık ve yağmurun, nemin birlikte olması gerekiyor kamışın yetişmesi için.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 29

Kamışın pancara göre birçok avantajı var. Her sene mahsul alabiliyorsunuz. Pancarı dört senede bir münavebeye tabi tutuyorsunuz, dört sene sonra aynı alana tekrar ekmeye başlıyorsunuz. Sulama maliyeti yok. Türkiye’de yüzde 20 civarında sulama maliyetimiz var. Kamışını fabrikalarda kullanabiliyorsunuz ve enerji maliyetlerini düşürüyorsunuz. Fabrikalar on-on iki aya kadar çalışabiliyor. Türkiye’de maksimum 90-100 gün civarında çalışıyor. Bu tür avantajlar nedeniyle uluslararası piyasayı kamış şekerinden üretilen şeker belirliyor ve onun fiyatı da bizim için şu an itibarıyla Türkiye’de zaman zaman üçte 1’e kadar düşüyor, bazen yarıya kadar çıkıyor, bazen üçte 2’ye çıkıyor. Uluslararası fiyatlar çok dalgalı, 370 dolar ila 700 dolar arasında gidip geldi son on yıldır.

Şimdi, Türkiye’deki fiyatın yüksek olması bundan. İthalata izin vermiyoruz çünkü ithalata izin verdiğimiz anda, dediğiniz gibi, birilerinin haksız bir kazanç elde etmesi mümkün. Yüzde 135 gümrük vergisi var. Buna rağmen ithalata izin vermiyoruz çünkü içeride biz hem yerli üreticiyi hem çiftçimizi korumayı ve yerli şekerimizin yeterli olduğunu düşünerek... Şeker Kanunu da zaten bu görevi yapmak üzere bizi görevlendirmiş.

Kayıt dışı veya kaçak şekerle ilgili olarak da, tabii ki bunun cazip olması nedeniyle kaçak şekerler zaman zaman geçmişte artmış. Çok yoğun tedbirler alınmış. Özellikle Güneydoğu Bölgesi’ndeki sınırlarda, savcılıklardan bize geliyor, biz onların kaçak olup olmadığını tespit ediyoruz. Şekere baktığınız zaman bunu ayırt etmeniz mümkün değil ama izotop analizi yöntemiyle biz bunu ayırt edip kaçak olup olmadığını tespit edebiliyoruz. Savcılıklardan zaman zaman geliyor ama son senelerde oldukça düştü yani bu kaçak şekerle ciddi bir mücadeleye girildi. Bir dönem, daha ayrıntılı, yıl olarak verebilirim, vaka sayısı çok yükselmiş ama son senelerde düşmüştür. Tekrar, işte dönem dönem... Bu bölgelerin yapısına bakıyor bu biraz da.

BAŞKAN – Tamam, ayrıntılı olarak, yazılı olarak cevap verin lütfen.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Evet. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Önerinin oylamasına geçiyorum.

2013 yılına ilişkin olarak önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2014 yılına ilişkin olarak önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü öneriyi okutuyorum. Bu öneri de 2014 yılının 1 no.lu önerisiyle aynı mahiyettedir. Okutup birlikte işleme alacağız.

Öneri 3:

Şeker Kanunu hükümleri doğrultusunda Türkiye’de şeker rejimini düzenlemek, şeker üretimi, fiyatlandırılması ve pazarlanmasına ilişkin esasları tespit etmek, tespit edilen bu kuralları uygulamak ve uygulama sonuçlarını denetlemek gibi çok önemli görevleri bulunan Şeker Kurumunun, Kurul Başkanının istihdamının kimi zamanlıdan, tam zamanlı sisteme dönüştürülmesi hususunda gerekli yasal düzenlemenin yapılması için ilgili ve yetkili merciler nezdinde girişimlerde bulunulması.

BAŞKAN – Cevap için buyurun lütfen.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Çok teşekkür ediyorum.

Kurul Başkanının tam zamanlı olarak çalışmasına imkân sağlayan düzenleme, yine, Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk ettiğimiz Şeker Kanunu Tasarısı’nın 10’uncu maddesinde yer almaktadır. Yani bunu zaten biz de doğru buluyoruz ve o zaman koyduk, 2013 yılında sevk ettiğimiz tasarıya koyduk. Yani şu anda tam zamanlı değiliz, ben değilim mesela. Mevcut kanunda tabii, hepimiz ikinci görev kapsamında görev yapıyoruz, Başkan ve üyeler dâhil.

BAŞKAN – Evet, zaten tasarıda yer almış.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Tasarıya da koyduk biz.

BAŞKAN – 2013 yılı için gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2014 yılına ilişkin olarak izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4’üncü öneriyi okutuyorum:

Öneri 4:

Sayıştay raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Cevap 4:

Sayıştay raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyeler kurumumuzca yerine getirilmekte ve birçoğu da yerine getirilmiş durumdadır.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2014 yılı görüşmelerine başlıyoruz.

2014 yılına ait 4 öneri bulunmaktadır. 1, 2 ve 3 no.lu önerileri görüşmüştük. 4’üncü öneriyi okutuyorum:

Öneri 4:

Sayıştay raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun lütfen.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Cevap 4:

Sayıştay raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyeler kurumumuzca yerine getirilmektedir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016

Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 30

Bu şekilde her iki yıla ait önerilerin görüşmeleri sona ermiştir. Önerilerin görüşmeleri sırasında saygıdeğer milletvekilleri.miz geneli üzerindeki görüş ve önerilerini ifade etmişlerdi, sorularını sunmuşlardı. Bu sorulara, tarafınıza tebliğinden itibaren tutanakların, kanuni süresi içerisinde cevap vermenizi hatırlatmak istiyorum.

Böylelikle Şeker Kurumunun 2013 ve 2014 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibranıza sunacağım.

Söz talebiniz geçerli mi Sayın Akar?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Geçerli.

BAŞKAN - Buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Nişasta bazlı şeker üretimi, bana göre... Burada da yapılan bir olay var, A şekerinin yüzde 10' u civarında üretime izin veriliyor. Baktığınız zaman Türkiye' de 5 üretici, 6 fabrika var.

BAŞKAN – Sayın Akar, özür dilerim, ibra işlemi yapalım, biz devam edelim, arkadaşları gönderelim, olur mu, uygun görürseniz?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Olur, peki, tamam. Ama belki söylediklerimden sonra ibra etmeyebilirler de onun için diyorum. Peşin peşin ibra ettiriyorsunuz bana.

Tamam, peki.

BAŞKAN – Şimdi Şeker Kurumunun 2013 ve 2014 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibranıza sunacağım.

2013 yılını okutuyorum:

Şeker Kurumunun 2013 yılı bilançosu ve 1.378.407,68 Türk lirası gelir fazlasıyla kapanan gelir ve gider tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

2014 yılını okutuyorum:

Şeker Kurumunun 2014 yılı bilançosu ve 1.369.124,67 Türk lirası gelir fazlasıyla kapanan gelir ve gider tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tablo kısmını arkadaşlar da duysun istiyordum ya. Daha beş dakika var arkadaşlar, ibrayı peşin yaptık.

BAŞKAN – Birkaç arkadaş gider, diğerleriyle de paylaşıyoruz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet, tamam herhâlde, devam edelim.

Şimdi, burada asıl önemli olan, Şeker Kurumunun önünde duran iş, bana göre, bu nişasta bazlı şeker üretim olayı. A şekerinin yüzde 10' u kadar nişasta bazlı şeker üretimine izin veriliyor kanunen. Ayrıca, bir de Bakanlar Kuruluna yetki verilmiş, yüzde 50' sine kadar artırabilir yetkisi verilmiş ama Bakanlar Kurulu son iki yıla kadar yüzde 50 civarında kullandı, 2014' te yüzde 30, yüzde 25 şu anda galiba bildiğim kadarıyla, yüzde 30. Ama baktığımızda böyle bir ihtiyacın olmadığı da görülüyor.

Bir defa, burada sorulması gereken soru: Niye buna izin veriyorsunuz, bu kota artırımına niye gidiyorsunuz? Ben şöyle diye düşünüyorum: Allah' tan Cargill' in temsilcisi yönetim kurulundan çıkmış, herhâlde bundan sonra sıfıra doğru ineceğiz hızlı bir şekilde. Uzun süre Cargill' in temsilcisi vardı. Niye söylüyorum bunu da? Türkiye' de 5 şirket, 6 tane fabrika var nişasta bazlı şeker üretimi yapan ve bu üretim kapasitelerinin yüzde 70' i de Cargill' e ait ve maalesef Bakanlar Kurulu kararıyla, ihtiyaç olmamasına rağmen, hatta stok devri olmasına rağmen nişasta bazlı şekerde, her dönem yüzde 50, Başkanın da dediği gibi... Rakamlar yok ama son rakamı biliyorum, yüzde 25.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Son dört yıl.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bir defa doğru bulmuyoruz, bir.

Bununla ilgili yargı kararları da var, onu Mustafa Bey söyleyecek. Hep geçmişe dönük yargı kararları çıktı. Yani, sendika yargıya başvurdu ama sezon, dönem kapandığı için artık o uygulamadan Bakanlar Kurulunun artırdığı ve uygulamaya, hayata konan işi geri döndürme şansı olmuyor, o üretimi yapıyor vatandaşlar ama daha sonra bununla ilgili son alınan kararı da söyler Mustafa Bey. Hukukçu olduğu için ona bırakıyorum daha iyi anlatması için, ben pek beceremiyorum hukuki tarafı anlatmayı. Böyle bir durum var, bunun acil sıfıra indirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Okuyoruz, siz izah ediyorsunuz, defalarca konuştuk bu konuyu geçmiş dönemde, arkadaşlar gittiği için duyamıyorlar, bu fruktoz üretimi, glikoz üretimi, Avrupa' daki üretim, Türkiye' deki üretim... Türkiye' deki üretim gerçekten çok fazla. Amerika' yı örnek veriyorsunuz ama Türkiye' deki üretim gerçekten fazla.

Eğer siz şunu söylüyorsanız: Benim çocuğum da sizin çocuğunuzun tükettiği ürünleri tüketiyor, benim çocuğum bundan etkilenmiyor, bu ürünlerden etkilenmiyor, benim çocuğumun geleceğiyle ilgili sağlık açısından şekerin, tatlandırıcının kullanılmasından en ufak bir tereddüt duymuyorum diyorsanız yüzde 50' ye çıkartalım, önemli değil ama yüzde 1' lik bir tereddüdünüz varsa bunu bizimle paylaşın ve bu kotanın gerekirse daha da aşağıya çekilmesi konusunda hep birlikte bir çalışma yapalım yani samimi bir şey söylüyorum. “O yapıyor, bu yapıyor, ona imtiyaz sağlıyor, buna rant sağlıyor.” Bunların hepsini geçtim, samimi bir şekilde bunun... Hepimizin çocukları var, hepimiz çocuklarının gözünün içine bakıyoruz, torunları olacak, vardır belki de arkadaşlarımızın torunları. Eğer etkilenmiyorsa, yüzde 1 nispetinde etkilenmiyorsa, Bakanlar Kurulu da yüzde 50 artırsın, kota yüzde 10' du, A şekerini yüzde 20' ye çıkaralım eğer bu ihtiyaçsa ve ithal edilmeden Türkiye' de üretimi yapılabiliyorsa, hiçbir sıkıntısı yoksa yapalım bunu ama ben biliyorum ki -yani ben tıpcı da değilim, hukukçu da değilim- Avrupa bunlarla ilgili tedbir alıyor, dünya ülkeleri bunlarla ilgili tedbirler alıyor, biz de üretimi artırıyoruz. Bunun doğru olmadığını söylemek istiyorum; bir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 31

Şimdi, bir de şu var: Şeker Kurumu "Bu NBŞ üretimini kontrol ediyoruz." diyorsunuz. Ben kontrol edildiğine de inanmıyorum. On-line sistemler kurdunuz, debimetreler kurdunuz. Ben şimdi size çıkarırım "T anında, şu anda fabrikaların ne üretim yaptığını da görüyoruz on-line sistemden." diyorsunuz. "Bakalım." desek...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Bakarız, gideriz bakarız, anında bakarız.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Burada göstermeniz lazım. Herkes "wireless" la bağlanıyor.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Bakarız.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Keşke böyle bir sunum yapsaydınız da biz de buradan görseydik.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – İsteddiğiniz zaman yapalım Sayın Vekilim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, niye inanmıyorum biliyor musunuz? Debimetreleri koymuşsunuzdur, kontrol yaptığınızı düşünüyorsunuzdur ama bu fabrikaların üretim kapasitelerine baktığımda yani kurulma ve kapasitelerine baktığımda bu ürettikleri ürün ile bu fabrikalarının kendi üretim tesislerinin maliyetlerini karşılaması mümkün değil arkadaşlar. Siz fabrika kuruyorsunuz -atıyorum- 100 birim üretecek ama 13 birim, 20 birim üretimle ayakta durmaya çalışıyor ve kârlı bir şekilde... Ki, özel sektörde her şey duygusaldır, ne vergi vermek için düşünür ne istihdam etmeyi düşünür, "Ne kadar kazanıyorum?" diye bakar. Asla bunu kontrol edemediğinizi düşünüyorum. Bunun da gerekçesini şuna dayandırıyorum: Türkiye'de tarımsal alanda bir tek mısır üretimi artıyor arkadaşlar. Bunu tarım verilerine baktığınızda görebilirsiniz, siyasal amaçlı da söylemiyorum, nüfus artarken, ciddi artarken nüfusumuz tarım ürünlerinin üretimi düşmüş, hayvanlar -öyle diyeyim- büyükbaş, küçükbaş düşmüş, bir tek mısır üretimi artıyor. İhraç etmiyoruz ama bir yerde işleniyor bu mısır, bir yerde kullanılıyor, işte nerede kullanılıyor? Bu NBŞ üreten fabrikalarda kullanılıyor. Şimdi, bu kadar mısır üretimi arttığına göre -kotaları belli, ihtiyaç belli, mısır üretimi de sürekli artıyor ve bir yerde kullanılıyor bu- onun için diyorum ki, bu fabrikalar kesinlikle kontrol edilmiyor. Verilen kotanın çok üzerinde üretim yaptıklarını düşünüyorum yani bu da hakikaten sağlık anlamında hepimizin geleceğini etkiliyor.

Sizden ricam, biraz evvel söylediğim gibi buna böyle bakın. Yüzde 10 yasal zorunluluk var ama Bakanlar Kuruluna tavsiyede bulunmayın. Bakanlar Kurulu sizin tavsiyeniz üzerine bu kararı alıyor ve gerekçe göstermeksizin belki düşürdünüz rakamı siz geldikten sonra ama bu tavsiyeyi yapıyorsunuz. Lütfen yapmayın, gerekirse ihtiyacımızı ithal yolla karşılayalım ama yapmayın, karşılıksız ama biz üretirmeyelim bunu diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Akar.

Sayın Tuncer, buyurun.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkan, değerli katılımcılar; Haydar Bey gerekli şeyleri söyledi, bahsetti, "Yargı kararları." dedi. Şimdi, her sene bu NBŞ'yle ilgili kota artırımından açılan davalarda Danıştay yürütmeyi durdurma kararı vermiş. İstikrarlı olarak sadece 1 defa vermemiş, o vermediği dönemde de gerçekten ülkenin şeker ihtiyacı yetersizmiş. Verdiği kararında -âdeta bir ders niteliğinde- der ki: "Kurum tarafından yapılan değerlendirmeler sonucunda pazarlama yılının başında ülke şeker ihtiyacının karşılanması noktasında herhangi bir sıkıntı tespit edilmeyerek, önceki pazarlama yılından devreden 118 bin ton A kotasının 80 bin tonunun talep üzerine C şekerine aktarıldığı ve uyumsuzluk konusu pazarlama yılının ortasında kurum tarafından şeker kotasının ülke ihtiyacını karşılamayacağı yönünde herhangi bir tespit yapılmadığı." Yani, bu kota artırımı düzenli olarak yapılırken şeker ihtiyacıyla ilgili de herhangi bir araştırma yapılmadığını mahkeme burada tespit ediyor. Oysa biz şeker pancarından üretilen şekerde kendi kendini ve ülke ihtiyacını çok rahat karşılayan bir ülkeyiz. Örneğin, Meksika nişasta bazlı şekerin kullanılmasının önüne geçmek için vergilerini aşırı derecede artırmıştır ve bu şekilde de NBŞ'yi kullanmasını önlemektedir. Avrupa Birliği yine NBŞ kullanımının önüne geçmeye çalışmaktadır ama bizde buna yönelik herhangi bir düzenleme yoktur. Ben mesela çok merak ediyorum, Türkiye Büyük Millet Meclisinde ilgili komisyona gönderilen yeni Şeker Yasası'nda NBŞ'yle ilgili bir düzenleme var mıdır, nedir, bunlar nelerdir? NBŞ'nin kullanımı daha da kısıtlandırılıyor mu? Veya ne gibi düzenlemeler var? Bunları gerçekten merak ediyorum. Ki, NBŞ'den dolayı Cargill dünya ülkeleri içinde en çok parayı da Türkiye'de kazanıyor, en çok kârını da burada yapıyor. Bunu da belirtmek istiyorum.

Yine sunumda da söylediniz. Şeker pancarı, kamış şeker, diğer NBŞ haricinde bir de tatlandırıcılar yani aslında tam neyden üretildiğini de bilmediğimiz...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Kimyasal, doğal, ikisi de.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Dolayısıyla da insan sağlığıyla ilgili ciddi anlamda tehlike oluşturan tatlandırıcılar var, ki bu büyük bir böyle devam ederse ileri gelecekte de ülkemiz ve insanlarımız için tehlike arz ediyor. Bunun önlenmesiyle ilgili ciddi anlamda neler yapılıyor çalışmalarda yani çalışmalar neler? Çünkü, bunun önüne geçilmesi gerekiyor.

Bir de yine, herhâlde sunum konuşmasındaydı, Avrupa Birliği'nin şeker piyasasında uygulamakta olduğu kota sistemini 2017'de kaldıracağını belirttiniz. Bunun Avrupa Birliği'ne ihracat anlamında artık zorluklara sebep olacağını belirttiniz. Türkiye'de de bu şeker pancarı ve şekerdeki kotanın kaldırılmasıyla ilgili herhangi bir düzenleme var mıdır, böyle bir şey düşünülmekte midir? Kotanın kaldırılması ülke menfaatine midir değil midir, bununla ilgili de görüşünüzü merak ediyorum.

Hepinize de çok teşekkür ediyorum, saygılar.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Tuncer.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun, kısaca.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Çok teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 32

Gerçekten bu sorular belki bazı şeylerin daha net ve doğru anlaşılması için de benim açımdan da çok faydalı olacak. Şimdi, bazı şeylerin adını koyalım. Öncelikle “pancar şekeri” veya “kamuş şekeri” dediğimiz şey “kristal şekere”, “beyaz şekere” diye tabir ettiğimiz şey. Nişasta bazlı şeker mısırdan, buğdaydan yani tahıl ürünlerinden elde edilen, yüksek yoğunluklu tatlandırıcılar ise kimyasal da olabiliyor doğal da olabiliyor yani Stevia gibi doğal olanlar da var, aspartam veya işte başka kimyasal olanlar da var.

Şimdi, yüksek yoğunluklu tatlandırıcılar 30 kattan 8 bin kata bir değere eş değer olabiliyor, tatlılık değeri yani beyaz şekere eş değeri yani bu ne demek? 1 kilogram yüksek yoğunluklu tatlandırıcı 8 ton kristal şekere eş değerde. Tabii, bunların dünyada gıda kodekslerinde ne kadar kullanılacağı limitler var on binde 1, yüz binde 1 gibi. Bu alanda Türkiye’de şu anda gıda kodeksimizde bunlar yer alıyor ama denetimiyle ilgili olarak biraz bazı zorluklar ve boşluklar var. Biz mevcut tasarıya bu konuda yetkilendirme aldık. Yani, bu yüksek yoğunluklu tatlandırıcıların izlenmesi, takip edilmesi, ne kadar kullanıldığı bu doğru bir tespit ve bunun çözülmesi lazım, hakikaten önemli de bir şey. Biz de bunu 2013 yılından önce tespit ettik, tasarıya koyduk, tasarımı da Meclise gönderdik. Yüksek yoğunluklu tatlandırıcılar kısmı bu şekilde.

Nişasta bazlı şekerlerin kotasının yüzde 10’unu kanun belirlemiş. Yüzde 10’u yüzde 50 artırma veya eksiltme yetkisini de Bakanlar Kuruluna vermiş, “Kurumun görüşünü alarak.” diyor. Kurum son üç yıldır nişasta bazlı şeker kotasının artışı veya eksilmesi yönünde bir görüş beyan etmemiştir. Çünkü, yazılı olarak çoğunluk görüşü oluşmamıştır Kurulda. Bizim Kurulumuzun yapısı kanun gereği sektör temsilcilerinden oluşmaktadır.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – “2’ye 1” demiştiniz herhâlde.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Yok, 2’ye 1 değil. Şimdi, Sayın Vekilim şöyle: Bizim Kurulumuz 7 üyeden oluşmakta. 7 üyenin 1’i Sanayi Bakanlığı, 1’i Ekonomi Bakanlığı, 1’i Tarım Bakanlığı, 1’i Türkiye Şeker Fabrikaları, 4 kamu var. 1 NBŞ’yi temsilen en büyük üretici, 1 pancarı temsilen en büyük üretici. NBŞ’yi temsil eden en büyük üretici Cargill, otomatikman öyle, kanun gereği öyle. Şu anda boş, atama yapılmadı ama biri gelecek mecburen, kanun öyle emrediyor çünkü.

1’i Konya Şeker, 1’i de PANKOBİRLİK yani 7 tane üyemiz var. Biz son üç senedir 7 üye... 4’le biz karar alıyoruz, çoğunluk kararımız, karar yeter sayımız 4; 4 çoğunluk kararına ulaşamıyoruz herhangi bir noktada. Onun için de, bir kere kurul olarak biz Bakanlar Kuruluna bir şey önermiyoruz, bunu kabul etmiyoruz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tasarının içinde bu kurulun yapısının değiştirilmesi var mı?

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Var.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ne yapıyorsunuz? Nasıl bir şey yapıyorsunuz?

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – İsterseniz tasarıyla ilgili bir gün sunum yapayım, çok uzun, bir sürü şey var.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sadece Yönetim Kuruluyla ilgili...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Şimdi, burada tasarıyla ilgili değişiklik bizim önerimiz değil, Başbakanlıkta değiştirilen ve son nihai şekli verilen bir yapı. Orada da şu gündeme geldi, Bakanlar Kurulunda: “Conflict of interest” dediğimiz yani bir kişinin hem savcı hem hâkim hem avukat aynı kişide birleşmemesi. Nasıl oluyor bu? Sektörü regüle eden bir yapının aynı zamanda sektörden istifade eden bir şirket ya da kişi olmasına engel olmak. Yani düşünün ki, işte, sizin verdiğiniz örnekte Cargill veya başka bir A şirketi, B şirketi...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – PANKOBİRLİK...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – PANKOBİRLİK üst birlik, onda sorun yok.

...kendisiyle ilgili verilecek kararlarda orada kurulda “regulator body”de yer alacak ama diğer rakipleri o kurulda temsil edilmeyecek. Bundan dolayı yani tüm Avrupa’daki bu tür düzenleyici, denetleyici kurumlarda “conflict of interest” dediğimiz yani çıkar çatışması söz konusu olduğu için... Daha basit anlatımla, işte, avukat ile hâkimin tek kişide birleşmesi. Nasıl karar verecek?

Onun için, kamudan ağırlıklı, sanayiden ve tarımdan temsilen bir yapıya dönüşüyordu kamu ve tarım, sanayi sektörünü temsilen. Yani sektör temsilcileri çıkarılıyordu.

Şimdi, NBŞ kotasının artışıyla ilgili olarak sayın vekilimizin okuduğu mahkeme kararlarında, biz onları da hep dikkate alarak son üç yıldır işte çoğunluk kararı oluşmıyor yani herkesin farklı görüşü oluyor. Bakanlar Kuruluna yetki vermiş. Bakanlar Kurulu yüzde 25 yapıyor, 30 yapıyor. İşte, son dört yıldır yüzde 50 yapılmıyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sizinle bir ilgisi yok o zaman, öyle diyelim.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Şu an itibarıyla bu mahkeme kararlarının muhatabı olarak biz değiliz. O anlamda, evet, doğru söylüyorsunuz. Yani mahkeme kararlarının muhatabı biz değiliz çünkü bizim bir kararımız veya önerimiz veya bir görüşümüz yok. Bakanlar Kuruluna bir önerimiz, bir görüşümüz söz konusu değil.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ama görüş bildirebilirsiniz, bunda sakınca yok yani sonuçta.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Şimdi, NBŞ’yle ilgili olarak da genellikle çok yanlış bilinen şeyler var. Doğru şeyi bilelim, hep beraber tartışalım. Ben doktor değilim. Ben uzun yıllar bürokraside çalıştım, Başbakanlıkta, değişik görevlerde çalıştım. Şekere de sonradan, bu göreve atandıktan sonra şeker sektörüyle ilgilendim. Ama biz şuna inanıyoruz. Biz Sağlık Bakanlığına yazdık ve Sağlık Bakanlığının Bilimsel Danışma Kurulu var. Bu kurulun bir raporu var NBŞ’yle ilgili. Daha önce gündeme geldi, sizlere de gönderdik. Ben buna uymakla yükümlüyüm ya da buna bağlı yani teknik bir kişi, bir bilim kurulu karar veriyse bürokrat olarak biz ona sadık kalmak zorundayız. Ama sağlığa zararlıysa eğer bunun kararını bu Komisyon verebiliyorsa da...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Tarih : 12/05/2016 Saat :

Kayıt: KİT Stenograf :

Uzman :Sayfa: 33

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yok, vermiyoruz, iyi niyetle soruyorum şimdi bunu. Dedik ya çocuklarımız var, siz sakınca görmüyor musunuz diye?

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Yok, yok... Sayın Vekilim, ben Sağlık Bakanlığımızın bilim kuruluna inanıyorum ben. Amerika Birleşik Devletleri'nde...

BAŞKAN – Şöyle bağlayalım: Genel olarak az şeker tüketelim.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Sayın Başkanım, çok doğru söylüyorsunuz. Yani Türkiye'deki temel sorun aslında hareketsiz yaşam ve...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tatlandırıcıları da yiyoruz yani sonuçta. Baktığımız zaman birim tüketimlere çok tüketen bir ülke değiliz aslında.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Değiliz.

Yani Amerika Birleşik Devletleri'ndeki NBŞ oranı yüzde 45 ile 55 aralığında gidip geliyor yani diğer kristal şekerle. Bizde - resmî rakam olarak söylüyorum yani- glikoz ve fruktoz içerikli –fruktoz ya da glikoz şurupları diyeyim- ikisi de kota kapsamında. Avrupa Birliğinde kotalı sistemde bile glikoz kota kapsamında değil. Şimdi, baktığınız zaman Avrupa Birliğinde 4,84 milyon ton üretim var ve tüketilen NBŞ 4,15 milyon ton. Eğer bunun oranını alırsanız yüzde 21'e tekabül ediyor. Ha, biz, bu doğrudur, yüzde 21 olsun falan, öyle bir -ben şahsi olarak da, kurumsal olarak da- görüşümüz yok. Ama rakamları doğru bilelim, doğru konuşalım ama ondan sonra...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bütün üretimlerin hepsi var bende, ne kadar kotaları, ne kadar üretimleri, hepsi var. Siz “yüzde 21” diyorsunuz, onlar “yüzde 2” diyor, falan. Neyse, tartışılır.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Sayın Vekilim, bakın, yüzde 2 rakamını izah edeyim. Yüzde 2 doğru, bazı ülkelerde yüzde 2 ya da yüzde sıfır ama nedir bu? Üretim kotası, tüketim değil çünkü Avrupa Birliği bir bütün olarak üretimi planlıyor, diyor ki: “Sen pancarı şurada üret, NBŞ'yi şurada üret.” Ama o üretilen NBŞ Avrupa Birliğinin her tarafında dağılıyor, Ankara'dan İstanbul'a gider gibi gidiyor Avrupa Birliğinin içinde. Yani ülkeler arasında bakarsanız yüzde 2, yüzde sıfır olan var üretim olarak.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Valla zarar da olsa bu sene hepsini NBŞ ürettirin yani Şeker Kurumu olarak. Benim için fark etmez.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Bizim öyle bir kararımız yok.

Ben teşekkür ediyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Biz teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum katkılarınız için de Sayın Akar, Sayın Tuncer. Kuruma da başarılar diliyorum.

Şeker Kurumunun 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri böylelikle sona ermiştir.

Türkiye Denizcilik İşletmeleri Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü ve Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğünün 2013 ve 2014 yılları bilanço ve netice hesaplarını görüşmek için 25 Mayıs 2016 Çarşamba saat 10.30'da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 14.16

